De eerste stap

Op weg naar het opstellen van een omgevingsvisie

Inhoud

1 Inleiding 4
2 Achtergrond 5
2.1 Kerninstrumenten omgevingswet 5
2.2 Wat is een omgevingsvisie 6
2.3 Verschillen omgevingsvisie - structuurvisie 6
2.4 Inhoud omgevingsvisie 6
2.5 Beleidscyclus 8
2.6 Groeiconclusie 9
3 Vertrekpunt 10
3.1 Structuurvisie 10
3.2 Omgevingswet 10
3.3 Groeiconclusie 11
4 Identiteit, waarden, omgeving en ambitie 12
4.1 Identiteit 12
4.2 Waarden 13
4.3 Omgeving 14
4.4 Ambitie 20
4.5 Groeiconclusie 20
5 Toekomst 22
5.1 Mondiaal/Nationaal 22
5.2 Lokaal 25
5.3 Omgevingsscan 27
5.4 Groeiconclusie 28
6 Kader 29
6.1 Nationale omgevingsvisie 29
6.2 Provinciale omgevingsvisie 30
6.3 Groeiconclusie 33
7 Regionale afspraken 34
7.1 Groeiagenda 34
7.2 Regionale energiestrategie 36
7.3 Transitievisie Warmte 36
7.4 Regionale visie sociaal domein Drechtsteden 37
7.5 Woningmarktanalyse Drechtsteden 38
7.6 Lokaal beleid/lokale ontwikkelingen 39
7.7 Groeiconclusie 40
8 Kernopgaven 41
8.1 Kernopgaven 41

8.2 Groeiconclusie 43
9 Prioriteiten 45
9.1 Dorp in de polder 45
9.2 Welvarend dorp 47
9.3 Bedrijvig dijkdorp 48
9.4 Fit en groen dorp in de polder 49
9.5 Groeibriljant 50
9.6 Groeiconclusie 52
10 Hoe nu verder? 53
10.1 Slotconclusie 53

1 Inleiding

Voor u ligt het document 'De eerste stap'. Dit document is de eerste stap op weg naar een omgevingsvisie. In het kader van de Omgevingswet, die per 1-1-2022 van kracht is, moet elke gemeente een omgevingsvisie vaststellen. De omgevingsvisie moet uiterlijk 31 december 2024 zijn vastgesteld. In de omgevingsvisie moeten de gemeenten hun ambities voor de fysieke leefomgeving beschrijven.
Voordat de omgevingsvisie wordt opgesteld willen we eerst weten wat er op ons afkomt en wat het speelveld is. Daar is deze eerste stap voor opgesteld. Feitelijk is dit een tussenstap op weg naar een omgevingsvisie.

De eerste stap is ingedeeld in 4 blokken van hoofdstukken.

Onder het eerste blok vallen de hoofdstukken ter voorbereiding. In deze hoofdstukken wordt iets verteld over de achtergrond van de omgevingswet, de structuurvisie die als uitgangspunt wordt genomen en over wie wij zijn als Alblasserdammers.

Het tweede blok kijkt naar de toekomst. Wat komt er op allemaal op ons af op korte en/of lange termijn?

In het derde blok wordt het kader aangegeven. Het kader bestaat in dit geval uit de nationale en provinciale omgevingsvisie, ons eigen beleid en (regionale) afspraken die wij hebben gemaakt.

In het laatste blok worden aan de hand van de voorgaande hoofdstukken de kernopgaven bepaald en aangegeven hoe hier mee omgegaan kan worden.

Dit document is slechts een tussenstap om te komen tot een omgevingsvisie. Er wordt een schets gegeven van het huidige speelveld en naar de toekomst gekeken. Het doel van dit document is om helder te krijgen wat onze opgaven zijn en om een richting te bepalen op welke wijze invulling kan worden gegeven aan die opgaven. Aan het eind van deze eerste stap wordt een aantal richtingen aangegeven. Feitelijk zijn dit accenten die over de structuurvisie gelegd gaan worden.

Het is de bedoeling dat inwoners, bedrijven, verenigingen en andere partijen op basis van deze eerste stap zich uitspreken over een van de verschillende accenten. Nadat deze partijen zich hebben uitgesproken is het aan de gemeenteraad om een definitief accent vast te stellen.
Op basis van dit accent stellen we een concept omgevingsvisie op. Over deze concept omgevingsvisie mogen inwoners, bedrijven, verenigingen maar ook buurgemeenten en andere overheden zich uitspreken. Met de informatie die hieruit wordt opgehaald stellen we vervolgens een definitieve omgevingsvisie op.

2 Achtergrond

2.1 Kerninstrumenten omgevingswet

Om de Omgevingswet in de praktijk uit te voeren, hebben overheden verschillende instrumenten tot hun beschikking. Deze instrumenten hebben het doel de leefomgeving zo optimaal mogelijk te beschermen en te benutten.

2.1.1 Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving. Deze visie komt in de plaats van de gebiedsdekkende structuurvisies, sommige delen van de natuurvisie, verkeers- en vervoersplannen, strategische gedeelten van nationaal en provinciale waterplannen en milieubeleidsplannen.

2.1.2 Programma

Het programma is een flexibel beleidsdocument dat de overheid kan toepassen in verschillende fasen van de beleidscyclus. Dit instrument is een waardevolle toevoeging, omdat het een beleidsinstrument is met een uitvoeringsgerichte focus. Door middel van dit instrument kan een gemeente zorgen dat bijvoorbeeld duurzaamheidsdoelen gehaald worden

2.1.3 Het omgevingsplan en de omgevingsverordening

Het uitgangspunt van de Omgevingswet is dat decentrale overheden al hun regels over de leefomgeving samenbrengen in één gebiedsdekkende regeling. Voor de gemeente is dit het omgevingsplan en voor de provincies is dit de omgevingsverordening.

Het omgevingsplan is als het ware de opvolger van het huidige bestemmingsplan en de beheerverordening, maar omvat meer. Hierin staan namelijk alle regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente stelt. Denk hierbij aan:

- Bouwwerken
- Infrastructuur
- Watersystemen
- Water
- Bodem
- Lucht
- Landschappen
- Natuur
- Cultureel erfgoed en werelderfgoed

2.1.4 Algemene rijksregels

Deze regels maken inzichtelijk wat uit het oogpunt van nationaal belang wel en niet is toegestaan in de fysieke leefomgeving. Onder de omgevingswet worden deze regels gebundeld in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Dit zorgt voor meer uniformiteit en beter hanteerbare regels.
Daarnaast zijn algemene regels straks van toepassing op alle beleidssectoren van de Omgevingswet. Dit verlicht de administratieve lasten, maar hierdoor moeten overheden wel meer toezicht houden.

2.1.5 De omgevingsvergunning

De Omgevingswet introduceert geen andere of nieuwe vergunningplichtige activiteiten. Maar zorgt er wel voor dat een vergunning niet meer automatisch verleend wordt als de beslistermijn is verstreken.

2.1.6 Het projectbesluit

Onder de Omgevingswet maakt dit projectbesluit omvangrijke publieke projecten mogelijk. Dit instrument kun je zien als de opvolger van het inpassingsplan uit de Wro, het Tracébesluit uit de Tracéwet en het projectplan uit de Waterwet.

2.2 Wat is een omgevingsvisie

De omgevingsvisie kan worden gezien als een nieuw instrument dat onder meer de bouwstenen van de structuurvisie gebruikt. De omgevingsvisie is richtinggevend voor de toekomstige ontwikkelingen van de gemeente. Daar waar in de structuurvisie een concreet eindbeeld staat, biedt de omgevingsvisie meer ruimte voor initiatieven. Ook de ontwikkelingen die de gemeente zelf wil stimuleren, staan in de toekomstige omgevingsvisie. De omgevingsvisie vormt de zogenaamde stip op de horizon. Deze stip kan in de loop van de tijd, als gevolg van veranderende omstandigheden, veranderen. De omgevingsvisie bevat geen uitvoeringsregels of normen. De uitvoeringsregels en normen worden opgenomen in het Omgevingsplan en de eventueel op te stellen programma's.

2.3 Verschillen omgevingsvisie - structuurvisie

Het belangrijke verschil tussen een structuurvisie en een omgevingsvisie is het 'integrale'(allesomvattende) karakter van de omgevingsvisie. Deze is geen optelsom van verschillende beleidsterreinen, maar vormt een samenhangend document dat verwoordt 'wat voor een gemeente we willen zijn'. Dit betekent dat alle onderwerpen van een omgevingsvisie op elkaar zijn afgestemd, zodat er één totaalvisie ontstaat op onze leefomgeving. Als we weten wat voor een gemeente we willen zijn (ambitie), dan weten we ook wat er moet gebeuren om daar te komen. Daarnaast is een gemeente verplicht om één omgevingsvisie voor de gehele gemeente op te stellen. De structuurvisie was facultatief.

2.4 Inhoud omgevingsvisie

De gemeenteraad stelt de omgevingsvisie vast. Dit is een plicht vanuit de rijksoverheid. In de omgevingsvisie staan de strategische hoofdkeuzes voor het langetermijnbeleid van de leefomgeving binnen de gemeente.
Per gemeente moet één omgevingsvisie worden opgesteld. Het beleid moet gaan over de beleidsterreinen in de fysieke leefomgeving zoals natuur, milieu, ruimtelijke ordening en verkeer en vervoer, die nu binnen de gemeente vaak nog over verschillende ambtenaren/afdelingen/commissies en verschillende beleidsstukken zoals structuurvisie, beleidsplannen en beleidsnota's zijn verdeeld, en;
Het beleid moet niet alleen gaan over ontwikkelingen, maar ook over de bestaande situatie en de manier waarop die wordt behouden en of verbeterd door bijvoorbeeld beheer, bescherming en behoud.

In een omgevingsvisie moet, volgens de algemene beginselen van goed bestuur, rekening worden gehouden met het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt.

Een omgevingsvisie moet in ieder geval het volgende bevatten:

- Een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (wat is er, en wat is de kwaliteit daarvan);
- De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied (wat gebeurt er/gaat er gebeuren aan ontwikkelingen op en ter standhouding van het grondgebied); en

- De hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid (wat zijn de na te streven doelen en op welke manier moeten/zullen die worden bereikt).

2.4.1 Samenhang met andere omgevingsvisies

De gemeenteraad dient, op grond van het zorgvuldigheidsbeginsel en motiveringsbeginsel, in de omgevingsvisie rekening te houden met omgevingsvisies van andere bestuursorganen. Hiermee wordt bedoeld dat de gemeenteraad in de gemeentelijke visie zal moeten laten zien dat de omgevingsvisies van andere bestuursorgaan bij het opstellen van de gemeentelijke visie zijn bekeken en de inhoud daarvan bekend is. Als er gevallen zijn waarin de gemeentelijke visie niet overeenstemt met die andere visies, wordt dat door de gemeenteraad geconstateerd en – kort- worden toegelicht. Die toelichting hoeft niet zo 'zwaar' te zijn als de motivering bij een afwijking van het beleid in de eigen gemeentelijke visie

2.4.2 Verhouding tot omgevingsplan en doorwerking van andere omgevingsvisies

De wettelijke status van een omgevingsvisie en de verhouding daarvan tot het omgevingsplan is vergelijkbaar met de huidige status van structuurvisies op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau en de verhouding daarvan tot een bestemmingsplan. De omgevingsvisie is op elk niveau zelfbindend voor de bestuurslaag die het heeft opgesteld en waarvoor het is opgesteld. Een omgevingsvisie van een 'hoger' bestuursorgaan werkt dan ook niet dwingend door in omgevingsvisies en omgevingsplannen die door een 'lager' bestuursorgaan worden vastgesteld.
Als een hogere overheid iets aan een gemeente op wil leggen kan van andere in de wet neergelegde instrumenten gebruik gemaakt worden.

Een omgevingsvisie wordt voorbereid via afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Kort gezegd een procedure die begint met het ter inzage leggen van een ontwerpvisie, daarna een zienswijzemogelijkheid voor eenieder en ten slotte het vaststellen van de visie door de gemeenteraad. De wettelijke procedure eindigt na het vaststellen van de visie, omdat daartegen geen beroep openstaat.

2.5 Beleidscyclus

De opbouw van de omgevingswet volgt de beleidscyclus. De beleidscyclus biedt een structuur om de instrumenten van de Omgevingswet te ordenen.

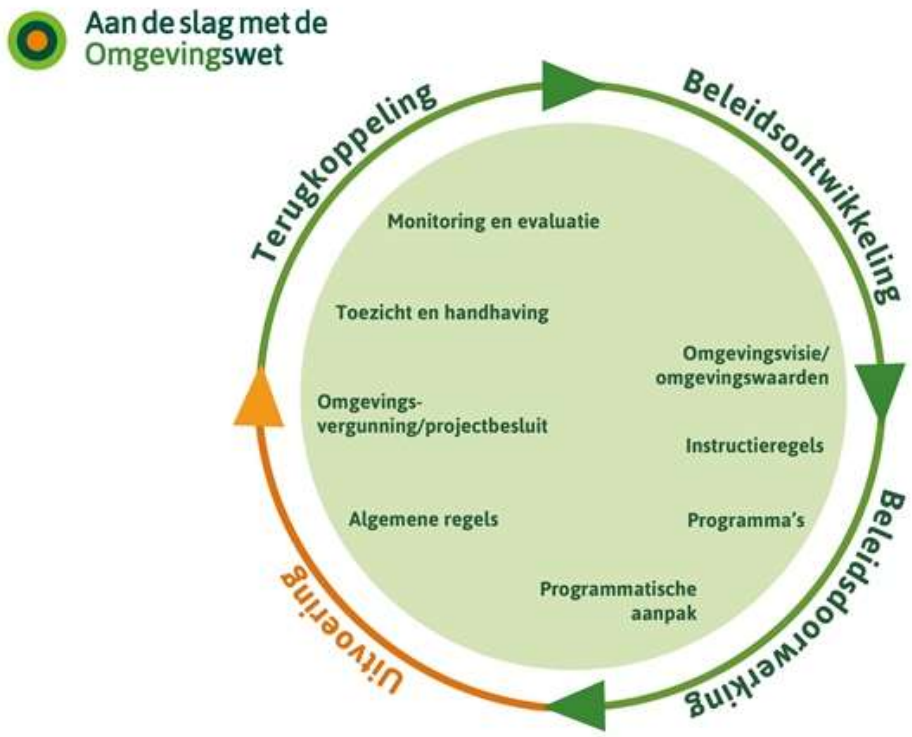

2.5.1 Beleidsontwikkeling

Het bovenste kwart aan de rechterzijde van de cyclus heet beleidsontwikkeling. Dit staat voor de visievorming. De omgevingsvisie is een samenhangende visie met strategische hoofdkeuzes van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn.
Belangrijke input voor een omgevingsvisie is het resultaat van het vorige kwart van de beleidscyclus: terugkoppeling. Ofwel: monitoring en evaluatie. De signalen uit monitoring en evaluatie kunnen aanleiding zijn voor aanpassing van een omgevingsvisie.

2.5.2 Beleidsdoorwerking

De overheid kan de gewenste kwaliteiten van de fysieke leefomgeving of onderdelen daarvan concreter maken door die ook stevig juridisch vast te leggen. Daarmee kunnen ook andere overheden worden gebonden om mee te werken aan de realisatie van het beleid. Dat kan bijvoorbeeld door eisen vast te leggen in omgevingswaarden, of door een programma vast te stellen.

De overheid kan in programma's concrete maatregelen opnemen die leiden tot de vastgelegde en gewenste kwaliteit van een onderdeel van de fysieke leefomgeving, een aspect of een gebied. Deze programma's dienen ter uitwerking van het beleid uit de visie.

2.5.3 Uitvoering

In het onderste kwart aan de linkerzijde van de cyclus staat de uitvoering centraal. Dat gebeurt door de initiatiefnemers van activiteiten en projecten: burgers, bedrijven of overheden die iets willen ontwikkelen. Hiermee is dit kwart een uitzondering op de andere 3, waarin alleen de overheid centraal staat. Voorop staat de eigen verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer, die tot uitdrukking

komt in een algemene zorgplicht. Waar inkadering van activiteiten door de overheid nodig is, gebeurt dat zo veel mogelijk door algemene regels.

2.5.4 Terugkoppeling

Het bovenste kwart aan de linkerzijde staat voor terugkoppeling. Met toezicht en handhaving ziet de overheid toe op naleving van de algemene regels en vergunningvoorschriften. Via monitoring brengt de overheid de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in beeld. Uit evaluatie blijkt of bijstelling van de beleidsdoelen en/of aanpassing van de inzet van instrumenten nodig is.

De keuze voor de instrumenten bepaalt het soort terugkoppeling. Als een gemeente bijvoorbeeld juridische regels in het omgevingsplan zet, spelen in de terugkoppelingsfase toezicht en handhaving een belangrijke rol. Maar als de gemeente kiest voor een programma, zullen in de terugkoppelingsfase vooral monitoring en evaluatie belangrijk zijn.

2.6 Groeiconclusie

H2	Er moet een omgevingsvisie worden opgesteld. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving.

3 Vertrekpunt

We beginnen het proces om te komen tot een omgevingsvisie niet met een leeg vel papier. In het verleden zijn al verschillende visies opgesteld. Deze schuiven we niet zomaar opzij. Voor de omgevingsvisie zal de in 2013 opgestelde structuurvisie als basis gebruikt worden.

3.1 Structuurvisie

Op verzoek van het college van burgemeester en wethouders wordt de Structuurvisie Alblasserdam 2040 als basis voor de op te stellen omgevingsvisie gebruikt.
De structuurvisie is in 2013 opgesteld en heeft als ondertitel 'Bedrijvig Dijkdorp'.
In de structuurvisie wordt een profiel van Alblasserdam geschetst. Verder wordt een omschrijving van de positie van Alblasserdam, een ambitie, ruimtelijke thema's en een ontwikkelstrategie besproken. De structuurvisie wordt afgesloten met een ruimtelijke agenda.
In deze ruimtelijke agenda wordt aangegeven dat het niet wenselijk en niet mogelijk is om alles tegelijkertijd aan te pakken. Het gemeentebestuur geeft daarom aan dat zij een aantal speerpunten ziet voor de korte termijn, te weten:

1. Aantrekkelijkheid van het Centrum
2. Bereikbaarheid
3. Uitbouwen van de transferiumfunctie.

In deze eerste stap en de op te stellen omgevingsvisie wordt geen evaluatie uitgevoerd over de uitvoering van de structuurvisie.

De structuurvisie is opgesteld op basis van een verplichting uit de Wet ruimtelijke ordening. Artikel 2.1 van de Wet ruimtelijke ordening luidt: *"De gemeenteraad stelt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening voor het gehele grondgebied van de gemeente een of meerdere structuurvisies vast. De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkelingen van dat gebied, alsmede de hoofdzaken van het door de gemeente uit te voeren ruimtelijke beleid. De structuurvisie gaat tevens in op de wijze waarop de raad zich voorstelt die voorgenomen ontwikkeling te verwezenlijken."*
De structuurvisie is een strategisch beleidsdocument en bevat alleen beleidsvoornemens. Het document werkt juridisch gezien niet door richting andere overheden; alleen de gemeenteraad en daarmee ook het college wordt door de structuurvisie gebonden. Intern biedt de visie een structureel kader voor de werk- en beleidsprocessen die het vaststellende orgaan (de gemeenteraad) de mogelijkheid geeft om het uitvoerende orgaan (het college) te beoordelen. Extern is de structuurvisie een communicatief instrument en biedt het een referentiekader voor andere overheidsinstanties en burgers.

De structuurvisie vindt zijn oorsprong dus in de Wet ruimtelijke ordening. Daarom bevat de structuurvisie vooral ruimtelijke thema's. Bij trends en ontwikkelingen worden andere thema's als klimaatverandering, energietransitie en nieuwe economie benoemd. Een deel van deze thema's wordt in de structuurvisie beperkt uitgewerkt, hierbij is vooral gekeken naar de ruimtelijke aspecten.

3.2 Omgevingswet

De omgevingswet bundelt 26 wetten (waaronder de Wet ruimtelijke ordening) in de fysieke leefomgeving. De fysieke leefomgeving bestaat volgens de omgevingswet in ieder geval uit: bouwwerken, infrastructuur, watersystemen, water, bodem, lucht, landschappen, natuur, cultureel erfgoed. Daarnaast geeft artikel 1.2 van de omgevingswet aan dat ook activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving onder de omgevingswet vallen. Als gevolgen voor de fysieke leefomgeving worden ook aangemerkt gevolgen voor de mens, voor zover deze wordt of kan worden beïnvloed door of via onderdelen van de fysieke leefomgeving.

In artikel 1.3 van de omgevingswet worden de maatschappelijke doelen van de omgevingswet beschreven.

Artikel 1.3 van de omgevingswet luidt: *"Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:*

a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en
b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften."

Dit betekent dat in de op te stellen omgevingsvisie veel breder gekeken moet worden dan alleen ruimtelijke ontwikkeling.

In het vervolg van deze eerste stap zal duidelijk worden dat het opgestelde beleid voornamelijk sectoraal is. In een aantal gevallen wordt wel breder gekeken, maar die blik blijft eigenlijk altijd beperkt tot het domein waar het beleid betrekking op heeft (ruimtelijke ordening, maatschappelijk, milieu). Dit is inherent aan de manier waarop wij ons werk altijd hebben uitgevoerd. De omgevingswet dwingt ons door haar maatschappelijke doelen breder te kijken. Deze eerste stap is een aanzet hiertoe. Hierbij realiseren wij ons dat een dergelijke werkwijze niet van het ene op het andere moment gewijzigd is.

3.3 Groeiconclusie

H2	Er moet een omgevingsvisie worden opgesteld. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving.
H3	De structuurvisie vormt een goede basis voor de ruimtelijke component, de omgevingswet vereist echter een breder perspectief.

4 Identiteit, waarden, omgeving en ambitie

In 2013 is een structuurvisie opgesteld en door de gemeenteraad vastgesteld. Deze structuurvisie beschrijft de visie op Alblasserdam in 2040. In deze visie is de identiteit en de ambitie van de gemeente Alblasserdam beschreven.
De structuurvisie is opgesteld naar aanleiding van een wettelijke verplichting uit de Wet Ruimtelijke Ordening (Wro), daarom heeft de structuurvisie voornamelijk betrekking op het ruimtelijke domein. Thema's als duurzaamheid, klimaatadaptatie en klimaatmitigatie komen niet of nauwelijks aan bod. In de structuurvisie is ook de identiteit van Alblasserdam beschreven.
Naast de structuurvisie zijn ook de notitie 'Doorontwikkelen naar een samenhangend sociaal domein' en het Integraal preventieplan gebruikt om een beschrijving te geven van de omgeving in zowel het sociale als het ruimtelijke domein. Dit omdat naast de aspecten voor de fysieke leefomgeving ook gezondheid een belangrijk aspect is van de omgevingswet.

Inmiddels is in 2016 een regionale groeiagenda opgesteld en is met het Rijk een regiodeal gesloten. Een van de belangrijke pijlers van de regiodeal is Dynamische oevers (in verbinding met water en samenleving). Hierbij worden oevers opnieuw bereikbaar en aantrekkelijk gemaakt zodat oude en nieuwe bewoners en ondernemers daar weer van kunnen genieten. Investeerders worden uitgedaagd te investeren in een breed palet woon – werk en recreatieprogramma's.

4.1 Identiteit

Alblasserdam is een dorp met twee gezichten (een januskop) die wezenlijk van karakter verschillen. Er is het historische dijkdorp met een zekere robuustheid en stedelijkheid, met voorzieningen en bedrijvigheid. Aan de andere zijde van de medaille is er het polderdorp: kleinschalig en groen. De dijk fungeert hierin als zichtbare spil. Ook de verbinding met de rivier en het polderlandschap bepaalt in belangrijke mate de sfeer van Alblasserdam.

Bij het profiel van Alblasserdam horen een aantal kernwoorden, namelijk:

Ontmoeting: Kennen en gekend worden vinden Alblasserdammers belangrijk. Er is veel gelegenheid voor ontmoeting: in winkels, op het werk, in de kerk, op school en op straat. Alblasserdammers hebben respect voor elkaar en respect voor verschillen. De aanwezigheid van Landvast in het Centrum en het MultiFunctioneelCentrum in de wijk Kinderdijk leveren hier ook een bijdrage aan.

Groen dorp: Alblasserdam ligt gunstig in het groene polderlandschap. Er is veel groen in de wijken en de afstanden naar het buitengebied zijn kort. Echte stedelijkheid ontbreekt, maar is op korte afstand aanwezig. Hierdoor is het plezierig wonen in Alblasserdam.

Kleinschalig: De menselijke maat is belangrijk. Dit betekent voorzieningen en bouwwerken die passen bij de schaal van het dorp. Een Ikea vinden de meeste Alblasserdammers te groot; wel passend zijn dagelijkse basisvoorzieningen, zoals een supermarkt. Niet alles hoeft in Alblasserdam te staan, er kan ook gebruik gemaakt worden van voorzieningen in buurgemeenten. Voorzieningen als Landvast, het zwembad en de bibliotheek zijn wel belangrijk voor het dorp. Ook de korte lijnen naar het bestuur zijn een kenmerk van deze kleinschaligheid en worden gekoesterd.

Gelovig: In Alblasserdam zijn vele geloofsgenootschappen aanwezig, vooral christelijk maar ook islamitisch. De zondagsrust is hier nog steeds belangrijk. De zondagse kerkgang geeft het dorp een eigen karakter.

Historisch erfgoed: Alblasserdam heeft als één van de weinige dijkdorpen binnen de Drechtsteden nog steeds een herkenbaar historisch karakter. Het centrum is beschermd dorpsgezicht. Ook wordt

Alblasserdam geassocieerd met molens. De route naar Kinderdijk loopt via Alblasserdam. En Alblasserdam is een van de startpunten in de route van de Molentocht in de winter. Geen toeristische bestemming op zich, maar wel een dorp dat een transferiumfunctie kan hebben.

Maritiem karakter: In Alblasserdam is van oudsher maritieme industrie gevestigd: scheepswerven en aanverwante bedrijvigheid. De haven is zeer nadrukkelijk aanwezig in het Centrum van Alblasserdam en bepaalt voor een deel het karakter van het dorp. Het populaire havenfestival is hiervan een goede illustratie.

Bedrijvig: Alblasserdam heeft van oudsher veel industrie en heeft van oudsher arbeiders van buiten aangetrokken, met de sociale structuren die daarbij horen. Nog steeds heeft de economische structuur een traditioneel karakter: industrie, handel en reparatie, vervoer en opslag. Circa de helft van de oppervlakte van de gemeente bestaat uit bedrijventerreinen en twee-derde van de werknemers komt van buiten Alblasserdam.

4.2 Waarden

In alle ruimtelijke plannen tot nu toe zijn de waarden van een gebied vastgelegd. Elementen worden als waardevol beschouwd en worden in een volgende stap geconcretiseerd in normen. Een waarde is een betekenis gevend ideaal, een overtuiging over wat nagestreefd wordt of zou moeten worden en is van abstract niveau. Het gezamenlijk vastleggen van waarden maakt duidelijk welke soort ontwikkeling daarbij in Alblasserdam passen en welke niet. In de Visie recreatie en toerisme zijn de volgende waarden beschreven

4.2.1 Cultuurhistorie

De waarde cultuurhistorie is afgeleid van het onderliggend landschap, het werelderfgoed en de zorg om behoud en identiteit en het type faciliteiten voor toeristen dat aansluit op de Alblasserdamse karakteristieken van maat en omvang. Deze streek heeft zijn eigen specifieke kenmerken: Het verhaal van de waterveiligheid als techniek en als innovatie en denkkracht, en het verhaal van de scheepswerfactiviteiten.

Citaat Rondetafel Cultuurhistorie gemeenteraad 13-12-2016:
"Cultuurhistorie begint bij het individu zelf en hoort op jonge leeftijd te beginnen. Ken je eigen geschiedenis en wees daar trots op; draag het uit. Het is er al, maar hoe ontsluit je het? Echt gastheerschap ontstaat pas als inwoners ook de wortels van hun dorp kennen en beleven."

4.2.2 Authenticiteit

Deze waarde is afgeleid van het onderliggende landschap, dat weer reden is voor plaatsing is op de werelderfgoedlijst. Het gaat ook om de zorg over het kunnen behouden van identiteit in relatie tot de omvang. Tijdens het opstellen van de visie recreatie en toerisme schetste een inwoner dit tijdens een informatiebijeenkomst duidelijk met de uitspraak: Maak het niet anders en niet groter dan het is. Authenticiteit gaat om de keuze in soort voorzieningen.

Citaat Rondetafel Authenticiteit Raad 13-12-2016
"Authenticiteit is tastbaar, zichtbaar, echt, eerlijk. Trots is een belangrijke basis: het uitdragen en delen van deze trots. Hier zijn stappen te maken, het kan beter. Rond de Alblas liggen kansen voor recreatie en toerisme. Verblijfsrecreatie mag verstrekt worden, nu te weinig mogelijkheden. Nieuwe inzichten: Contrasten kunnen versterkend werken. Combinatie nieuw/oud, klassiek/modern. Er blijft verschil over de betekenis van zondagsrust. Behoorlijke bandbreedte: op zondag is er ook autoverkeer en zijn er ook toeristen en anderzijds is het goed toeristen te laten zien en merken dat er op zondag minder open is om dan uit te kunnen leggen waar dat zijn oorsprong heeft."

4.2.3 Rust en stilte

Deze waarde is afgeleid van het onderliggende landschap, het stiltegebied polder Kortland en het vogelrichtlijngebied Natura 2000 dat deel uitmaakt van het werelderfgoedgebied. Rust en stilte is nodig om deze natuurwaarde in stand te houden.
Rust en stilte zijn twee kanten van dezelfde medaille. Stilte is vooral uiterlijk, rust is innerlijk én uiterlijk. Belangrijk voor de beleving van rust en stilte zijn het aantal decibel en de passendheid van gebiedseigen geluiden en de afwezigheid van lawaai of gebiedsvreemde geluiden. Geluiden van boeren op het land zijn minder storend dan van verkeer. Anderzijds, de totale afwezigheid van geluid kan als eng worden ervaren.
Lawaai heeft meerdere psychische effecten. Het leidt tot concentratiestoornissen, het maakt nerveus, onrustig en gespannen, het irriteert en roept agressie op, het maakt moe, het isoleert en het tast de gezondheid aan. Het is schadelijk voor de rustbeleving en voor de volksgezondheid.
Het aanwijzen van stiltegebieden is één van de ingangen om de beleving van stilte mogelijk te maken. Een andere is het weren van gebiedsvreemd geluid, zoals brommers in bossen.

Een stiltegebied is een milieubeschermingsgebied waarin de geluiden van flora en fauna overheersen. Het woord ‘stilte’ betekent hierbij niet dat er geen geluid in het gebied waarneembaar is, maar staat voor de afwezigheid van storende, voor de omgeving vreemde geluiden. Stiltegebieden zijn van belang voor de rustzoekende recreant en de flora en fauna in de natuur. Activiteiten die de geluidsbelasting negatief beïnvloeden, zijn niet meer mogelijk in het gebied dat als stiltegebied is aangewezen. Gebiedseigen geluiden, zoals die van de landbouw, zijn hiervan uitgesloten. Onder 'stil' worden geluiden verstaan die tussen de 35 en 40 decibel liggen. Ook kan worden gesteld dat een gebied 'stil' is als de lange perioden met natuurlijke geluiden overheersen tot de perioden met niet-natuurlijke geluiden.

4.3 Omgeving

4.3.1 Profiel leefomgeving

4.3.1.1 Cultuurhistorische kwaliteit

De cultuurhistorische identiteit van Alblasserdam is verankerd in het landschap en de ontginning en bepoldering van het gebied sinds de Middeleeuwen. De stroomgordels van de Alblas en rivier de Noord vormen de ruggengraat van het dorp. De rechte weteringen in de polder zijn gegraven ten behoeve van de ontwatering.
De in historische tijden aangelegde dijklichamen en kadestructuren zijn middeleeuwse elementen die door de vroegere bevolking van Alblasserdam en omgeving tot stand zijn gebracht, deels ter plaatse van de al bestaande natuurlijke oeverwallen langs de rivierlopen.
Alblasserdam kent twee historische kernen: omgeving Dam en omgeving Kerkstraat. De oudste kern is ontstaan rondom de dam in de Alblas die geleidelijk zou uitgroeien tot het huidige Alblasserdam. Dit gebied stond van meet af aan in het teken van handel: als haven, als oversteek over de Alblas met kruising van land- en vaarroutes en met pleisterplaatsfunctie; later ook in het teken van bestuur en lokale nering.

Langs de noordwestoever van de Alblas ontstond langs de Kerkstraat een tweede historische bebouwingskern, gericht op en rond de kerk die er als eerste stond. Alblasserdam groeide langs de dijken geleidelijk uit. Er werd tot ver in de twintigste eeuw vrijwel uitsluitend vrijstaand gebouwd. Zo ontstond een historisch karakteristiek beeld van bebouwde dijk(lint)en met doorkijkjes tussen de panden door, waar de (zicht) relaties van de dijk naar de rivier en het achterliggende polderlandschap beleefd kunnen worden.
Pas aan het begin van de twintigste eeuw werden de uitbreidingen ook buiten de dijklinten tot stand gebracht, zoals bijvoorbeeld het Scheepsbouwplein in de wijk Kinderdijk en de Oranjestraat.

Omvangrijke groene structuren en open gebieden zijn nu alleen nog te vinden in de Groene Long en het buitengebied van Alblasserdam.
Het buitendijkse gebied langs de Noord ontwikkelde zich vanaf het begin van de negentiende eeuw tot industriegebied, met van meet af aan grootschalige bebouwing en structuren (o.a. de scheepsdokken/hellingbaan).
De impuls die met name de scheepsindustrie aan Alblasserdam heeft gegeven, is van belang voor de historische identiteit en komt thans in de bebouwing vooral nog tot uitdrukking in een aantal voorname panden aan het Cortgene.

4.3.1.2 Ruimtelijke kwaliteit

Het groen/blauwe raamwerk van openbare gebieden, aangevuld met de buurten en voorzieningenstroken vormt de basis en de kwaliteitsdrager voor de ontwikkelingsmogelijkheden van Alblasserdam. Aan dat raamwerk kunnen zaken gehangen worden die bijdragen aan het profiel van Alblasserdam maar ook voorzien in een aantal opgaven voor de toekomst. Te denken valt aan ontmoetingsplekken (parken, pleinen, markten), de wateropgave (zoals extra waterberging, natuurvriendelijke oevers) of uitbreiding van recreatiemogelijkheden (zoals ligplaatsen, of camperparkeerplaatsen).

4.3.1.3 Ecologische kwaliteit

Alblasserdam is omgeven door een gebied met grote ecologische kwaliteit. De Boezems van Kinderdijk (de hoge boezems van de Nederwaard, de Overwaard en Nieuw-Lekkerland, alsmede delen van de polders Blokweer en Nieuw-Lekkerland) zijn aangewezen als Natura 2000-gebied. Het buitengebied maakt onderdeel uit van het Natuur Netwerk Nederland (NNN), de voormalige ecologische hoofdstructuur van Nederland. De boezems bestaan uit open water, riet- en zeggemoerassen, ruigten, grienden, struwelen en boezemkaden. De polders bestaan uit wei- en hooilanden, doorsneden door sloten. Het is een belangrijk broedgebied voor soorten van rietmoeras zoals de purperreiger en de snor.

4.3.1.4 Sociaal raamwerk

In Alblasserdam is een sterke sociale infrastructuur aanwezig. Een rijk verenigingsleven en vele geloofsgenootschappen zorgen hiervoor. Ook de banden tussen bewoners onderling zijn sterk.
De sociale structuur van Alblasserdam is een belangrijke drager voor de ontwikkeling van het dorp.

4.3.1.5 Economisch raamwerk/kwaliteit bedrijvigheid

De economische structuur van Alblasserdam heeft nog steeds een traditioneel karakter. Sectoren als industrie, handel en reparatie, vervoer en opslag zijn sterk aanwezig. In Alblasserdam bevindt tweederde van de werkgelegenheid zich op bedrijventerreinen. Het aantal banen in Alblasserdam is ongeveer even groot als de beroepsbevolking, maar slechts een derde van de aanwezige banen wordt door Alblasserdammers bezet. Er is dus een grote inkomende en uitgaande pendel.

4.3.2 Profiel sociale omgeving

Alblasserdam is een dorp waarin meedoen de norm is. En waarin mensen die niet vanzelf deelnemen zich uitgenodigd voelen om mee te doen. Het gaat om iedereen die in Alblasserdam woont.
Uitgangspunt voor de doorontwikkeling van het sociaal domein is dat er gebruik gemaakt wordt van hetgeen er in de afgelopen jaren is opgebouwd en dat dat verder verbeterd wordt. Dit vormt ook de basis van de transformatie van het sociaal domein. Het toekomstperspectief van de transformatie is, in de termen van transformatie, als volgt benoemd:

- Inwoners steunen elkaar en zetten zich in voor hun omgeving;
- Iedereen doet mee en krijgt als dat nodig is ondersteuning om mee te kunnen doen;
- Iedereen heeft gelijke ontwikkelkansen;
- De gemeente heeft een goed vangnet.

Op deze wijze wordt het hele sociale domein bestreken. Het vormt tegelijkertijd de paraplu waar alle onderwerpen in en rond het sociaal domein onder hangen. Het sociaal domein is immers heel complex. Het bestaat uit verschillende velden. Juist daarom is het belangrijk om de samenhang tussen onderwerp inzichtelijk te maken.

4.3.2.1 Wat is het sociaal domein

De taken op het gebied van de jeugd en de volwassenen behoren tot het sociaal domein. Het gaat dan om de hulp aan onze jeugd en aan hun ouders die op grond van de Jeugdwet wordt gegeven. Maar er zijn meer beleidsvelden die tot het sociale domein behoren, zoals het passend onderwijs en de gevolgen van de extramuralisering (het streven om buiten de muren van een zorginstelling gelijkwaardige zorg te leveren). En of dat al nog niet complex genoeg is, heeft de gemeente van het rijk ook de opdracht om verbindingen te maken met aanpalende beleidsvelden, zoals met de openbare orden en veiligheid, volkshuisvesting en de inrichting van de openbare ruimte. Immers er wonen er door de extramuralisering meer mensen in het dorp met een verhoogd risico op onveilig gedrag. Voor zichzelf en voor de buurt. Voorts is er voor de diverse groepen inwoners geschikte huisvesting nodig en het vereist ook aanpassingen van de openbare ruimte.

Wanneer de inwoner centraal gesteld wordt en op de nieuwe manier vanuit de inwoner aan de slag gegaan wordt, is de definitie van het sociaal domein in de oude termen van de verschillende wetten niet langer toereikend. Bij de transformatie horen begrippen als samenhang en integraliteit. Als we het sociaal domein definiëren in termen van de transformatie, behelst het levensgebieden en wel de volgende:

- Welzijn en zorg;
- Werk en inkomen;
- Armoede en schulden;
- Onderwijs en opvoeden;
- Gezondheid en bewegen.

De onderlinge samenhang tussen de levensgebieden in het sociaal domein wordt in het volgende plaatje gevisualiseerd.

Levensgebieden betreffen vaak meerdere wetten en meerdere beleidsterreinen. Ze beïnvloeden elkaar en kunnen problemen vergroten en nog meer complex maken. Zo hebben kinderen te maken met onderwijs en gezondheid, maar ook met de gevolgen van armoede, ongeschikte huisvesting en een onveilige omgeving.

4.3.2.2 Strategische uitgangspunten sociaal domein

In maart 2021 is een notitie met daarin de drijfveer en de uitgangspunten van het sociaal domein opgenomen, vastgesteld. In deze notitie zijn op basis van de kernwaarden en uitgangspunten die reeds door de gemeenteraad zijn vastgesteld de volgende strategische uitgangspunten geformuleerd:

1. De samenwerking (zowel regionaal als met lokale partijen) is gericht op het creëren van een zo groot mogelijke waarde voor de samenleving, waarin een lage kostprijs niet automatisch prevaleert boven een goede en samenhangende dienstverlening aan onze inwoners;
2. De samenwerking met de regio en de lokale partners is gericht op het zo goed mogelijk betrekken van onze lokale, maatschappelijke partners waarbij de lokale inzet vanuit het lokale beleid aanvullend en versterkend kan zijn voor het regionaal beleid, met als doel het aanbieden van zorg en andere vormen van ondersteuning
3. Alle samenwerking is gericht op dienstverlening zo dicht als mogelijk bij de vindplaats;
4. De samenwerking met de sociale dienst en andere partners is gebaseerd op partnerschap binnen de centrale, integrale toegang tot hulp en ondersteuning in ons dorp;
5. Onze dienstverlening en samenwerking met onze partners (regionaal en lokaal) is gericht op het bevorderen van de zelfredzaamheid van inwoners waardoor zij betere kansen hebben om deel uit te gaan maken van de samenleving; Elke inwoner krijgt de hulp die nodig is;
6. Naast nabijheid is onze samenwerking en inzet gericht op het vroegtijdig herkennen en signaleren van een zorgvraag en het voorkomen van onnodige doorgeleiding naar dure zorg; de-medicalisering waar het kan;

7. Daarnaast is de samenwerking ook gericht op mensontwikkeling. Dit vindt in beginsel plaats door in de eerste plaats mensen (financieel) te ontzorgen, socialisering te bevorderen en opleidingsmogelijkheden aan te bieden om de kans op uitstroom naar werk te vergroten;
8. Het garanderen van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening (lokaal en/of regionaal) voor minimaal een periode van 5 jaar;
9. Financiering van deze zorg vindt idealiter integraal plaats maar is bovenal resultaatgericht.
10. Voor de ontwikkeling van de lokale slagkracht is de regionale medewerking nodig om de benodigde ruimte te krijgen;
11. De uitvoering van dit concept kan invloed hebben op de doelen van de lokale maatschappelijke partners. Hun inzet zal aan moeten sluiten bij de gemeentelijke doelen;
12. Met de wijzigingen die dit voor de gemeentelijke organisatie met zich mee zal brengen dient rekening gehouden te worden in de organisatieontwikkeling.
13. Voorwaarde is dat de SDD goed op de hoogte is van de mogelijkheden van het lokale sociale netwerk.

Voor de volledigheid van de beeldvorming over de lokale aanpak gelden voor de samenwerking met de DG&J de volgende strategische doelen:

- Meer preventief werken; voorkomen is beter dan genezen.
- Kwaliteit van zorg verbeteren; expertise naar de voorkant.
- Kwaliteit van zorg verbeteren; beter zicht op alle leefdomeinen van een gezin en betere samenwerking rond gezinnen: één gezin, één plan, één regisseur.
- Normaliseren; (langdurige) inzet van specialistische zorg is niet meer de standaard
- Definiëring jeugdhulp
- Sneller jeugdhulp op maat, dicht bij huis, om zo het beroep op gespecialiseerde zorg te verminderen.
- Scherper inkopen van zorg

4.3.2.3 Integraal preventieplan

In december 2019 is het integraal preventieplan vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Alblasserdam. In januari 2020 is dit preventieplan vastgesteld door de gemeenteraad. Met het integraal preventieplan wordt uitvoering gegeven aan de sporen Actiever en zorgzamer, Beter wonen en Ondernemender uit het collegeprogramma. Deze hebben respectievelijk tot doel: het versterken van de centrumfunctie, gezondheid en preventie en meedoen in de samenleving. Blijven in Alblasserdam en verbeteren van het woonaanbod. Een betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en het stimuleren van het ondernemersklimaat. Het plan richt zich voornamelijk op een brede preventietaak in het sociale domein, die daarmee door de sporen uit het collegeprogramma heen gaat en hen onderling sterker met elkaar verbindt.
Met het integraal preventieplan wil de gemeente Alblasserdam bereiken dat inwoners zo veel mogelijk zelfredzaam blijven en volwaardig deelnemen aan de samenleving. De gemeente Alblasserdam zet zich ervoor in dat inwoners de effecten van de doelen uit de sporen 1, 3 en 5 van het collegeprogramma daadwerkelijk zullen merken. Zo is de inzet erop gericht, dat inwoners met een hulpvraag vanaf 2021 bij één punt terecht kunnen, waarbij de vraag zo snel mogelijk wordt opgepakt.
Achter die toegang zit een professioneel team dat integrale en laagdrempelige ondersteuning biedt. Daarnaast worden de lokale voorzieningen slimmer en meer vraaggericht ingezet al dan niet in combinatie met matwerkvoorzieningen. Preventie is erop gericht op sneller signaleren en het voorkomen van problemen en het bevorderen van zelf- of samenredzaamheid. Een voorbeeld is de ketenaanpak armoede, waarbij niet alleen wordt gekeken naar iemands schulden, maar ook naar zijn of haar netwerk en de mogelijke toeleiding naar werk.
Het integraal preventieplan bevat twee pijlers, namelijk lokale preventie en gezondheidsbevordering.

4.3.2.4 Lokale preventie

Volgens de notitie 'Doorontwikkeling samenhangend sociaal domein' en de bijbehorende praatplaat (zie afbeelding onder 4.1.1) wil de gemeente Alblasserdam de preventie en ondersteuning benaderen vanuit zes levensgebieden, te weten:

- Welzijn en zorg
- Gezondheid en bewegen
- Werk en inkomen
- Wonen en veiligheid
- Armoede en schulden
- Onderwijs en opvoeding.

Per leefgebied worden in het integraal preventieplan verschillende voorzieningen benoemd waarop actie moet worden ondernomen.

4.3.2.5 Gezondheidsbevordering

Gemeenten hebben een belangrijke taak, die relatief klein is binnen het totale gezondheidspakket en waarbij zij vrijheid hebben qua vorm en inhoud. De thema's hebben raakvlak met het Nationaal preventieakkoord uit 2018. De dienst gezondheid en jeugd heeft als opmaat naar de integrale preventienota met gemeenten een toekomstverkenning gedaan om actuele thema's bij gezondheid te benoemen. Uit de aangedragen thema's heeft de gemeente Alblasserdam een voorlopige keuze van 4 thema's gemaakt:

- Vaccinatiegraad (gezondheidsbescherming)
- Sporten en bewegen (inclusief overgewicht en voeding)
- Kwetsbare ouderen (eenzaamheid en dementie)
- Mentale weerbaarheid (jongeren)

4.3.2.6 Route 22

Route 22 is een programma dat zich richt op het (ver)binden van kinderen en jongeren aan het dorp Alblasserdam. Met route22 wil Alblasserdam ervoor zorgen dat kinderen en jongeren veilig en gezond opgroeien in een dorp dat beschikt over voldoende mogelijkheden voor kinderen en jongeren om zichzelf te ontplooien en waar jongeren kansen zien voor de toekomst. Route 22 richt zich op de thema's:

- Werken
- Wonen
- Preventie
- Voorzieningen
- Veiligheid
- Participatie

Werken

Jongeren moeten de kans krijgen op goed onderwijs en werk in de omgeving. Jongeren verdienen een stevige kans op een baan in de directe omgeving van Alblasserdam, wat ook de kans vergroot dat zij zich in het dorp zullen vestigen.

Wonen

De gemeente Alblasserdam wil een adequaat woonaanbod voor zowel jong als oud. Wanneer jongeren zich willen vestigen in de gemeente moeten zij een plek op de woningmarkt hebben.

Preventie
Preventie is een belangrijk doel van de gemeente Alblasserdam. Zo wil de gemeente Alblasserdam vanuit de eigen verantwoordelijkheid zorgen dat adequate preventie, vroegtijdige signalering van potentiele problemen en ambulante zorg gewaarborgd zijn.

Voorzieningen
Wanneer je jongeren wil binden aan het dorp is het van belang dat er genoeg te doen is voor de jeugd en dat de geboden voorzieningen voldoende zijn. Dit betreft vooral voorzieningen omtrent een creatief en cultureel klimaat, sport- en beweegmogelijkheden en vrije tijd en uitgaan.

Veiligheid
De gemeente Alblasserdam wil dat iedereen in Alblasserdam veilig opgroeit. Het is van belang dat de inwoners van Alblasserdam het dorp, hun straat, hun buurt, hun wijk als veilig ervaren, in cijfers én beleving.

Participatie
De gemeente Alblasserdam vindt het belangrijk dat jongeren kunnen meepraten en meebeslissen over lokaal beleid. Hiervoor is voldoende inspraakmogelijkheid nodig en is het belangrijk dat de wijze van inspraak aansluit op de belevingswereld van jongeren.

4.4 Ambitie

Wat voor gemeente wil Alblasserdam zijn? Hoe wil Alblasserdam zich ontwikkelen in de toekomst? Wat past wel en wat past niet bij de ontwikkeling van Alblasserdam? Dit zijn vragen waar in de structuurvisie een antwoord is gegeven met de geformuleerde ambitie. Deze ambitie wordt straks ook gebruikt bij het opstellen van de Omgevingsvisie. Omdat er in de huidige periode andere opgaven spelen, zullen een aantal accenten worden aangebracht op deze ambitie. Vervolgens maken gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, inwoners, bedrijven en instellingen een keuze voor een accent. De omgevingsvisie zal op basis van de ambitie met het gekozen accent worden uitgewerkt. De ambitie uit de structuurvisie is de volgende:

"Alblasserdam is een dorp met een menselijke maat waar aangenaam wonen en ruimte voor ontmoeting vanzelfsprekend zijn. Alblasserdam koestert haar groene en dorpse karakter waar de lijnen kort zijn, de sociale infrastructuur hecht en de voorzieningen op het huidige niveau blijven. De economische kracht zit in de marktplaatsfunctie die Alblasserdam vanouds door haar ligging heeft en in de samenwerking met haar omgeving. De houding van de gemeente is er een van netwerken, faciliteren, kansen zien, flexibiliteit en ruimte geven. Vanuit deze basis richt Alblasserdam zich op een veilige en duurzame toekomst."

4.5 Groeiconclusie

H2	Er moet een omgevingsvisie worden opgesteld. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving.
H3	De structuurvisie vormt een goede basis voor de ruimtelijke component, de omgevingswet vereist echter een breder perspectief.
H4	Alblasserdam is een dorp dat zich met de volgende kernwoorden laat beschrijven: Ontmoeting, groen dorp, kleinschalig, gelovig, historisch erfgoed, maritiem karakter, bedrijvig.
H4	Alblasserdam heeft voor de lange termijn de volgende ambitie: *"Alblasserdam is een dorp met een menselijke maat waar aangenaam wonen en ruimte voor ontmoeting vanzelfsprekend zijn. Alblasserdam koestert haar groene en dorpse karakter waar de lijnen kort zijn, de sociale infrastructuur hecht en de*

voorzieningen op het huidige niveau blijven. De economische kracht zit in de marktplaatsfunctie die Alblasserdam vanouds door haar ligging heeft en in de samenwerking met haar omgeving. De houding van de gemeente is er een van netwerken, faciliteren, kansen zien, flexibiliteit en ruimte geven. Vanuit deze basis richt Alblasserdam zich op een veilige en duurzame toekomst."

5 Toekomst

In 2018 heeft de Stichting Toekomstbeeld der Techniek (STT) een toekomstverkenning uitgevoerd om beleidsmakers, strategen en beslissers uit het Nederlandse bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid te informeren over mogelijke toekomstige ontwikkelingen die de Nederlandse economie beïnvloeden. Technologische ontwikkelingen staan hierbij centraal, maar minstens zo belangrijk is dat technologische ontwikkelingen niet op zichzelf staan, maar beïnvloed worden – en op hun beurt weer invloed uitoefenen- op andersoortige ontwikkelingen, zoals demografische, ecologische en politieke ontwikkelingen. Dit toekomstbeeld moet worden meegenomen bij het opstellen van de omgevingsvisie zodat deze goed aansluit op de komende veranderingen.
Uit deze toekomstverkenning volgt het volgende beeld.

5.1 Mondiaal/Nationaal

5.1.1 Demografie en arbeidsmarkt

- De wereldbevolking groeit en steden worden groter. Ook worden steden complexer en kwetsbaarder voor de gevolgen van klimaatverandering. De komende decennia zal er veel behoefte zijn aan oplossingen voor deze uitdagingen.
- De internationale economische markt is sterk geconcentreerd. 1318 multinationals zijn verantwoordelijk voor 60% van het wereldinkomen. 40% van hun 'rijkdom' is in het bezit van slechts 147 bedrijven. Dit maakt de wereldeconomie kwetsbaar.
- Nederland heeft een gunstige concurrentiepositie mede dankzij de relatief hoogopgeleide beroepsbevolking. Human capital wordt steeds vaker gezien als een belangrijke productiefactor die van grote waarde is voor onze economie.
- Nederland vergrijst en heeft mede daardoor een krimpende beroepsbevolking. Voor de lange termijn verwacht men in Nederland een tekort aan arbeidskrachten in de IT- en zorgsector en in technische beroepen. Hoogopgeleide migranten kunnen tekorten voorkomen of tegengaan.
- De vergrijzende bevolking zet druk op ons sociale stelsel en kan leiden tot spanningen tussen bevolkingsgroepen. De vergrijzing zorgt tegelijkertijd voor een silver economy, want ouderen zijn langer actief en hebben meer te besteden dan vorige generaties.
- Door nieuwe toepassingen van onder andere robotica, sensortechnologie en gezondheidstechnologie kunnen ouderen langer, gezonder en zelfstandiger leven en langer actief zijn op de arbeidsmarkt of als vrijwilliger.
- Flexibilisering van arbeid geeft mensen meer regie over werktijden en maakt het makkelijker om meerdere taken te combineren (bijvoorbeeld zorg, werk en opleiding). In combinatie met werken op afstand (tijd- en plaatsonafhankelijk werken) kan deze flexibilisering leiden tot verhoogde arbeidsparticipatie. Een nadeel is dat het vervagen van grenzen tussen werk en privé de kans op stress vergroot.
- In Nederland is sprake van baanpolarisatie: groei aan de bovenkant en aan de onderkant van de arbeidsmarkt en een krimpend middensegment. Hierdoor worden inkomensverschillen steeds groter. Dit kan leiden tot maatschappelijke ongelijkheid en onvrede onder de mensen die slechter af zijn dan anderen.

5.1.2 Ontwikkelingen op het gebied van geopolitiek en bestuur.

- De Nederlandse economie raakt steeds meer verweven met het buitenland. Nederlandse producten worden naar steeds meer landen, over verdere afstanden, geëxporteerd en productieketens versnipperen en internationaliseren.
- Er ontstaat een multipolaire internationale orde. Door de rise of the rest zetten nieuwe, opkomende economieën de westers-georiënteerde economische verhoudingen onder druk. Daarnaast zijn er steeds meer non-state actors (individuen of groepen die invloed uitoefenen en die onafhankelijk zijn van een staat, zoals Nashville verklaring, BLM, gele hesjes enz.) invloed

uitoefenen op overheden, burgers en bedrijven, zoals non-profit organisaties, religieuze organisaties en multinationals.

- Door de vierde industriële revolutie, de opkomst van de kenniseconomie en informatiewerkers worden data en kennis enorm belangrijk. Bedrijven of overheden die veel data in handen hebben en die data succesvol weten te ontsluiten hebben een sterke machts- en marktpositie.
- Snelle technologische ontwikkelingen vergroten onze afhankelijkheid van landen met toegang tot de benodigde grondstoffen voor bepaalde technologische toepassingen, zoals China, Rusland en de Republiek Congo.
- Geo-economie 2.0: Het risico op internationale conflicten neemt toe en landen zetten vaker institutionele maatregelen in (zoals boycots, georkestreerde migratie of gebruik van olie en gas) om toegang tot bepaalde grondstoffen te krijgen of economische groei veilig te stellen.
- Er is sprake van een nieuwe space race: een wedloop tussen overheidsinstanties – zoals NASA, Roscosmos en het Europees Ruimteagentschap – en commerciële bedrijven om te profiteren van de economische kansen van ruimtevaart, zoals ruimte-toerisme, astroïde mining en inflatable space habitats.
- Digitalisering en automatisering maken economische activiteiten minder plaatsgebonden en makkelijker te outsourcen naar andere landen. De concurrentie tussen regio's en landen neemt hierdoor verder toe.
- Mede als gevolg van globalisering, de recente economische crisis en (berichtgeving over) terroristische aanslagen in Europa hebben veel Nederlanders, met name lager opgeleiden en ouderen, het gevoel dat hun economische en fysieke veiligheid onder druk staat. Dit leidt tot de opkomst van nationalistische sentimenten en soevereinisme, en zet druk op het draagvlak voor solidaire economische beginselen zoals een belastingstelsel gericht op inkomensnivellering. Hierdoor worden de gevoelens van economische onveiligheid bij bepaalde bevolkingsgroepen verder versterkt.
- We zijn steeds meer afhankelijk van complexe infrastructuren, bijvoorbeeld voor energievoorziening, vervoer en betaalverkeer. Cyberterrorisme kan een grote (disruptieve) impact hebben op dit soort infrastructuren.

5.1.3 Ontwikkelingen op het gebied van ecologie en klimaat

- De vraag naar ecosysteemdiensten (het vermogen om te voorzien in goederen (bijvoorbeeld drinkwater), processen te reguleren (bijvoorbeeld bestuiving van gewassen) en diensten te leveren (bijvoorbeeld kringloop van nutriënten)) neemt in Nederland al 25 jaar lang sneller toe dan het aanbod en dat zal in de toekomst zo blijven. In de toekomst is er dus schaarste aan ecosysteemdiensten te verwachten.
- Door klimaatverandering krijgen we in Nederland steeds extremer weer en de zeespiegel stijgt steeds sneller. Dit brengt risico's met zich mee voor cruciale infrastructuur en voorzieningen voor bijvoorbeeld drinkwater, energie en verkeer.
- Bijna 60% van Nederland kan onder water komen te staan. Met name de grote steden, waar veel van de economische activiteiten geconcentreerd zijn, lopen grote kans op overstroming.
- Door toenemende vraag naar grondstoffen en door de wetgeving om klimaatverandering tegen te gaan wordt transport duurder. Zonder milieuvriendelijkere of goedkopere alternatieven gaan mensen zich mogelijk minder verplaatsen en gaan we minder goederen vervoeren in de toekomst.
- Verdere milieudegradatie, waterschaarste en tekorten aan grondstoffen of beschikbare vruchtbare grond kunnen leiden tot voedseltekorten en sterk wisselende voedselprijzen. Dit kan leiden tot afnemende export van Nederlandse producten, maar kan ook leiden tot meer vraag naar de Nederlandse kennis over agrifood.
- Dreigende tekorten aan energie, voedsel en water leiden ertoe dat Nederlanders werken aan zelfvoorzienende systemen op het niveau van woningen, wijken of steden, waarbij ze minder afhankelijk zijn van centrale levering of import.

- De energietransitie die Nederland heeft ingezet kan er enerzijds toe leiden dat we minder energie gaan gebruiken. Anderzijds kan de overgang naar een op hernieuwbare bronnen gebaseerd energiesysteem ertoe leiden dat energie praktisch gratis wordt en we juist meer energie gaan gebruiken.
- Circulair ondernemen is nodig om sectoren die gevoelig zijn voor de aanvoer van of grote prijsschommelingen in de prijs van grondstoffen (zoals biomassa, zeldzame aardmetalen en kunststof) toekomstbestendig te maken (SER, 2016).
- Uit onderzoek van TNO uit 2013 bleek dat de circulaire economie ongeveer 7,3 miljard aan extra waarde kan toevoegen aan de Nederlandse economie en 54.000 nieuwe banen (TNO, 2013). Ook zou Nederland een sterkere kennispositie kunnen verwerven door een circulaire economie te verwezenlijken.
- Het huidige Nederlandse klimaatbeleid kan leiden tot een zogenaamde duurzaamheidskloof. Vooral rijkere huishoudens profiteren van klimaatbeleid (zoals subsidies om een gasvrije woning te realiseren) en armere huishouden moeten een veel groter percentage van hun inkomen besteden aan dit soort verplichte maatregelen. Er wordt daarom ook wel opgeroepen tot 'energierechtvaardigheid' (ECN etal., 2017).
- Als gevolg van jarenlange emissies van stoffen waarvan de gezondheidsrisico's niet volledig in beeld waren kunnen diffuse bodem- en waterverontreinigingen zijn ontstaan en hebben mensen mogelijk gezondheidsschade opgelopen. Recente voorbeelden hiervan zijn PFOA, GenX en PFAS. Het is niet uitgesloten dat dergelijke verontreinigingen in de toekomst vaker worden aangetoond.

5.1.4 Sociaal-culturele ontwikkelingen

- Mensen krijgen meer middelen om hun leven en leefomgeving in te vullen of naar hun hand te zetten en dat betekent dat niet-cognitieve vaardigheden zoals plannen, zelfdiscipline en samenwerken steeds belangrijker worden.
- Steeds meer leven en organiseren mensen zich in vluchtige verbanden en (virtuele) netwerken. Een gevolg van het minder gezamenlijk optrekken is dat mensen lastige keuzes zelf moeten maken. Meer eigen regie voor mensen betekent ook dat de kwaliteit van leven steeds meer van henzelf afhangt.
- De steeds dynamischere omgeving waarin wij leven en werken zorgt ervoor dat rustpunten onder druk komen te staan. De dynamiek brengt mogelijkheden, maar ook onzekerheid, complexiteit en hectiek. De gemiddelde werkdruk in Nederland neemt toe, ook onder jongeren. Werkgevers geven aan dat het beheersen van de werkdruk hun grootste uitdaging is.
- Moderne media gebruiken algoritmes om mensen online door te leiden naar informatie of mensen met een gelijke mindset of gelijke belangen. Mensen krijgen op die manier weinig objectieve informatie. Dit soort informatiebubbels zetten westerse waarden zoals tolerantie en diversiteit onder druk en vergroten verschillen tussen mensen.
- Opkomend nationalisme en populisme gaan gepaard met anti-immigranten sentimenten en xenofobie. Dit zou ertoe kunnen leiden dat landen in Europa (waaronder Nederland) moeite krijgen om talenten binnen te halen en te binden. In de vergrijzende economieën kan dat leiden tot verdere tekorten op de arbeidsmarkt. Het gebrek aan voldoende human capital kan op termijn vergaande gevolgen hebben voor de economische groei en betaalbaarheid van onze welvaartsamenleving.
- Ontwikkelingen zoals flexibilisering van de arbeidsmarkt en de opkomst van de kluseconomie, de deeleconomie en de platformeconomie leiden mogelijk tot slechte arbeidsomstandigheden en minder sociale zekerheid voor bepaalde groepen in de samenleving. Ook kan er grotere economische ongelijkheid ontstaan omdat de opbrengsten die via de platforms worden gegenereerd vaak ten goede komen aan mensen met bezit en aan de platformen zelf.
- De platformeconomie kan ook juist de arbeidsmarkt een nieuwe impuls geven en helpen vraag en aanbod beter op elkaar aan te laten sluiten. Bijvoorbeeld doordat de verzameling data op de

platforms naast werkervaring en opleiding ook inzicht geeft in de soft skills en talenten van mensen.

- De huidige Nederlandse welvaart gaat ten koste van die elders ter wereld en ook van toekomstige generaties. Nederland teert in op natuurlijke hulpbronnen en voert relatief veel grondstoffen in. Het legt daardoor een groot beslag op het natuurlijk kapitaal van andere landen en toekomstige generaties. Ook teren we in op ons menselijk kapitaal dat wordt bepaald door het aantal gewerkte uren, de gezondheid en het onderwijsniveau van mensen. (Gerwen et al., 2018)
- Ecologische grenzen stellen beperkingen aan onze consumptiepatronen, maar zorgen in combinatie met de individualisering en behoefte aan maatwerk ook voor een grote vraag naar producten en diensten die energiegebruik reduceren terwijl we ons comfort houden. Denk bijvoorbeeld aan slimme woningen, slimme kleding of slimme lifestyle coaches.

5.1.5 Financieel –economische ontwikkelingen

- Ontwikkelingen zoals het afnemen van contante betalingen en de opkomst van FinTech veranderen de manier waarop de financiële sector is georganiseerd en welke spelers een belangrijke rol hebben. Steeds meer ICT-bedrijven richten zich op financiële diensten.
- Financiële instellingen gebruiken vaak openbare databronnen – zoals sociale media – in combinatie met hun eigen klantgegevens om bijvoorbeeld de kredietwaardigheid van klanten in te schatten of om op specifieke marketing toe te passen. Critici waarschuwen voor mogelijke discriminatie en inbreuk op privacy.
- Automatisering van financiële diensten (zoals robo-adviseurs) zal naar verwachting financiële dienstverlening goedkoper en daardoor voor meer mensen toegankelijk maken.
- Door mobiel betalen kan een grote nieuwe groep mensen – voornamelijk in opkomende economieën – aangesloten worden op een betaalsysteem.
- Gemeenschapsmunten versterken regionale economieën en sociale verbanden en geven mensen meer gevoel van controle in een sterk geïnternationaliseerde wereld waarin veel verandert.
- De opkomst van gemeenschapsmunten en virtuele munten (crypto currencies) leidt tot een meer divers betaalsysteem.
- Peer-to-peer (P2P-)lending en crowdfunding maken krediet beschikbaar voor bedrijven en mensen die bij traditionele financiële instellingen hiervoor niet in aanmerking komen. Crowdfunding maakt initiatieven mogelijk die traditionele banken te risicovol vinden en kan innovatie versnellen.
- Er is bij (inter)nationale overheden steeds meer interesse in true cost economics, waarbij kosten voor milieu- en gezondheidsschade opgenomen worden in de prijs van producten. True cost economics sluit aan bij het gedachtengoed van duurzaamheid en een circulaire economie.

5.2 Lokaal

Hierboven is een toekomstbeeld geschetst op mondiaal niveau. Niet alle aspecten hebben directe invloed op Alblasserdam. Met een aantal aspecten dient Alblasserdam in de toekomst zeker rekening te houden. Per thema worden deze aspecten en de mogelijke consequenties weergegeven.

5.2.1 Demografie en arbeidsmarkt

Vergrijzing is in Alblasserdam een thema dat al langer speelt. De verwachting is dat deze vergrijzing, als gevolg van nieuwe toepassingen waardoor ouderen langer, gezonder en zelfstandiger kunnenleven, zich doorzet. Een toename aan ouderen zal tot gevolg hebben dat steeds meer behoefte zal ontstaan aan laagdrempelige, lokale en zichtbare voorzieningen. Daarnaast zal bij een toename aan ouderen onvoldoende doorstroming plaatsvinden in de woningmarkt. In Alblasserdam is sprake van een toename aan werkgelegenheid in de technische sector. Over het algemeen zijn dit banen die ter plaatse moeten worden uitgevoerd. Als werknemers van buitenaf moeten komen

omdat zij niet in Alblasserdam kunnen wonen, heeft dit gevolgen voor de bezetting van de infrastructuur.

Door nieuwe toepassingen van onder andere robotica, sensortechnologie en gezondheidstechnologie kunnen ouderen langer, gezonder en zelfstandiger leven en langer actief zijn op de arbeidsmarkt of als vrijwilliger. Daarnaast geeft de flexibilisering van arbeid mensen meer regie over werktijden en maakt het makkelijker om meerdere taken te combineren (bijvoorbeeld zorg, werk en opleiding). In combinatie met werken op afstand (tijd- en plaatsonafhankelijk werken) kan deze flexibilisering leiden tot verhoogde arbeidsparticipatie.
Verder kunnen deze ontwikkelingen ervoor zorgen dat de druk op de groene delen van Alblasserdam groter wordt. Dit omdat mensen de vrije tijd die ze hebben graag buiten besteden.

De aanwezigheid van migrantengroepen in onze samenleving heeft tevens tot gevolg dat conflicten in de landen van herkomst geïmporteerd worden naar steden en dorpen hier.

5.2.2 Ontwikkelingen op het gebied van ecologie en klimaat

Als gevolg van de klimaatverandering krijgen we in Nederland, en dus ook in Alblasserdam, steeds vaker te maken met extreem weer. De meest bekende vorm van extreem weer is wateroverlast doordat de intensiteit van regenbuien sterk is toegenomen. Naast neerslag hebben we ook te maken met extreme warmte (hittegolven) en extreme droogte. Dit kan leiden tot hittestress en voedseltekorten/-schaarste als gevolge van uitdroging.
Los daarvan brengt het ook risico's met zich mee voor (cruciale) infrastructuur en voorzieningen voor bijvoorbeeld drinkwater en energie als gevolg van bijvoorbeeld bodemdaling.

Dreigende tekorten aan energie, voedsel en water leiden ertoe dat steeds meer inwoners werken aan zelfvoorzienende systemen op het niveau van woningen, wijken of steden, waarbij ze minder afhankelijk zijn van centrale levering of import.

De energietransitie die Nederland heeft ingezet kan er enerzijds toe leiden dat we minder energie gaan gebruiken. Anderzijds kan de overgang naar een op hernieuwbare bronnen gebaseerd energiesysteem ertoe leiden dat energie praktisch gratis wordt en we juist meer energie gaan gebruiken.

As gevolg van jarenlange emissies van stoffen waarvan de risico's niet volledig in beeld waren kunnen (grootschalige) bodem- en waterverontreinigingen zijn ontstaan. Recent voorbeeld in onze regio is de PFOA en GenX verontreiniging. Het is niet uitgesloten dat in de toekomst meer van dergelijke verontreinigingen aan het licht komen.

5.2.3 Sociaal-culturele ontwikkelingen

De steeds dynamischere omgeving waarin wij leven en werken zorgt ervoor dat rustpunten onder druk komen te staan. De dynamiek brengt mogelijkheden, maar ook onzekerheid, complexiteit en hectiek. De gemiddelde werkdruk in Nederland neemt toe, ook onder jongeren. Er is daarom een toenemende behoefte aan rustpunten in de vorm van bijvoorbeeld recreatie. Dit vraagt iets van het voorzieningenniveau. Iedereen vult zijn/haar onthaasten op een andere manier in.

Moderne media gebruiken algoritmes om mensen online door te leiden naar informatie of mensen met een gelijke mindset of gelijke belangen. Mensen krijgen op die manier weinig objectieve informatie. Dit soort informatiebubbels zetten westerse waarden zoals tolerantie en diversiteit onder druk en vergroten verschillen tussen mensen. Dit kan mogelijk een risico vormen voor de nog op te stellen omgevingsvisie doordat mensen mogelijk eenzijdig zijn geïnformeerd en daardoor niet open staan voor andere belangen.

5.2.4 Financieel –economische ontwikkelingen

Er is bij (inter)nationale overheden steeds meer interesse in true cost economics, waarbij kosten voor milieu- en gezondheidsschade opgenomen worden in de prijs van producten. True cost economics sluit aan bij het gedachtengoed van duurzaamheid en een circulaire economie.

5.3 Omgevingsscan

In 2019 is door de omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid een omgevingsscan uitgevoerd. Hierbij is gekeken naar beschikbare informatie zoals die aanwezig is bij OZHZ, Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, Dienst gezondheid en jeugd Zuid-Holland Zuid en op landelijke en provinciale websites.
Op basis van de uitgevoerde omgevingsscan worden een aantal belangrijke aandachtspunten vastgesteld. Ook is inzichtelijk gemaakt waar kansen liggen.
De omgevingsvisie maakt onderscheid tussen de volgende thema's:

- Grijze milieuthema's
- Landschapsthema's
- Klimaatverandering
- Duurzaamheid
- Veiligheidsrisico's.

Per thema zal hieronder een samenvatting worden weergegeven. In bijlage 2 is de omgevingsscan bijgevoegd.

5.3.1 Grijze milieuthema's

Onder grijze milieuthema's worden de klassieke milieuthema's als externe veiligheid, luchtkwaliteit, geluidkwaliteit, bodemkwaliteit, asbest, hoogspanningsleidingen, licht en geur verstaan.
Vanwege de ligging in een druk bevolkt gebied waar ook veel industrie en een rijksweg aanwezig is, is externe veiligheid bij vrijwel elke ruimtelijke ontwikkeling een aspect waar rekening mee gehouden moet worden.
Naast dat Alblasserdam is gelegen in een druk bevolkt gebied is het ook gelegen op een ondergrond die niet de meest stabiele samenstelling heeft. In de diepere ondergrond is een dik veenpakket aanwezig. Door onder andere ontwatering wordt deze laag steeds verder samengeperst, waardoor de bodem daalt. Een aspect om rekening mee te houden. Infiltreren van regenwater en minder water onttrekken zijn maatregelen die genomen kunnen worden om bodemdaling tegen te gaan. Een belangrijk aandachtspunt voor de toekomst.
Voor wat betreft de overige grijze milieuthema's kan geconcludeerd worden dat aan alle wettelijke normen wordt voldaan. Dit betekent niet dat Alblasserdam geen bovenwettelijke ambitie mag hebben, maar er zijn geen thema's waar verplichte acties voor gelden.

5.3.2 Landschapsthema's

Onder landschapsthema's worden groen, natuur en biodiversiteit, archeologie en cultuurhistorie verstaan. Uit de scan naar deze thema's blijkt dat de inwoners van Alblasserdam de hoeveelheid groen in Alblasserdam waarderen. Meer dan de helft van de bewoners geeft een rapportcijfer 8 of hoger. Op het gebied van biodiversiteit valt nog te verbeteren. Biodiversiteit kan een grote bijdrage leveren aan het bestrijden van ziekten en plagen (bv eikenprocessierups). Verder is Alblasserdam gelegen in een gebied waar een redelijk grote trefkans is op archeologische sporen.

5.3.3 Klimaatverandering

Wat de oorzaak ook is, we kunnen niet ontkennen dat het klimaat aan het veranderen is. Dit merken wij onder andere door extreme neerslag, extreme hitteperiodes, extreme droogteperioden en meer stormen. Uit de omgevingsscan blijkt dat wij onvoldoende zijn voorbereid op wateroverlast als gevolg

van extreme neerslag. Daarnaast blijkt dat een groot deel van Alblasserdam de kans op hittestress groot is en dat er onvoldoende koeling te vinden is. Op het gebied van klimaatverandering liggen uitdagingen die in de komende periode moeten worden opgepakt.

5.3.4 Duurzaamheid

Duurzaamheid is een containerbegrip. In principe is alles onder duurzaamheid te scharen. In de omgevingsscan wordt onder duurzaamheid voornamelijk de opgaven op het gebied van energietransitie en circulaire economie verstaan.
De opgave op het gebied van de energietransitie wordt regionaal opgepakt, In 2017 is de Regionale Energie Strategie opgesteld. De doelstelling van deze regionale energiestrategie is een energie neutrale regio in 2050. De regionale energiestrategie bevat verschillende acties op zowel regionale als lokale schaal.
Op het gebied van circulaire economie wordt vooralsnog alleen ingezet op het reduceren van de hoeveelheid restafval per inwoner. In 2050 moet Nederland –en Alblasserdam dus ook- circulair zijn. Dit houdt in dat in 2050 grondstoffen efficiënt worden hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. In 2030 dienen er al 50% minder primaire grondstoffen te worden gebruikt. Naast grondstoffen gaat circulariteit ook over het sluiten van de water- en energiekringloop.

5.3.5 Veiligheidsrisico's

Uit onderzoek van de veiligheidsregio is gebleken dat in de periode 2010-2019 voornamelijk incidenten in de categorie brand, hulpverlening dieren en storm- en waterschade hebben plaatsgevonden. Verder blijkt dat Alblasserdam is gelegen in dijkring 16-1 t/m 16-5 en dat er buitendijks gebied zonder waterkering aanwezig is. Dit maakt dat Alblasserdam een risico loopt op overstroming. Dit risico is niet gekwantificeerd.
Mocht er sprake zijn van een overstroming dan heeft het merendeel van de woningen geen droge verdieping.

5.4 Groeiconclusie

H2	Er moet een omgevingsvisie worden opgesteld. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving.
H3	De structuurvisie vormt een goede basis voor de ruimtelijke component, de omgevingswet vereist echter een breder perspectief.
H4	Alblasserdam is een dorp dat zich met de volgende kernwoorden laat beschrijven: Ontmoeting, groen dorp, kleinschalig, gelovig, historisch erfgoed, maritiem karakter, bedrijvig.
H4	Alblasserdam heeft voor de lange termijn de volgende ambitie: *"Alblasserdam is een dorp met een menselijke maat waar aangenaam wonen en ruimte voor ontmoeting vanzelfsprekend zijn. Alblasserdam koestert haar groene en dorpse karakter waar de lijnen kort zijn, de sociale infrastructuur hecht en de voorzieningen op het huidige niveau blijven. De economische kracht zit in de marktplaatsfunctie die Alblasserdam vanouds door haar ligging heeft en in de samenwerking met haar omgeving. De houding van de gemeente is er een van netwerken, faciliteren, kansen zien, flexibiliteit en ruimte geven. Vanuit deze basis richt Alblasserdam zich op een veilige en duurzame toekomst."*
H5	Mens en maatschappij veranderen, daar moeten we rekening mee houden.
H5	Uit omgevingsscan blijkt dat op een aantal gebieden in de fysieke leefomgeving een opgave ligt.

6 Kader

De omgevingsvisie is op elk niveau zelfbindend voor de bestuurslaag die het heeft opgesteld en waarvoor het is opgesteld. Een omgevingsvisie van een 'hoger' bestuursorgaan werkt dan ook niet dwingend door in omgevingsvisies en omgevingsplannen die door een 'lager' bestuursorgaan worden vastgesteld. Als er een instructie of dwingende doorwerking over de toedeling van functies in een omgevingsplan gewenst is, kan van andere in de wet neergelegde instrumenten gebruik worden gemaakt zoals instructieregels, corrigerend instructiebesluit, provinciale instructies, omgevingsvergunningen voor activiteiten, projectbesluiten, een provinciale omgevingsverordening of de interventiebevoegdheid van de provincie.

6.1 Nationale omgevingsvisie

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de langetermijnvisie van het Rijk op de toekomstige inrichting en ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland.

Nederland staat voor een aantal dringende maatschappelijke opgaven. Denk aan periodes van droogte, afgewisseld met extreme regenval, de zeespiegelstijging, de overgang naar duurzame energie en de ruimte die nodig is voor windmolens en zonnepanelen. Of de bouw van 1 miljoen nieuwe woningen om het woningtekort op te lossen, de groei en het bereikbaar houden van steden en plekken voor distributiecentra. Denk ook aan het versterken van onze natuur en biodiversiteit, het behoud van ons landschap en de vitaliteit van onze landbouw. Dit zijn voorbeelden van grote, ingewikkelde opgaven. Deze opgaven kunnen niet meer apart van elkaar worden opgelost. Ze moeten in samenhang bekeken worden. Ze grijpen in elkaar en vragen meer ruimte dan beschikbaar is in Nederland. Niet alles kan, niet alles kan overal.

De NOVI geeft weer voor welke uitdagingen we staan, wat daarbij de nationale belangen zijn, welke keuzes er gemaakt worden maken en welke richting er meegegeven wordt aan decentrale keuzes. Die keuzes hangen samen met de toekomstbeelden van de fysieke leefomgeving, de maatschappelijke opgaven en economische kansen die daarbij horen. Met de Nationale Omgevingsvisie geeft het Rijk een langetermijnvisie om de grote opgaven aan te pakken. Om samen ons land mooier en sterker te maken en daarbij voort te bouwen op het bestaande landschap en de (historische) steden.

Het versterken van de omgevingskwaliteit staat in de NOVI centraal. Dat wil zeggen dat alle plannen met oog voor de natuur, gezondheid, milieu en duurzaamheid gemaakt moeten worden. De NOVI maakt bij het maken van keuzes gebruik van drie afwegingsprincipes:

1. Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies,
2. Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal, en
3. Afwentelen wordt voorkomen.

Belangrijkste keuzes in de NOVI:

- Een klimaatbestendige inrichting van Nederland. Dat betekent dat we Nederland zo inrichten dat ons land de klimaatveranderingen aan kan. Daarvoor is nodig dat we functies meer in evenwicht met natuurlijke systemen (bodem en water) inpassen. Een voorbeeld hiervan is het op termijn verhogen van grondwaterstanden in veenweidegebieden;
- De verandering van de energievoorziening. Bij de inpassing van duurzame energie hebben we oog voor omgevingskwaliteit. Een voorbeeld hiervan is dat we eerst kijken naar ongebruikte daken om zonnepanelen op te plaatsten;
- De overgang naar een circulaire economie, waarbij we tegelijk goed kunnen blijven concurreren en een aantrekkelijk vestigingsklimaat bieden. Een voorbeeld is het aanpassen van productieprocessen en het gebruik van reststoffen in het haven- en industriegebied;

- De ontwikkeling van het Stedelijk Netwerk Nederland. Hiermee sturen we op een goed bereikbaar netwerk van steden. We gebruiken zo de ambities en mogelijkheden in steden en regio's in heel Nederland. Voorbeelden van regionale uitwerking hiervan zijn de verstedelijkingsstrategieën, waarin vooruitgekeken wordt hoe verschillende ruimtelijke functies in en rondom steden het beste ingepast kunnen worden;
- Het bij elkaar plaatsen van zogenaamde logistieke functies (bijvoorbeeld distributiecentra, datacenters) om hiermee de openheid en de kwaliteit van het landschap te behouden. We maken daarbij gebruik van een voorkeursvolgorde logistieke functies;
- Het toekomstbestendig maken van het landelijk gebied in goed evenwicht met de natuur en landschap. We werken bijvoorbeeld aan de overgang naar de kringlooplandbouw zodat gebruik van de grond meer wordt afgestemd op de natuurlijke water- en bodemsystemen.

6.2 Provinciale omgevingsvisie

De provincie Zuid-Holland heeft op 1 april 2019 een Omgevingsvisie en een omgevingsverordening vastgesteld. De provincie Zuid-Holland heeft met haar omgevingsvisie het beleid eenvoudiger en transparanter gemaakt. Al het sectorale beleid is samengevoegd, dubbele teksten zijn eruit gehaald en samenhang is inzichtelijk gemaakt. Hiermee is een einde gekomen aan sectorale visies en nota's. De omgevingsvisie van de provincie Zuid-Holland kent de volgende ambities:

6.2.1 Naar een klimaatbestendige delta

Het vruchtbare en grotendeels onder zeeniveau gelegen deltagebied wordt gekenmerkt door een intensief gebruik van land en water met veel economische belangen, een grote bevolkingsdichtheid en ecologische rijkdom.
Vanwege haar ligging is Zuid-Holland extra kwetsbaar voor gevolgen van de klimaatverandering. Dreiging van overstromingen, hevige neerslag en lange perioden van hitte en droogte zullen regelmaat worden. Dit alles beïnvloedt onze leefomgeving, economische vitaliteit en de kwaliteit van ons water. In sommige gebieden leidt dit tot verzilting en tekorten aan zoetwater en in stedelijke gebieden tot hittestress en wateroverlast. Daarnaast daalt de bodem in ons veenweidegebied. Onder deze omstandigheden heeft de provincie Zuid-Holland in de afgelopen eeuwen innovatieve oplossingen gevonden voor het leefbaar houden van onze delta.
De provincie wil onze fysieke leefomgeving zo inrichten dat deze klimaatbestendig blijft. Verder wil de provincie Zuid-Holland dat extreme weersomstandigheden niet leiden tot onnodige schade aan gebouwen, infrastructuur, landbouw en economie. Daarnaast wil de provincie blijven beschikken over voldoende zoetwater. De provincie werkt daarvoor met verschillende overheden en andere organisaties samen aan regionale adaptatiestrategieën en het nationale Deltaprogramma. Centraal vertrekpunt daarbij is dat er meer ruimte wordt geboden aan het water. Er wordt gewerkt aan de bescherming van mensen en economie tegen overstromingen. De primaire keringen worden versterkt, waar mogelijk met innovatieve maatregelen. Er wordt gewerkt aan innovatieve oplossingen voor waterberging en voorkomen van hittestress in stedelijk gebied. De provincie zal bij nieuwe ruimtelijke projecten rekening houden met de impact van klimaatverandering. Er wordt gewerkt aan het beperken van watertekorten en het optimaal benutten van zoetwater voor de economie en landbouw. In gebieden met sterke bodemdaling werkt de provincie we aan transitie van de landbouw en het aanleggen van natuur.

6.2.2 Naar een nieuwe economie (the next level)

De Zuid-Hollandse economie wordt gekenmerkt door een unieke structuur. Het herbergt het grootste haven-industriële complex van Europa, met een sterk proces- en petrochemisch, logistiek en maritiem cluster. In de directe nabijheid van dit complex bevindt zich het grootste glastuinbouwcluster van de wereld: een belangrijke speler in de wereldwijde voedingsketen. Verder herbergt onze provincie naast aantrekkelijke landschappen ook dichtbevolkte steden met talrijke kennis- en onderzoeksinstellingen, die tot de top in hun vakgebied behoren.

De Zuid-Hollandse economie bevindt zich in een omvangrijk vernieuwingsproces. De industriële sectoren bevinden zich aan het einde van een levenscyclus. Onze economie wordt geconfronteerd met snelle disruptieve technologische ontwikkelingen, zoals digitalisering, robotisering, 3-D printing. Door de digitalisering moeten we ons winkellandschap, onze productieprocessen en ons werk anders inrichten. De transformatie van de economie zal in sommige sectoren banen kosten.
Het vermogen om snel op de veranderingen in te spelen bepalend is bepalend voor de concurrentiekracht. De beschikbaarheid over een goed opgeleide bevolking en voldoende talent is hierbij een cruciaal aspect. Ook een aantrekkelijke, groene en gezonde leefomgeving is een belangrijke vestigingsfactor. Deze regio heeft alles in huis om deze sprong naar een nieuwe economie te maken. Een economie met vele gezichten, meer dan nu gericht op delen, digitaal en schoon.
Voor Zuid-Holland betekent dat werk aan de winkel. Zuid-Holland gaat van een fossiele economie over naar een circulaire economie. Een ontwikkeling met grote gevolgen voor onze dragende economische clusters, met name het haven-industrieel complex en de glastuinbouw. In de stap naar een circulaire economie in 2050 wordt hergebruik van grondstoffen een nieuw verdienmodel. We bevorderen nieuwe werkgelegenheid. We zetten in op digitalisering van de economie. We stimuleren innovatie in het midden- en kleinbedrijf, onder andere via nauwe samenwerking tussen de diverse economische sectoren en de kennis- en onderwijsinstellingen die onze regio herbergt. Bij goederentransport zet de provincie in op het realiseren van meer toegevoegde waarde voor de regio. Via inzet op een aantrekkelijke en gezonde woon- en werkomgeving worden bedrijven, kenniswerkers en andere talenten getrokken. De technologisering en digitalisering vragen om nieuwe arrangementen voor scholing en inzetbaarheid.

6.2.3 Naar een levendige meerkernige metropool

De strategisch gelegen delta die Zuid-Holland is, heeft altijd mensen aangetrokken. Al vroeg ontstonden langs de waterwegen nederzettingen die uitgroeiden tot handelssteden. In de loop der tijd is een onderscheidend meerkernig stedelijk netwerk ontstaan waarin elke stad en dorp hun een eigen profiel hebben ontwikkeld.
Onze welvaart en welzijn hangen af van de kwaliteit van dit stedelijk netwerk. Niet voor niets is er een flinke trek naar de stad. Steden zijn ontmoetingsplaatsen, emancipatieladders en broedplaatsen van ideeën en innovatie. Tegelijkertijd zijn steden ook plaatsen waar sociale problematiek zich manifesteert. Stad en land raken steeds sterker met elkaar verbonden. Het aan steden grenzende landelijk gebied is in het huidige tijdperk meer dan ooit een proeftuin voor nieuwe oplossingen op terreinen als klimaat, energie en voedsel.
Zuid-Holland staat voor de opgave om in het komende decennium een fors aantal woningen te realiseren en om de woonvoorraad te verduurzamen. Opgaven die in Zuid-Holland om ingrijpende keuzes vragen. Daarvoor zijn sturende ruimtelijke concepten nodig.
De uitdaging is om de stap te maken naar een gezonde, sociale en duurzame samenleving. De metropolitane ontwikkeling moet op die manier vorm krijgen. Om die vitale samenleving te realiseren is meer nodig dan woningbouw alleen. Het economisch potentieel kan beter benut worden door de steden met hun afzonderlijke kwaliteiten te verbinden tot één metropolitaans gebied. Het leef- en vestigingsklimaat daarin kan versterkt worden door stad en land goed te verbinden, door ruimte te bieden voor groen en water in de stad, door een evenwichtige woningvoorraad en passende werklocaties. De vitaliteit van de stad is ook gebaat bij cultuur, kenniscentra en aantrekkelijke binnensteden. Zo gaan we van verspreide autonome stedelijke netwerken en kernen naar een levendige, meerkernige metropool.

6.2.4 Energievernieuwing

Zuid-Holland is een van de meest energie intensieve regio’s van Europa. Dat komt door de unieke industriële en stedelijke structuur, met de haven, petrochemie en logistiek. Dat maakt ons extra afhankelijk van de beschikbaarheid van fossiele brandstoffen. Tegelijkertijd beschikt onze regio over een groot aanbod van restwarmte die gebruikt kan worden in steden en de glastuinbouw.

In december 2015 sloten 195 landen in Parijs een historisch klimaatakkoord. De wereld kwam overeen dat de opwarming van de aarde ruim onder de 2 graden moet komen in vergelijking met het pre-industriële tijdperk. Afgesproken is de stijging van de uitstoot van broeikasgassen te stoppen. Het klimaatakkoord luidt het einde in van een economie gebaseerd op fossiele brandstoffen. Voor Zuid-Holland met haar energie-intensieve economische structuur heeft het akkoord grote gevolgen en is daarmee urgent. Al langer is duidelijk dat het huidige op fossiele brandstoffen gebaseerde verdienmodel eindig is. Met de aanwezigheid van energie-intensieve sectoren als de haven en de glastuinbouw en met gerenommeerde kennisinstellingen kan Zuid-Holland profiteren van de energietransitie.
Zuid-Holland gaat haar energieaanpak vernieuwen. De focus ligt bij de steden, de industrie en de glastuinbouw. De provincie wil een slimme en schone economie zijn waar fossiele bronnen zijn vervangen door hernieuwbare bronnen. Dat brengt nieuwe verdienmodellen, nieuwe exportproducten en nieuwe banen met zich mee. Bovendien worden we minder kwetsbaar voor geopolitieke ontwikkelingen.
Provincie Zuid-Holland neemt maatregelen om energie te besparen en het gebruik van aardgas drastisch te verminderen. Dat doen ze bijvoorbeeld met het uitbreiden van warmtenetten. In de toekomst is de Warmterotonde de verbinding tussen aanbieders en gebruikers van warmte; prima geschikt om kassen en steden te verwarmen. Om de energietransitie aan te jagen zet de provincie ook stevig in op innovatie. De provincie zoekt naar nieuwe mogelijkheden voor energiegebruik uit wind, zon, biomassa, water en aardwarmte. De provincie is zich ervan bewust dat deze maatregelen tot weerstand kunnen leiden, zie bijvoorbeeld de discussies rond windenergie of CO2-opslag. Daarom zet de provincie in op het vinden van draagvlak bij energievernieuwing. De energietransitie krijgt mede vorm door lokale initiatieven. De provincie wil ruimte bieden aan deze ontwikkeling.
De provincie gaat met het rijk een klimaat- en energieakkoord sluiten om alle betrokken partijen meer zekerheid te geven over lange termijn doelen.

6.2.5 Best bereikbare provincie

Zuid-Holland is een internationaal transportknooppunt. Onze welvaart danken we grotendeels aan goederenstromen vanuit de haven en industrie en producten vanuit de land- en tuinbouw die de provincie in en uit gaan. We zien ook veel dagelijkse verplaatsingen tussen woon- werklocaties. Zuid-Holland is de meest verstedelijkte provincie, waarin twee van Nederlands grootste steden liggen, een reeks oudhollandse steden en talrijke kleinere gemeenten.
Economische groei zorgt voor toenemende drukte op de infrastructuur, zowel wat betreft goederenverkeer als woon-werk verplaatsingen. Zuid-Holland ontleent zijn kracht aan het meerkernige stedelijk netwerk waarin elke stad een economisch profiel heeft. Uit internationale onderzoeken blijkt dat het potentieel sterker benut kan worden door de steden en economische clusters met hun afzonderlijke kwaliteiten beter te verbinden. Voor de concurrentiepositie is niet alleen een goede bereikbaarheid via (vaar- en spoor) wegen van belang, maar ook steeds meer via de digitale infrastructuur.
Zuid-Holland moet optimaal verbonden zijn en blijven met regionale, landelijke en internationale centra: de best bereikbare provincie van Nederland. Dat vraagt om een moderne, duurzame en gebiedsgerichte aanpak. De provincie pakt verkeersknelpunten aan. Er liggen grote kansen in verbinding van de mobiliteitsopgaven met de verstedelijkingsaanpak, economische transitie en energievernieuwing. De provincie wil de gehele mobiliteitssector schoner maken en verduurzamen, om de nationale doelstellingen voor klimaat en luchtkwaliteit te halen.
De provincie zet daarom in op versterking van openbaar vervoer en gebruik van de fiets in de mobiliteitsketens van reizigers. Daarnaast moet vervoer over water een volwaardig alternatief zijn voor vervoer over de weg. Waar vraag naar en aanbod van klassiek openbaar vervoer tekortschieten, zoals in krimpregio’s, moet de provincie op zoek naar oplossingen zodat er flexibel, vraaggericht vervoer beschikbaar komt. De provincie wil innovatie in het openbaar vervoer stimuleren door in de

concessieverlening de creativiteit van aanbieders de ruimte te geven. Verder ziet de provincie het grote belang van de ontwikkeling van digitale infrastructuur.

6.2.6 Gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.

De combinatie van het kenmerkende kust-, veenweide-en rivierdeltalandschap, waarin steden en landschap met elkaar verweven zijn, maakt onze provincie veelzijdig en uniek. Een landschap met belangrijke leefgebieden voor plant- en diersoorten. Met prachtige open gebieden en een rijk cultureel erfgoed van aantrekkelijke historische steden, landgoederen en molens.
Ons landschap en de biodiversiteit staan onder druk door het groeiend aantal inwoners, economische ontwikkeling en de klimaatverandering. Er is behoefte aan meer woningen en ruimte voor bedrijvigheid.
De landbouwsector, op veel plaatsen drager van het landschap, heeft te kampen met bodemdaling en druk op schaalvergroting vanuit de wereldmarkt. Tegelijkertijd groeit het besef dat het landschap ook een belangrijke concurrentiefactor is. Een kwaliteit die wordt bedreigd door verstedelijking en oprukkende bedrijvigheid. In metropolitane regio's is een aantrekkelijk landelijk gebied een belangrijke vestigingsfactor voor mensen en bedrijven en een essentieel onderdeel van de leefomgevingskwaliteit voor inwoners, werknemers, recreanten en toeristen. Een groene leefomgeving draagt bij aan een gezonde leefstijl van de inwoners van Zuid-Holland.
De provincie Zuid-Holland wil de kwaliteit van de leefomgeving versterken door natuur, water, recreatie, landbouw, cultureel erfgoed en economie in samenhang te bezien. Ze beschermen de bijzondere kwaliteiten van ons landschap, ook om de groenbeleving van inwoners, recreanten en toeristen te verbeteren. De provincie benut natuur, cultureel erfgoed en monumenten om het landschap aantrekkelijk te maken en te houden. Daarbij willen we de biodiversiteit vergroten, natuurinclusieve landbouw geven we de ruimte. Dit draagt bij aan een fijnmazig natuurnatuurnetwerk. Ook zet de provincie we in op diervriendelijke veehouderij.
De inzet van de provincie richt zich niet enkel op het landelijk gebied. Aantrekkelijke landschappen reiken tot in de stad en het stedelijk gebied reikt tot in de landschappen. We streven naar een zachte overgang van het stedelijk- naar het landelijk gebied, waarbij kwaliteit centraal staat.

6.3 Groeiconclusie

H2	Er moet een omgevingsvisie worden opgesteld. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving.
H3	De structuurvisie vormt een goede basis voor de ruimtelijke component, de omgevingswet vereist echter een breder perspectief.
H4	Alblasserdam is een dorp dat zich met de volgende kernwoorden laat beschrijven: Ontmoeting, groen dorp, kleinschalig, gelovig, historisch erfgoed, maritiem karakter, bedrijvig.
H4	Alblasserdam heeft voor de lange termijn de volgende ambitie: *"Alblasserdam is een dorp met een menselijke maat waar aangenaam wonen en ruimte voor ontmoeting vanzelfsprekend zijn. Alblasserdam koestert haar groene en dorpse karakter waar de lijnen kort zijn, de sociale infrastructuur hecht en de voorzieningen op het huidige niveau blijven. De economische kracht zit in de marktplaatsfunctie die Alblasserdam vanouds door haar ligging heeft en in de samenwerking met haar omgeving. De houding van de gemeente is er een van netwerken, faciliteren, kansen zien, flexibiliteit en ruimte geven. Vanuit deze basis richt Alblasserdam zich op een veilige en duurzame toekomst."*
H5	Mens en maatschappij veranderen, daar moeten we rekening mee houden.
H5	Uit omgevingsscan blijkt dat op een aantal gebieden in de fysieke leefomgeving een opgave ligt.
H6	In de nationale en provinciale omgevingsvisie wordt een kader geschetst waarmee wij rekening moeten houden bij het opstellen van de omgevingsvisie.

7 Regionale afspraken

7.1 Groeiagenda

Het Drechtstedenbestuur én de dagelijkse besturen van de regiogemeenten hebben met de Groeiagenda een heldere, samenhangende toekomstambitie voor het gebied staan. Een visie gericht op de inwoners, de bedrijven en de bezoekers. Het betreft niet zozeer nieuw beleid, maar wel scherper. Het Bestuursakkoord met de provincie en het regionale Meerjarenprogramma zijn en blijven de basis, maar nadrukkelijker dan voorheen zijn nieuwe keuzes gemaakt in de ambities en de hiermee samenhangende aanpak.
Meer focus in de zaken die worden nagestreefd en worden opgepakt. Hiermee ontstaat een basis voor betere samenwerking: tussen regio en gemeenten, gemeenten onderling, overheid en bedrijfsleven, onderwijs, zorg, het maatschappelijk middenveld én de regio en haar omgeving.
Om samen te werken aan het 'Goed Leven in de Drechtsteden', want dat is waar we samen voor gaan. Het doel van de groeiagenda Drechtsteden is het groeien tot een regio van meer dan 300.000 inwoners. De groeiagenda kent de volgende pijlers:

7.1.1 Goed wonen

Wonen inzetten als hefboom voor stedelijke ontwikkeling, groei inwoneraantal als drager voor economische kracht, stabiliteit en behoud van voorzieningen, evenwichtiger verdeling woonsegmenten, duurzame, gezonde woongebieden, benutten unieke gebiedskwaliteiten, transformatie kwetsbare wijken, interactie in binnenstad, compleet voorzieningenaanbod.

Beoogd resultaat:

- 300.000+ inwoners (bij voortzetting beleid zou dit 280.000 inwoners zijn).
- Een evenwichtiger verdeling woonsegmenten (nu 60% goedkoop, 27% middelduur en 13% duur).
- Stoppen uitstroom van jongeren uit Drechtsteden voor studie of werk (negatief saldo vestiging/vertrek van groep 18-23 jaar verminderen van 1.000 naar 500 personen per jaar).
- Tot 25.000 nieuwe woningen (huidig bestand is 118.000 woningen). Deze spelen in op de kwaliteitsvraag vanuit de Drechtsteden en Zuid-Holland (waaronder Metropoolregio Rotterdam-Den Haag).
- In 2030 zijn 10.000 meer hoger opgeleiden woonachtig in de Drechtsteden. Deze opgave koppelen aan de toenemende vraag om op de arbeidsmarkt hoger opgeleiden aan te trekken en te behouden.
- Het substantieel verminderen van het aantal scheefwoners (van circa 12.000 naar 6.000 huishoudens) Een gemiddeld WOZ-cijfer dat overeenkomt met het Nederlands gemiddelde (nu in Drechtsteden 18% onder Nederlands gemiddelde).

Alblasserdam draagt hieraan bij door:

- Uitvoering van de lokale woonvisie waarin plancapaciteit is voorzien van circa 780 woningen. Hiervan zijn circa 300 woningen voorzien boven onze lokale, autonome groei. Alblasserdam heeft op dit moment geen grote uitbreidingslocaties. Wel liggen er mogelijkheden in met name tot woongebieden te transformeren bedrijfslocaties. Een eerste verkenning in 2018 geeft het beeld dat extra een extra groei van zo'n 750 woningen tot de mogelijkheden zou kunnen behoren. Deze bijdrage van Alblasserdam en de groeiopgave van de Drechtsteden zal in de komende jaren verder onderzocht en uitgewerkt worden.
- De zwaarte in het woningbouwprogramma van Alblasserdam ligt op koopwoningen van boven de 2,5 ton euro. Het Mercon Kloosterrein (oeverlocatie) en het Havengebied lenen zich bij uitstek voor de realisatie van onderscheidende woonmilieus.

7.1.2 Goed werken

Nieuwe hoogwaardige bedrijvigheid bevorderen, stimuleren innovatiekracht, 30.000 arbeidsplaatsen erbij, transformatie maakindustrie, groen, digitaal en innovatief, stimuleren crossovers tussen sectoren, naast maritiem ook inzet op logistiek, leisure/retail en zorg, banen aan boven- en onderkant van de markt.

Beoogd resultaat:

- 30.000 extra arbeidsplaatsen, verdeeld over sectoren: groothandel/logistiek (circa 8.000 arbeidsplaatsen), ICT en financiële en zakelijke dienstverlening (circa7.000 arbeidsplaatsen), zorg en welzijn (circa 6.000 arbeidsplaatsen) en handel, horeca en persoonlijke dienstverlening (circa 4.000 arbeidsplaatsen).
- 3.000 extra arbeidsplaatsen maritieme cluster 50% meer hoogwaardige werkgelegenheid (van 30,5% naar 34,7%) Groei extra 30.000 arbeidsplaatsen, vooral in aansprekende, onderscheidende vestigingsmilieus in de Drechtsteden waarbij ieder milieu gericht is op een specifieke doelgroep (vraaggericht bedrijventerreinenbeleid), passend bij de terrein- en omgevingskwaliteiten en aansluitend op de gewenste arbeidsmarktontwikkeling.
- Minimaal 3 regionale start-up-milieus gekoppeld aan gebieden/open innovatiemilieus.
- Minimaal jaarlijks 20 kansrijke start-ups faciliteren via beschikbaar instrumentarium met doorgroei van 5 naar de volgende fase van ontwikkeling.
- Geen tekort meer aan mensen voor specifieke sectoren (techniek, zorg, transport & logistiek en bouw & infra).
- Beter inspelen op vraag naar personeel van het regionale bedrijfsleven en betere aansluiting van opleiding op vraag (in partnerschap tussen bedrijfsleven en onderwijsinstellingen)
- Hogere waardering (rapportcijfer 6,6, Top5 mkb-vriendelijkste gemeente van grote gemeenten in Nederland) Langere verblijfsduur en meer bestedingen (toeristische) bezoekers binnenstad Dordrecht.

Alblasserdam draagt hieraan bij door:

- Herontwikkeling Nedstaal terrein/ arbeidsmarktbeleid
- Het uitwerken van een detailhandelsvisie in samenwerking met ondernemers
- Evaluatie en voortzetten ondernemersfonds
- Bovendien zien wij kansrijke ontwikkelingen nabij de containerterminal (Goodman) waar wij in nauw overleg met de initiatiefnemers sturing aan geven.

7.1.3 Goede bereikbaarheid

Verbetering bereikbaarheid weg, spoor en water, verbinding hotspots en CS, minder autogebruik en meer openbaar vervoer over weg en water, versterking stationsgebied Dordrecht, koppeling woon- en werklocaties aan hoogwaardig openbaar vervoer, aanpak congestie snelwegen, fieldlabs voor logistieke innovaties, verduurzaming vervoersstromen.

Beoogd resultaat

- Reisafstand tussen hotspots en CS én hotspots onderling maximaal 10 minuten.
- Minder sterke groei autobezit dan in rest Nederland.
- Hogere binding eigen inwoners/bezoekers aan ov-voorzieningen.
- Betere beoordeling bereikbaarheid (auto + openbaar vervoer).
- Lagere filedruk.
- Intercity-kwaliteit naar Brabantse stedenrij op niveau 2015, Intercitykwaliteit naar Rotterdam op niveau 2017, Intercitykwaliteit naar Roosendaal en verder op niveau 2017.
- Vergroten openbaarvervoerpotentie binnen 800 meter van station Dordrecht Centraal.
- Jaarlijks 300.000 extra gebruikers Waterbus (niveau 2009).
- Duurzamer en schoner vervoer veel meer in zit voor de Drechtsteden.

Alblasserdam draagt hieraan bij door:
- Actualiseren van het Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan en voeren de acties uit die daaruit voortvloeien, waarmee wij zorgen voor een goed onderliggend wegennetwerk
- Met de gemeente Molenlanden is het gebiedsperspectief Kinderdijk vastgesteld en gaan we actief werken aan visitormanagement en de verkeersoverlast dat hiermee samenhangt
- Stimuleren innovatieve maatregelen, die minder transport of transport zonder emissie mogelijk maken, zoals een verkenning naar de mogelijkheden voor:
    - Inpassing van waterstof vulpunt
    - Zuiveren van de lucht in de tunnelmond onder de Noord A15
    - Gedeeld vervoer ('last mile solution') op bedrijfsterreinen
    - Faciliteren van kennisdeling onder bedrijven/koplopers (bv organiseren bijeenkomsten)
    - Ruimte voor slimme laadinfrastructuur elektrisch rijden
    - Aanjagen en ondersteunen van de regionale lobby mbt A15

7.2 Regionale energiestrategie

De Nederlandse overheid heeft bepaald dat onze energievoorziening in het jaar 2050 volledig duurzaam moet zijn. Dat betekent dat we stoppen met het gebruik van aardgas om onze huizen te verwarmen en overgaan op schone energiebronnen zoals wind- of zonne-energie. Maar ook benzine en diesel verdwijnen uit ons dagelijks leven. Op dit moment worden overal in Nederland initiatieven ontwikkeld om deze enorme operatie in gang te zetten. Ook in de regio Drechtsteden.
Begin 2018 tekenden bijna dertig organisaties, waaronder de zeven gemeenten, het Energieakkoord Drechtsteden. Met als belangrijkste doel: De Drechtsteden zijn in 2050 energieneutraal. Om dit te bereiken maakten zij met elkaar vijf afspraken:

- Alle huizen en gebouwen worden aardgasvrij
- Het gebruik van benzine en diesel wordt stapsgewijs afgebouwd
- Het energieverbruik van inwoners en bedrijven gaat flink omlaag
- Alle energie die nodig blijft, wordt duurzaam opgewekt
- De verduurzaming draagt bij aan het woon- en werkklimaat van de Drechtsteden.

Alblasserdam draagt hieraan bij door:
- We implementeren de regionale strategie, borgen dit in onze organisatie en werken acties op lokaal niveau uit. Enkele voorbeelden zijn:
    - Zonnepanelen plaatsen op gemeentedaken
    - Het gemeentehuis naar energielabel A brengen
    - Onderzoeken van de mogelijkheden voor verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed
    - Toepassen energiezuinige ledverlichting bij lichtmasten
    - Organiseren van duurzame buurtacties, waar inwoners advies op maat krijgen
    - Aanbieden van gemeente brede groepsaankopen voor isolatie en zonnepanelen
    - Ondersteuning bieden aan duurzame initiatieven uit het dorp
    - Aanbieden van een informatieloket en informatiebijeenkomsten voor inwoners (2x in 2019) en bedrijven (3x in 2019)
    - Aanmoedigingen scholen en sportverenigingen om energie te besparen en zelf duurzame energie op te wekken.
    - Cadeaubonnen voor inwoners voor het aanschaffen van kleine energiebesparende maatregelen.

7.3 Transitievisie Warmte

Uiterlijk in 2021 dient elke gemeente een Transitievisie Warmte vast te stellen. Daarin moeten gemeenten een tijdspad vastleggen waarop wijken van het aardgas gaan. Met de Transitievisie

Warmte 1.0 hebben De Drechtsteden in 2019 een gezamenlijk beeld bepaald voor de aanpak en fasering van de warmtetransitie in de Drechtsteden. In de Transitievisie Warmte 2.0 wordt op basis van voortschrijdend inzicht en recente ontwikkelingen een concreter tijdspad gegeven waarin gebouwen en gebieden aardgasvrij worden.

7.4 Regionale visie sociaal domein Drechtsteden

In juni 2019 is de regionale visie sociaal domein vastgesteld. Deze visie is tot stand gekomen doordat inwoners, maatschappelijke organisaties, werkgevers, gemeenten, de Sociale Dienst Drechtsteden, Drechtraadsleden en gemeenteraden in de regio met elkaar in gesprek zijn gegaan. Er is intensief samengewerkt om de visie te formuleren. De verdere uitwerking worden gedaan in een uitvoeringsplan. Het kan daarom betekenen dar er tussen gemeenten verschillen ontstaan. In de visie worden een aantal opgaven benoemd en uitgewerkt.

7.4.1 Bestaanszekerheid versterken

We bieden perspectief, rust en mentale ruimte. Vanuit onze rol zetten we maximaal in op het voorkomen en doorbreken van inkomenszekerheid, armoede en schulden.
Helaas zien maatschappelijke instanties in de Drechtsteden dat er steeds meer inwoners door allerlei factoren te weinig grip op hun inkomen hebben en zo in de problemen raken. Daarom zijn er drie ambities geformuleerd om hun bestaanszekerheid te versterken:

1. **Obstakels voor bestaanszekerheid wegnemen.** Dit wordt gedaan door Inwoners met financiële problemen weer perspectief te bieden. Daarnaast worden stressfactoren weggenomen en houden we rekening met wat inwoners en hun gezin zelf kunnen.
   We zorgen voor een makkelijk en laagdrempelig schuldhulpverleningsproces en we bieden financieel overzicht en zekerheid.
2. **Stabiliteit bieden en bevorderen.** Dit wordt gedaan door voorlichting, coaching en training te geven aan wie dat nodig heeft. Verder beheren we waar nodig het inkomen of betalen de vaste lasten door via de bijstandsuitkering. We helpen inwoners om voldoende inkomen te hebben en zetten het regionaal minimabeleid gericht in. We bieden goed afgestemde ondersteuning aan inwoners met een gecombineerde hulpvraag.
3. **Inwoners eerder en beter bereiken.** We pakken signalen over achterstanden en schulden actief op en bieden hulp. Daarnaast bevorderen we vroeg signalering van schulden. We stellen schuldhulpverlening verplicht voor inwoners met een bijstandsuitkering en problematische schulden.

7.4.2 Ontwikkelen naar werk

We bieden toekomstperspectief door ons in te zetten voor betaald werk voor iedereen die kan werken. Wie werkt is immers geestelijk en lichamelijk een stuk gezonder dan iemand die niet werkt. Dit is een grote motivatie om andere richting in te slaan als het gaat om ontwikkelen naar werk. De focus wordt verlegd van financiële focus op uitstroom, naar een maatschappelijke focus op uitstroom. In dit kader zijn er drie ambities geformuleerd om zoveel mogelijk mensen aan het werk te helpen:

1. **Iedereen die kan werken, direct naar de arbeidsmarkt bemiddelen.** Dit wordt gedaan door het verleggen van de focus van matching naar inclusief werkgeverschap en door de inzet van werkgeversinstrumenten conjunctuurafhankelijk te maken.
2. **Inwoners waardevol maken voor de arbeidsmarkt.** Met inwoners die niet direct aan het werk kunnen, maar wel arbeidsmogelijkheden hebben, wordt samen de stap gezet naar werk. Hierbij wordt gericht op het wegnemen van obstakels die de weg naar betaald werk nu nog onmogelijk maken. Dit wordt gedaan door te investeren in de ontwikkeling van de kandidaten, inwoners zonder arbeidsmogelijkheden worden in beeld gehouden. Schuldhulpverlening wordt verplicht gesteld voor mensen met een bijstandsuitkering en er wordt geïnvesteerd in netwerksamenwerking met werkgevers.

3. **Inwoners met verminderde arbeidsmarktwaarde begeleiden.** Inwoners met een lagere loonwaarde op de arbeidsmarkt hebben steeds meer te maken met armoedeval. Deze bewoners worden begeleid naar werk en er wordt nazorg gegeven als dat nodig is. Dit aspect wordt verbonden met de opgave 'Bestaanszekerheid versterken' met uitstroom naar werk. Daarnaast is er meer oog voor zekerheid en duurzaamheid en minder voor een directe match.

7.4.3 Zorgen voor ondersteuning

We organiseren (toegang tot) maatwerkvoorzieningen en bieden andere vormen van ondersteuning. Zo dragen we eraan bij dat mensen passend wonen en actief meedoen in de samenleving. Om dit te kunnen realiseren zijn er drie ambities geformuleerd:

1. **Kwalitatief, doelmatig en effectief ondersteunen met keuzevrijheid voor inwoners.** Dit wordt gedaan door te zorgen voor kwalitatieve en doelmatige ondersteuning. Daarbij wordt omgeschakeld van reactief naar proactief toezicht en wordt de kennis gedeeld.
2. **Mensgericht ondersteunen.** Dit wordt gedaan door goed afgestemde ondersteuning aan inwoners met een gecombineerde hulpvraag aan te bieden. Meedoen wordt op een flexibele manier gefaciliteerd en de mantelzorgers worden ontzorgd.
3. **Innovatie binnen de geboden ondersteuning en samenwerking aanjagen.** Dit wordt gedaan door het labelloos inzetten van middelen mogelijk te maken en door het verkennen, bevorderen en combineren van slimme manieren van ondersteuning.

Alblasserdam draagt hieraan bij door de lokale visie sociaal domein (zie 4.1.1) vanaf 2020 in te vullen langs 5 ontwikkelopgaven. Deze opgaven zijn samen met lokale /regionale maatschappelijke partners ontwikkeld.

- Loket zorg en ondersteuning (1 Centrale toegang voor alle hulpvragen van inwoners van 0 tot 100 jaar)
- Beter benutten leerwerkbedrijven
- Invulling geven aan Nedstaalterrein / Concept Praktijkleren
- Wmo-begeleiding naar de voorkant
- Jeugdhulp naar de voorkant

7.5 Woningmarktanalyse Drechtsteden

Op basis van demografische ontwikkelingen is de voorspelling dat er in 2030 7.000 huishoudens bij zijn gekomen. De grootste toename vertegenwoordigen de senioren. Dat zijn niet allemaal nieuwe huishoudens, maar ook mensen die ouder worden en wier kinderen uit huis zijn. Huishoudens met kinderen zijn op dit moment sterk vertegenwoordigd, maar dat aantal gaat richting 2030 afnemen.

7.5.1 Woningbehoefte tot 2030

De woningbehoefte voor de Drechtsteden is uitgewerkt aan de hand drie economische scenario's: tegenspoed, basis en voorspoed. Die laten een huidige woningbehoefte zien van 7.000 extra woningen (waarvan 400 onzelfstandige woningen). Verder is er volgens Buys een groot aanvangstekort, de al eerder genoemde fricties. Nergens in Nederland is er 'evenwicht', behalve in krimpgebieden.
In de Drechtsteden is het tekort bijna 5%, terwijl een gezonde woningmarkt zich kenmerkt door een tekort van ongeveer 2%. Als de Drechtsteden ook nog fricties willen inlopen, komen daar 3.500 extra woningen bovenop. Het totale tekort komt dan op 10.500 woningen.
Er is natuurlijk de mogelijkheid om nóg meer te willen bouwen, bovenop het aantal van 10.500. Dit betekent dat je huishoudens van buiten de regio naar de regio gaat trekken en dat je voor de bovenlokale markt bouwt. Buys adviseert om in dat geval wel de concurrentie in de gaten te houden. Want buurgemeenten buiten de regio zullen ook willen bouwen en wie het eerst bouwt, die het eerst maalt.

In antwoord op de vraag 'wat moeten we nu bouwen?' geeft Buys aan dat de vraag naar woningen waarschijnlijk niet zal instorten. De vorige crisis was financieel, mensen konden toen geen hypotheken meer krijgen. Dit ziet er anders uit, hoewel banken door corona wel effecten op de koopmarkt verwachten. Toch is dit geen reden om te denken dat de markt te ruim wordt. Want mensen moeten toch ergens wonen. Verder blijft belangrijk om goed te kijken naar de beoogde bouwlocaties zelf en wat die voor een bouwprogramma betekenen. Dan komen er stedenbouwkundige zaken bij, grondbeleid, exploitaties, ambities. Die zitten niet in dit onderzoek.

7.6 Lokaal beleid/lokale ontwikkelingen

7.6.1 Beleidsinventarisatie

In verband met de implementatie van de aankomende Omgevingswet is een beleidsinventarisatie uitgevoerd. Tijdens deze beleidsinventarisatie zijn de beleidsstukken bekeken die invloed hebben (of kunnen hebben) op de fysieke leefomgeving. Er zijn veel inspanningen gedaan om alle relevante beleidsstukken te achterhalen. Desondanks kan het voorkomen dat er stukken niet zijn bekeken.
In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van alle documenten die bij het opstellen van dit document zijn bekeken. Voor de beleidsinventarisatie is gebruik gemaakt van onder andere de volgende stukken:

- Structuurvisie (2013)
- Duurzaamheidsagenda (2016)
- Energiestrategie Drechtsteden (2017)
- Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (2019)
- Drugsnota (2016)
- Groenstructuurplan (2017)
- Prostitutienota (2016)
- Visie recreatie en toerisme (2017)
- Integraal preventieplan 2020-2023 (2020)
- Notitie doorontwikkeling naar een samenhangend sociaal domein (2019)
- Algemene plaatselijke verordening (2020)
- Notitie strategische uitgangspunten sociaal Alblasserdam (2021)
- Route22 (2019)

Uit de beleidsinventarisatie blijkt dat de beleidsfocus van de gemeente Alblasserdam ligt op het behoud van het dorpse karakter (bv beschermd dorpsgezicht). Dat wil zeggen dat er veel focus is op menselijke ontmoeting en sociale infrastructuur. Ook ligt de focus op het verduurzamen van de gemeente Alblasserdam. Verduurzaming is een opgave, maar ook een containerbegrip. Uit de beleidsinventarisatie blijkt dat er veel inzet gepleegd wordt op het gebied van energie en dat de inzet op klimaatadaptatie en circulaire economie achterblijft.
Het beleid op het gebied van ruimtelijke ordening richt zich vooral op de bovengrondse ordening binnen de gemeente. In de toekomst zal de druk zich meer naar de ondergrond verplaatsen (kabels en leidingen, klimaatadaptatie, energietransitie, mobiliteitsvraagstukken).
Verder staat Alblasserdam in de verbinding met haar omgeving. Niet alleen richting de Drechtsteden, maar ook richting de Alblasserwaard en Rotterdam. Niet alleen figuurlijk, maar ook letterlijk door onze aandacht en inzet op openbaar vervoer en andere mogelijke verbindingen.

Het beleid van de gemeente Alblasserdam is voornamelijk sectoraal opgesteld. Binnen de verschillende beleidsstukken zijn weinig dwarsverbanden aangelegd. In diverse beleidsstukken wordt wel benoemd dat er ambitie en noodzaak is om integraal te werken.

7.6.2 Integrale veiligheid

Veiligheid is de mate van afwezigheid van potentiële oorzaken van een gevaarlijke situatie of de mate van aanwezigheid van beschermende maatregelen tegen deze potentiële oorzaken. Veiligheid is een relatief begrip. Bij calamiteiten komen de meest zichtbare verstoringen van veiligheid (en leefbaarheid) tot uiting. Voorbeelden van aanwezigheid van beschermende maatregelen zijn de hoogte van dijken of de aanwezigheid van voldoende goede uitvalswegen. Ook besluiten die bijvoorbeeld van invloed zijn op klimaatverandering kunnen hun weerslag hebben op het ontstaan van veiligheidsrisico's. Ondermijnende criminaliteit heeft tot gevolg dat de grenzen tussen boven- en onderwereld. Hierdoor vervagen normen en neemt het gevoel van veiligheid en leefbaarheid af.

Bij deze eerste stap zijn diverse stukken betrokken die veiligheid direct of indirect aangaan, zoals bijvoorbeeld de drugsnota, de prostitutienota en de algemene plaatselijke verordening.
In de omgevingsscan die als bijlage bij dit document is bijgevoegd heeft de veiligheidsregio een aantal aspecten opgenomen.

In de verschillende accenten die in hoofdstuk 9 zijn uitgewerkt zal het aspect veiligheid benoemd worden.

7.7 Groeiconclusie

H2	Er moet een omgevingsvisie worden opgesteld. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving.
H3	De structuurvisie vormt een goede basis voor de ruimtelijke component, de omgevingswet vereist echter een breder perspectief.
H4	Alblasserdam is een dorp dat zich met de volgende kernwoorden laat beschrijven: Ontmoeting, groen dorp, kleinschalig, gelovig, historisch erfgoed, maritiem karakter, bedrijvig.
H4	Alblasserdam heeft voor de lange termijn de volgende ambitie: *"Alblasserdam is een dorp met een menselijke maat waar aangenaam wonen en ruimte voor ontmoeting vanzelfsprekend zijn. Alblasserdam koestert haar groene en dorpse karakter waar de lijnen kort zijn, de sociale infrastructuur hecht en de voorzieningen op het huidige niveau blijven. De economische kracht zit in de marktplaatsfunctie die Alblasserdam vanouds door haar ligging heeft en in de samenwerking met haar omgeving. De houding van de gemeente is er een van netwerken, faciliteren, kansen zien, flexibiliteit en ruimte geven. Vanuit deze basis richt Alblasserdam zich op een veilige en duurzame toekomst."*
H5	Mens en maatschappij veranderen, daar moeten we rekening mee houden.
H5	Uit omgevingsscan blijkt dat op een aantal gebieden in de fysieke leefomgeving een opgave ligt.
H6	In de nationale en provinciale omgevingsvisie wordt een kader geschetst waarmee wij rekening moeten houden bij het opstellen van de omgevingsvisie.
H7	Alblasserdam heeft afspraken gemaakt met de regio waarmee rekening moet worden gehouden bij het opstellen van de omgevingsvisie.

8 Kernopgaven

In de voorgaande hoofdstukken is een beeld geschetst van de identiteit van Alblasserdam. Daarnaast is een toekomstbeeld geschetst en in aangegeven welke visie het rijk en de provincie hebben met ons land. Alblasserdam heeft ook prestatieafspraken gemaakt met de regio Drechtsteden. Al deze kernopgaven, randvoorwaarden en afspraken moeten straks een plek krijgen in de Omgevingsvisie. De kernopgaven omdat de feitelijk de opgaven zijn voor de komende periode. De randvoorwaarden uit de nationale en provinciale omgevingsvisie vormen de randvoorwaarden waarbinnen de Omgevingsvisie moet worden opgesteld.
De afspraken met de regio Drechtsteden zijn gemaakt en staan daarmee vast. Het is natuurlijk dat deze afspraken, binnen de randvoorwaarden van de nog op te stellen Omgevingsvisie worden opgesteld.

8.1 Kernopgaven

Uit de hiervoor besproken documenten komen de volgende kernopgaven naar voren:

- Er ligt een opgave op het gebied van bereikbaarheid;
- Er ligt een opgave op het gebied van bestaanszekerheid inwoners;
- Er ligt een opgave op het gebied van circulariteit;
- Er ligt een opgave op het gebied van gezondheid;
- Er ligt een opgave op het gebied van klimaatadaptie;
- Er ligt een opgave op het gebied van klimaatmitigatie;
- Er ligt een opgave op het gebied van ondersteuning;
- Er ligt een opgave op het gebied van werkgelegenheid (inclusief ontwikkelen naar werk);
- Er ligt een opgave op het gebied van woningbouw.
- Er ligt een opgave op het gebied van het zijn van een samenleving.

Hieronder worden de verschillende kernopgaven besproken. Ook de samenhang of juist tegenstrijdigheid tussen ver verschillende visies en doelstellingen komen hierbij aan de orde.

8.1.1 Bereikbaarheid

In de nationale omgevingsvisie is opgenomen dat vanuit het rijk gestuurd wordt op goed bereikbare netwerken van steden. Ook in de provinciale omgevingsvisie is aangegeven dat bereikbaarheid een belangrijke opgave is. De provincie Zuid-Holland heeft de ambitie uitgesproken om de best bereikbare provincie te worden. In de groeiagenda is bereikbaarheid van de belangrijke pijlers. Als laatste blijkt in de praktijk ook gewoon, dat bereikbaarheid in Alblasserdam aandacht behoeft. Dit geldt voor zowel de woongebieden als de bedrijfsterreinen.

8.1.2 Bestaanszekerheid

In de regionale visie sociaal domein Drechtsteden is een aantal opgaven benoemd en uitgewerkt. Een van de opgaven betreft het versterken van bestaanszekerheid van inwoners. Steeds meer inwoners hebben door verschillende omstandigheden te weinig grip op hun inkomen en raken hierdoor in de problemen.

8.1.3 Circulariteit

De doelstelling van het kabinet is om in 2050 een volledig circulaire economie te realiseren. Voor 2030 heeft het kabinet een tussendoelstelling geformuleerd: de halvering van het gebruik van de hoeveelheid primaire abiotische grondstoffen. Dit zijn mineralen, metalen en fossiele grondstoffen die uit de natuur worden gehaald.
Deze beleidsdoelstelling is verwerkt in de Nationale omgevingsvisie waarin wordt aangegeven dat overgegaan moet worden naar een circulaire economie. Ook in de provinciale omgevingsvisie is

aangegeven dat de bestaande economie getransformeerd moet worden naar een circulaire economie. In regionale beleidsstukken zijn geen afspraken of ambities vastgelegd op het gebied van circulaire economie.

8.1.4 Gezondheid

In de provinciale omgevingsvisie is opgenomen dat de provincie Zuid-Holland zich in wil zetten voor een gezonde aantrekkelijke leefomgeving. Alblasserdam deelt deze visie. In het Integraal preventieplan 2020-2023 is aangegeven dat gezondheidsbevordering een van de belangrijke thema's is in Alblasserdam.

8.1.5 Klimaatadaptatie

In zowel de nationale omgevingsvisie als de provinciale is opgenomen dat gewerkt moet worden aan een klimaatbestendige inrichting. Uit de omgevingsscan blijkt dat Alblasserdam onvoldoende voorbereid is op wateroverlast als gevolg van extreme neerslag. Daarnaast blijkt dat in een groot deel van Alblasserdam de kans op hittestress groot is en dat er onvoldoende koeling te vinden is.
In de groeiagenda wordt het thema klimaatadaptatie niet besproken.

8.1.6 Klimaatmitigatie

In zowel de nationale als de provinciale omgevingsvisie is de verandering van energievoorziening een belangrijk item. De regio Drechtsteden heeft de regionale energiestrategie vastgesteld, waarin de ambitie is uitgesproken om in 2050 energieneutraal te zijn. Zowel het rijk, als de provincie als de gemeente hebben de zelfde doelstelling op dit gebied.

8.1.7 Ondersteuning

In de regionale visie sociaal domein Drechtsteden is opgenomen dat er toegang tot maatwerkvoorzieningen en andere vormen van ondersteuning georganiseerd moet worden. Zo wordt er aan bijgedragen dat mensen passend wonen en actief mee kunnen doen in de samenleving.

8.1.8 Werkgelegenheid

In de nationale en provinciale omgevingsvisie wordt niet gesproken over het creëren van werkgelegenheid. De opgave op dit gebied is afkomstig uit de groeiagenda Drechtsteden. Alblasserdam heeft in dit kader aangeboden een bijdrage te leveren door middel van de herontwikkeling van het Nedstaal terrein/arbeidsmarktbeleid en de ontwikkelingen bij Goodman

8.1.9 Woningbouw

In de nationale omgevingsvisie is aangegeven dat circa 1 miljoen woningen moeten worden gebouwd om het woningtekort op te lossen. In de nationale omgevingsvisie wordt niet aangegeven aan welke woningen de grootste behoefte is.
In de provinciale omgevingsvisie is aangegeven dat in het komende decennium een fors aantal woningen te realiseren en de bestaande woningvoorraad te verduurzamen. Er wordt niet aangegeven wat wordt verstaan onder een fors aantal. Ook wordt niet aangegeven aan welke woningen de grootste behoefte is.
In de groeiagenda Drechtsteden is aangegeven dat er in de Drechtsteden 25.000 nieuwe woningen gebouwd moeten worden. Zo moet een evenwichtig woningaanbod voor elke doelgroep ontstaan. Alblasserdam heeft in dit kader aangegeven dat de bijdrage en de groeiopgave van de Drechtsteden in de komende jaren verder onderzocht en uitgewerkt moet worden. Daarnaast heeft Alblasserdam aangegeven dat de zwaarte in het woningbouwprogramma ligt op koopwoningen van boven de 2,5 ton euro.

8.1.10 Het zijn van een samenleving

Deze opgave is in geen van de beleidsstukken expliciet genoemd. Toch vinden wij het belangrijk om dit aspect op te nemen als kernopgave.
Onder het kopje Sociaal-culturele ontwikkelingen in het hoofdstuk Toekomst is aangegeven welke ontwikkelingen gaande zijn en welke ontwikkelingen er aan (kunnen) komen. Het is belangrijk om na te denken over hoe wij als samenleving met de ontwikkelingen om moeten gaan en hoe wij als gemeente een rol in kunnen vervullen.

8.1.11 Samenhang

Het versterken van de omgevingskwaliteit komt straks centraal te staan in de omgevingsvisie. Dat wil zeggen dat alle toekomstige plannen met oog voor de natuur, gezondheid, milieu en duurzaamheid gemaakt moeten worden. In de integrale aanpak van de omgevingswet zit veel besloten om al die opgaven niet los van elkaar, maar juist elkaar versterkend aan te pakken. Toch moeten er keuzes gemaakt worden. Bij het maken van keuzes zal gebruik gemaakt gaan worden van dezelfde afwegingsprincipes als in de nationale omgevingsvisie, namelijk:

1. Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies.
2. Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal en
3. Afwentelen moet worden voorkomen.

De meeste kernopgaven hebben een ruimtelijke component. In principe zijn alle kernopgaven daarom concurrerend aan elkaar. Hierboven is al aangegeven dat combinaties van functies voorrang hebben op enkelvoudige functies, toch kan elke vierkante meter maar 1x gebruikt worden. Daarom zal er ook een prioritering aangebracht moeten worden in de kernopgaven. In het volgende hoofdstuk zullen een aantal accenten worden beschreven waarin prioriteiten in de kernopgaven zijn verwerkt. Bij elk accent wordt aangegeven welke kernopgaven prioriteit hebben binnen dat accent. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de keuze voor bijvoorbeeld een groen accent niet automatisch betekent dat er geen nieuwe woningen of werkgelegenheid wordt gecreëerd. De keuze voor een groen accent kan bij voorbeeld wel invloed hebben op het aantal of het typen woningen die worden geplaatst.

8.2 Groeiconclusie

H2	Er moet een omgevingsvisie worden opgesteld. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving.
H3	De structuurvisie vormt een goede basis voor de ruimtelijke component, de omgevingswet vereist echter een breder perspectief.
H4	Alblasserdam is een dorp dat zich met de volgende kernwoorden laat beschrijven: Ontmoeting, groen dorp, kleinschalig, gelovig, historisch erfgoed, maritiem karakter, bedrijvig.
H4	Alblasserdam heeft voor de lange termijn de volgende ambitie: *"Alblasserdam is een dorp met een menselijke maat waar aangenaam wonen en ruimte voor ontmoeting vanzelfsprekend zijn. Alblasserdam koestert haar groene en dorpse karakter waar de lijnen kort zijn, de sociale infrastructuur hecht en de voorzieningen op het huidige niveau blijven. De economische kracht zit in de marktplaatsfunctie die Alblasserdam vanouds door haar ligging heeft en in de samenwerking met haar omgeving. De houding van de gemeente is er een van netwerken, faciliteren, kansen zien, flexibiliteit en ruimte geven. Vanuit deze basis richt Alblasserdam zich op een veilige en duurzame toekomst."*
H5	Mens en maatschappij veranderen, daar moeten we rekening mee houden.
H5	Uit omgevingsscan blijkt dat op een aantal gebieden in de fysieke leefomgeving een opgave ligt.

H6	In de nationale en provinciale omgevingsvisie wordt een kader geschetst waarmee wij rekening moeten houden bij het opstellen van de omgevingsvisie.
H7	Alblasserdam heeft afspraken gemaakt met de regio waarmee rekening moet worden gehouden bij het opstellen van de omgevingsvisie.
H8	Uit de nationale omgevingsvisie, de provinciale omgevingsvisie, de omgevingsscan, de regionale afspraken en de beleidsdoelstellingen vallen kernopgaven te definiëren. In de op te stellen omgevingsvisie moet worden aangegeven hoe met deze kernopgaven wordt omgegaan.

9 Prioriteiten

Met het college is afgesproken om de ambitie uit de structuurvisie als vertrekpunt te nemen voor de op te stellen Omgevingsvisie. In de structuurvisie is de ambitie van de gemeente Alblasserdam als volgt omschreven:

"Alblasserdam is een dorp met een menselijke maat waar aangenaam wonen en ruimte voor ontmoeting vanzelfsprekend zijn. Alblasserdam koestert haar groene en dorpse karakter waar de lijnen kort zijn, de sociale infrastructuur hecht en de voorzieningen op het huidige niveau blijven. De economische kracht zit in de marktplaatsfunctie die Alblasserdam vanouds door haar ligging heeft en in de samenwerking met haar omgeving. De houding van de gemeente is er een van netwerken, faciliteren, kansen zien, flexibiliteit en ruimte geven. Vanuit deze basis richt Alblasserdam zich op een veilige en duurzame toekomst."

Dit is een mooie ambitie. Tegelijkertijd is de omschrijving van deze ambitie niet concreet genoeg om een zogenaamde stip op de horizon te zijn. Daarnaast hebben we in het vorige hoofdstuk geconstateerd dat de beschikbare vrije ruimte in Alblasserdam heel beperkt is. Dat betekent dat we keuzes moeten maken in de prioritering van de kernopgaven.
Hieronder staan een aantal accenten uitgewerkt die over de ambitie heen kunnen worden gelegd. Willen we bijvoorbeeld het accent leggen op vergroening of juist op het creëren van banen.
Het feit dat een bepaalde opgave prioriteit krijgt binnen een accent, wil niet betekenen dat er geen invulling wordt gegeven aan de overige opgaven. Het bepaalt wel de denkrichting waarop een opgave wordt benaderd.
Bij elk accent hebben de strategisch adviseurs van de gemeente Alblasserdam voor- en nadelen opgeschreven. Verder is bij elk accent een overzicht gegeven met een score voor de realisatie van de kernopgaven en het nakomen van de regionale afspraken. De score is weergegeven in blokjes. Het minimum is nul. In dat geval wordt er geen invulling gegeven aan de opgave of de afspraak. De maximale score is vijf. In dat geval wordt er maximaal invulling gegeven aan de opgave of afspraak.

Aan de gemeenteraad en aan de inwoners, bedrijven en organisaties in Alblasserdam zal worden gevraagd om een accent aan te brengen aan deze ambitie. Onderstaand zijn vijf accenten beschreven. Deze accenten worden over de ambitie heen gelegd. Gevraagd wordt om een keuze te maken uit de volgende accenten:

9.1 Dorp in de polder

Dit accent richt zich vooral op de kernopgaven: bestaanszekerheid inwoners, gezondheid, klimaatmitigatie, ondersteuning en werkgelegenheid.
Het dorp in de polder is een accent waarbij er veel aan is gelegen om de situatie te houden zoals hij is. Er wordt niet buiten de bestaande contouren gebouwd. De beperkte beschikbare bedrijfslocaties worden nog uitgegeven en de ontsluiting van bedrijventerreinen heeft geen prioriteit. De werkgelegenheid zal hierdoor mogelijk iets toenemen, maar er is geen sprake van een significante stijging. De woningbouw die plaatsvindt betreft daardoor voornamelijk inbreidlocaties. Van hoogbouw is, op de bestaande hoogbouwlocaties na, geen sprake meer.
De verduurzaming die moet worden uitgevoerd in het kader van de energietransitie wordt vooral 'uit het zicht' uitgevoerd. Zonnepanelen worden dus uit het zicht geplaatst en warmtepompen worden niet in het zicht opgesteld.
Omdat ons verleden belangrijk voor ons is hebben we veel aandacht voor het erfgoed wat ons dorp te bieden heeft. We doen er zoveel mogelijk aan om hinder van wegen, waterwegen en bedrijven te voorkomen. Hierbij valt te denken aan het minimaliseren van geluid, geur en lichtoverlast.
Om vitaal te blijven hebben we aandacht voor de inrichting van de openbare ruimte. Er wordt veel groen toegepast, waardoor ook invulling wordt gegeven aan het aspect klimaatadaptatie en

gezondheidsbevordering. De groene omgeving nodig wel meer uit om te bewegen (wandelen, fietsen). De sociale infrastructuur is in dit accent hecht.
Volgens de verschillende strategisch adviseurs van de gemeente Alblasserdam kent dit accent de volgende voor- en nadelen:

Voordelen

- Ruimtelijk gezien brengt dit accent geen grootschalige wijzigingen met zich mee
- Dit accent geeft duidelijkheid over de identiteit van het dorp. Daardoor mogelijk meer samenhang en saamhorigheid onder de bewoners.
- Migratie vanuit omliggende plaatsen naar Alblasserdam zal gering zijn.
- Dit accent kent veel ontmoetings- en ontspanningsmogelijkheden.
- Ruimte voor groen en geen toename van hoogbouw hebben een positieve invloed op het welzijn en gezondheid van inwoners.
- Er liggen kansen voor het ontwikkelen van een beter beweeg- en sportklimaat.
- Doordat het dorpse karakter wordt behouden zullen er ook voordelen zijn op het gebied van sociale veiligheid en samenhang.
- Het dorpse karakter versterkt sociale samenhang waardoor het sociale netwerk elkaar kan versterken (bv tegengaan van eenzaamheid en armoede).

Nadelen

- De woningvoorraad veroudert mogelijk
- Het dorp vergrijst als gevolg van geringe doorstroming in de woningmarkt
- Deze vergrijzing zorgt in de toekomst voor uitdagingen op het gebied van bereikbaarheid, eenzaamheid, de fysieke omgeving, zorg en werken.
- Onduidelijk hoe doelstellingen op het gebied van klimaatadaptatie en energietransitie bereikt kunnen worden.
- Dit accent sluit niet aan op het gedachtengoed van Route22.
- Door toenemende vergrijzing komen de huidige beschikbare voorzieningen en mantelzorgers onder druk te staan.
- Mogelijk worden aan de identiteit bepaalde rechten ontleend onder het mom van: "zo doen wij dat nu eenmaal in een dorp".

Kernopgaven

Bereikbaarheid	■				
Bestaanszekerheid inwoners	■	■	■	■	
Circulariteit	■				
Gezondheid	■	■	■		
Klimaatadaptatie	■	■			
Klimaatmitigatie	■	■	■		
Ondersteuning	■	■	■	■	
Werkgelegenheid	■	■			
Woningbouw	■				
Zijn van samenleving	■	■	■	■	

Groeiagenda

Goed wonen	■				
Goed werken	■	■			
Goede bereikbaarheid	■				

Regionale visie sociaal domein

Bestaanszekerheid versterken	■	■	■	■	
Ontwikkelen naar werk	■	■			
Zorgen voor ondersteuning	■	■	■	■	

9.2 Welvarend dorp

In dit accent wordt ingezet op hoogwaardige woonmilieus, luxe appartementen. De thema's wonen, leefbaarheid en gezondheid krijgen veel aandacht. Voorzieningen zoals winkels en culturele instellingen zijn vooral gericht op luxe. Als gevolg van de hoogwaardige woonmilieus (meer ruimtevraag per woning) zal de bevolking in aantal afnemen. Door de afname van de bevolkingsdichtheid zal meer ruimte ontstaan voor klimaatadaptatie en vergroening.

Bedrijvigheid en industrie (en hiermee ook de werkgelegenheid) nemen af. Hiermee verandert ook de identiteit van het dorp. Bij dit accent moet rekening gehouden worden met het wegtrekken van jongeren en jonge gezinnen, waardoor vergrijzing in het dorp zal optreden. Door een verouderende bevolking zal in de toekomst ook de huishoudsamenstelling (van meerpersoonshuishoudens naar eenpersoonshuishoudens door bv sterfte levenspartner) in het dorp veranderen, met negatieve gevolgen voor de gezondheid en zorg. Voor wat betreft de energietransitie en circulariteit wordt voldaan aan wet- en regelgeving, maar worden geen extra inspanningen verricht.
Volgens de verschillende strategisch adviseurs van de gemeente Alblasserdam kent dit accent de volgende voor- en nadelen:

Voordelen

- Lokale economie van luxeartikelen zal een voordeel hebben
- Dit accent trekt kapitaalkrachtige mensen aan die kunnen investeren in duurzame maatregelen
- Bij hogere sociale klasse doorgaans minder sprake van woonoverlast.

Nadelen

- De aangetrokken groep zal vooral bestaan uit oudere mensen.
- Oudere mensen zullen meer druk leggen op de zorgvoorzieningen in het dorp.
- Door het wegtrekken van jongeren en jonge gezinnen zal vergrijzing toenemen, met volkgezondheidsrisico's tot gevolg.
- Deze vergrijzing zorgt in de toekomst voor uitdagingen op het gebied van bereikbaarheid, eenzaamheid, de fysieke omgeving, zorg en werken.
- Jongeren met kennis voor de werkgelegenheid in de regio zullen naar de stad toe trekken, waardoor economische activiteit in Alblasserdam zal afnemen (krimp van potentiele beroepsbevolking).
- Welvarendheid trekt mogelijk criminaliteit aan.

Kernopgaven

Bereikbaarheid					
Bestaanszekerheid inwoners					
Circulariteit					
Gezondheid					
Klimaatadaptatie					
Klimaatmitigatie					
Ondersteuning					
Werkgelegenheid					
Woningbouw					
Zijn van samenleving					

Groeiagenda

Goed wonen					
Goed werken					
Goede bereikbaarheid					

Regionale visie sociaal domein

Bestaanszekerheid versterken					
Ontwikkelen naar werk					
Zorgen voor ondersteuning					

9.3 Bedrijvig dijkdorp

In dit accent wordt vooral ingezet op de kernopgaven: Bereikbaarheid, circulariteit, klimaatmitigatie, werkgelegenheid en woningbouw.
De gemeente Alblasserdam vooral een netwerkorganisatie. Hierbij ligt het accent op het creëren van werkgelegenheid, onderwijs en het behouden van een vitale economie. De thema's wonen, leefbaarheid en gezondheid krijgen daardoor minder aandacht. Bij het creëren van werkgelegenheid wordt de nodige aandacht besteed aan milieu, energie en klimaat, maar niet meer dan noodzakelijk is.
Omdat ingezet wordt op het creëren van werkgelegenheid moet gezocht worden naar locaties voor woningbouw. Ook buiten de huidige contouren. Omdat de woningvoorraad moet worden vergroot is hoogbouw een goede optie. Woningbouw in duurdere segment is nodig voor het aantrekken van hoogopgeleid personeel en om hen te behouden. Het op deze manier vergroten van de woningvoorraad is aantrekkelijk voor jonge (hoog)opgeleiden en gezonde mensen.

Het alternatief voor woningbouw is investeren in infrastructuur, wat de negatieve effecten van hoogbouw op de gezondheid kan wegnemen. Als de werknemers niet in het dorp kunnen wonen, moet het dorp wel bereikbaar blijven. Hierbij moet gedacht worden aan het verbreden van de huidige ontsluitingswegen en vervoersmanagement, wat mogelijk ten koste gaat van de groene omgeving in Alblasserdam. Mogelijk moeten extra ontsluitingswegen worden gecreëerd voor de bedrijventerreinen en beter OV gefaciliteerd worden.
Het behouden van het erfgoed en eigen identiteit staat binnen dit profiel niet op de eerste plek.
In dit accent lijkt er een conflict te kunnen ontstaan met de nationale en provinciale omgevingsvisie.
De afspraken uit de groeiagenda lijken grotendeels nagekomen te kunnen worden.
Volgens de verschillende strategisch adviseurs van de gemeente Alblasserdam kent dit accent de volgende voor- en nadelen:

Voordelen

- Veel werkgelegenheid
- Dit accent schept een klimaat dat maximale kansen biedt om te participeren met onder andere gezondheidsvoordelen als gevolg.
- Het dorpse karakter blijft in dit accent bewaard, er is voldoende markt voor de eigen dagelijkse behoefte
- Bij dit accent kan optimaal geprofiteerd worden van regionale samenwerking op het gebied van duurzaamheid
- Doordat er nieuwbouw plaatsvindt wordt de woningvoorraad verduurzaamd
- Er wordt een jonge, actieve beroepsbevolking aangetrokken naar Alblasserdam die weinig gebruik zullen maken van gezondheidsvoorzieningen
- Meer investeren in bereikbaarheid betekent mogelijk ook verduurzaming van mobiliteit.

Nadelen

- Er is een onbalans in de inkomende en uitgaande pendel
- Er is weinig tot geen ruimte beschikbaar voor het toevoegen van werklocaties
- Alblasserdam vormt voor doorgaand verkeer vooral een hindernis
- Dit accent leidt mogelijk tot meer asfalt en daardoor minder vergroening en meer invloed stedelijke gebieden.
- Meer asfalt en infrastructuur leidt tot meer geluidsoverlast, wat schadelijk is voor de gezondheid
- Meer bebouwing betekent minder ruimte voor zonnevelden/windturbines en groen, wat negatieve effecten heeft op de gezondheid en het welzijn van Alblasserdammers.
- Leidt mogelijk tot een toename van 'problematiek achter de voordeur'.

Kernopgaven

Bereikbaarheid					
Bestaanszekerheid inwoners					
Circulariteit					
Gezondheid					
Klimaatadaptatie					
Klimaatmitigatie					
Ondersteuning					
Werkgelegenheid					
Woningbouw					
Zijn van samenleving					

Groeiagenda

Goed wonen					
Goed werken					
Goede bereikbaarheid					

Regionale visie sociaal domein

Bestaanszekerheid versterken					
Ontwikkelen naar werk					
Zorgen voor ondersteuning					

9.4 Fit en groen dorp in de polder

In dit accent wordt vooral ingezet op de kernopgaven: circulariteit, klimaatadaptatie, klimaatmitigatie, ondersteuning en werkgelegenheid. Het milieu en duurzaamheid spelen een grote rol en er wordt flink ingezet op klimaatadaptatie, klimaatmitigatie, circulariteit en vergroening.
Op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling blijven we binnen de bestaande contouren. De buitenruimte wordt flink vergroend. Daar waar verharding aanwezig is wordt gekeken naar waterdoorlatende alternatieven. Bij het vergroenen van de buitenruimte wordt gelet op de biodiversiteit. Aanplanting zal voornamelijk gebeuren met inheemse soorten en monoculturen worden vermeden. Natuurlijk zijn bedrijven welkom in Alblasserdam. Wij verlangen van deze bedrijven wel dat zij hetzelfde over het milieu denken als wij. Wij proberen dit ook af te dwingen door hierover regels op te nemen in het Omgevingsplan. We zetten niet in op ontsluiting via infrastructuur, wel op vervoersmanagement.
In dit profiel wordt goed invulling gegeven aan de nationale en provinciale omgevingsvisie. Ook de regionale afspraak op het gebied van energietransitie wordt nagekomen. Er lijkt een conflict te ontstaan met de afspraken uit de groeiagenda.
Volgens de verschillende strategisch adviseurs van de gemeente Alblasserdam kent dit accent de volgende voor- en nadelen:

Voordelen

- kwaliteit in brede zin wordt verhoogd.
- Leefbaarheid neemt toe.
- Een groene en leefbare omgeving bevordert de mogelijkheden voor bewoners om gezonder te leven (meer bewegen/sporten)

Nadelen

- Sluit niet goed aan bij opgave vanuit wonen.
- Inzetten op een groene leefomgeving is ruimte intensief.
- Kosten gaan voor de baten uit.

- Grote mate van toekomstbestendigheid.
- Een groene/gezonde leefomgeving helpt in het aantrekken van jonge gezinnen
- Genereert veel werkgelegenheid zonder dat bedrijfslocaties nodig zullen zijn.
- Hoge mate innovatief.
- De laatste groeninrichting zal misschien op waarde worden geschat en gespaard.
- Er zou bij (nieuw)bouwplannen een verplichting kunnen worden opgenomen om een minimumhoeveel groen in te richten en te behouden.
- Geen hittestress, geen wateroverlast
- Groen is goed voor ons mentaal welzijn en draagt bij aan gezondheidsbevordering.
- Door zelfvoorzienend te zijn in elektriciteit en warmte, zijn we minder afhankelijk van anderen

- Het terugbrengen van enig ecosysteem bij een aanleg van groen duurt decennia en gaat ten koste van woningen en economie.
- Beperkt investeren op infrastructuur kan leiden tot onveilige situaties bij calamiteiten in geval dat acute noodhulp vereist is.

Kernopgaven

Bereikbaarheid					
Bestaanszekerheid inwoners					
Circulariteit					
Gezondheid					
Klimaatadaptatie					
Klimaatmitigatie					
Ondersteuning					
Werkgelegenheid					
Woningbouw					
Zijn van samenleving					

Groeiagenda

Goed wonen					
Goed werken					
Goede bereikbaarheid					

Regionale visie sociaal domein

Bestaanszekerheid versterken					
Ontwikkelen naar werk					
Zorgen voor ondersteuning					

9.5 Groeibriljant

In dit accent wordt ingezet op de kernopgaven: bereikbaarheid, bestaanszekerheid, ondersteuning, werkgelegenheid en woningbouw. In dit accent zetten we een stap naar groei. Het inwonersaantal zal in dit profiel ongeveer verdubbelen. Omdat we niet heel veel uit kunnen breiden zal de oplossing gezocht worden in hoogbouw. Op het gebied van klimaatadaptatie zal voldaan worden aan wet- en regelgeving, maar er zullen weinig aanvullende inspanningen geleverd worden op dit gebied. Doordat het inwonersaantal is gestegen moet ook het aantal voorzieningen worden uitgebreid. Er ontstaat een levendig beeld op straat; cultuur, horeca en beleving worden belangrijker. De

infrastructuur moet hierop worden aangepast. Bedrijventerrein Vinkenwaard Noord wordt getransformeerd naar een gemengd gebied waar wonen en werken naast elkaar plaatsvinden. Bedrijfsactiviteiten met een risico worden zoveel mogelijk naar Vinkenwaard Zuid en Nieuwland Parc verplaatst of in de regio. Bij vertrek van bedrijven buiten de regio gaat dat ten koste van de werkgelegenheid. In dit accent wordt invulling gegeven aan de ambities uit de nationale en provinciale omgevingsvisie. Tegelijkertijd wordt invulling gegeven aan de meeste regionale afspraken. Volgens de verschillende strategisch adviseurs van de gemeente Alblasserdam kent dit accent de volgende voor- en nadelen:

Voordelen

- Meer inwoners, dus meer inkomsten.
- Meer buurten met een hogere inwonerdichtheid. Collectieve voorzieningen daardoor mogelijk rendabeler.
- Verduurzaming woningvoorraad
- Kansen op uitbreiding van het gezondheid- en zorgaanbod.
- Kansen op uitbreiding van beweeg- en sportklimaat.
- Ambitie op het gebied van wonen krijgt met dit accent invulling.
- Woonwensen/woonnood kan worden opgelost.
- Meer voorzieningen.
- Aantrekkelijker voor jeugd.
- Groter verzoek tot middelbaar onderwijs.

Nadelen

- Groter beroep op sociale steunaanvragen.
- Toenemende druk op ruimte.
- Dorpse karakter gaat verloren.
- Hogere inwonersdichtheid heeft nadelige gevolgen voor welzijn en gezondheid van inwoners (geluidsoverlast/meer stress).
- Er wordt vrijwel geen invulling gegeven aan de problemen die ontstaan door klimaatverandering.
- Vrijwilligersaanbod/Mantelzorgers zullen niet evenredig groeien, daardoor meer druk op reguliere zorg.
- Slagen van dit accent hangt af van organisatie op intermenselijk verbinding.
- Door inwonersgroei en afname sociale samenhang een grotere kans op verborgen armoede, eenzaamheid en gezondheidsproblematiek.
- Meer armoede.
- Kan ten koste gaan van sociale samenhang.
- Identiteitsterkte wordt uitgedaagd (hoe eigen kun je blijven).
- Meer investeren om in sportvraag te voorzien.
- Clustering van (hoog) risicobedrijven leidt tot grote uitdagingen op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Kernopgaven

Bereikbaarheid					
Bestaanszekerheid inwoners					
Circulariteit					
Gezondheid					
Klimaatadaptatie					
Klimaatmitigatie					
Ondersteuning					
Werkgelegenheid					
Woningbouw					
Zijn van samenleving					

Groeiagenda

Goed wonen					
Goed werken					
Goede bereikbaarheid					

Regionale visie sociaal domein

Bestaanszekerheid versterken					
Ontwikkelen naar werk					
Zorgen voor ondersteuning					

9.6 Groeiconclusie

H2 Er moet een omgevingsvisie worden opgesteld. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving.

H3 De structuurvisie vormt een goede basis voor de ruimtelijke component, de omgevingswet vereist echter een breder perspectief.

H4 Alblasserdam is een dorp dat zich met de volgende kernwoorden laat beschrijven: Ontmoeting, groen dorp, kleinschalig, gelovig, historisch erfgoed, maritiem karakter, bedrijvig.

H4 Alblasserdam heeft voor de lange termijn de volgende ambitie:
"Alblasserdam is een dorp met een menselijke maat waar aangenaam wonen en ruimte voor ontmoeting vanzelfsprekend zijn. Alblasserdam koestert haar groene en dorpse karakter waar de lijnen kort zijn, de sociale infrastructuur hecht en de voorzieningen op het huidige niveau blijven. De economische kracht zit in de marktplaatsfunctie die Alblasserdam vanouds door haar ligging heeft en in de samenwerking met haar omgeving. De houding van de gemeente is er een van netwerken, faciliteren, kansen zien, flexibiliteit en ruimte geven. Vanuit deze basis richt Alblasserdam zich op een veilige en duurzame toekomst."

H5 Mens en maatschappij veranderen, daar moeten we rekening mee houden.

H5 Uit omgevingsscan blijkt dat op een aantal gebieden in de fysieke leefomgeving een opgave ligt.

H6 In de nationale en provinciale omgevingsvisie wordt een kader geschetst waarmee wij rekening moeten houden bij het opstellen van de omgevingsvisie.

H7 Alblasserdam heeft afspraken gemaakt met de regio waarmee rekening moet worden gehouden bij het opstellen van de omgevingsvisie.

H8 Uit de nationale omgevingsvisie, de provinciale omgevingsvisie, de omgevingsscan, de regionale afspraken en de beleidsdoelstellingen vallen kernopgaven te definiëren. In de omgevingsvisie moet worden aangegeven hoe met deze kernopgaven wordt omgegaan.

H9 Het is, vanwege onder andere de beperkte ruimte en de mogelijke tegenstrijdigheden, niet mogelijk om alle kernopgaven op te lossen. Daarom moeten er prioriteiten worden gesteld tussen de verschillende kernopgaven. Deze prioriteiten zijn uit gewerkt in accenten waarin steeds de prioritiet anders wordt gesteld. In verschillende accenten is aangegeven welke consequenties dat accent heeft voor de verschillende kernopgaven.

10 Hoe nu verder?

In deze eerste stap wordt de basis van de op te stellen omgevingsvisie weergegeven, namelijk de in 2013 opgestelde structuurvisie. Verder is een poging gedaan om overzicht te krijgen in de zaken die op ons afkomen (toekomstvisie, omgevingsscan), het beleidskader van her rijk en de provincie, ons eigen reeds vastgestelde beleid, en de afspraken die wij in regionaal verband hebben gemaakt.
Op basis van al deze gegevens zijn een aantal kernopgaven geformuleerd.

Vervolgens zijn er een aantal accenten beschreven. Deze accenten bepalen de kleur waarmee de nog op te stellen omgevingsvisie wordt ingekleurd. De ambitie voor de omgevingsvisie staat vast. Dat is de ambitie die reeds in 2013 in de structuurvisie is beschreven, namelijk:

Alblasserdam is een dorp met een menselijke maat waar aangenaam wonen en ruimte voor ontmoeting vanzelfsprekend zijn. Alblasserdam koestert haar groene en dorpse karakter waar de lijnen kort zijn, de sociale infrastructuur hecht en de voorzieningen op het huidige niveau blijven. De economische kracht zit in de marktplaatsfunctie die Alblasserdam vanouds door haar ligging heeft en in de samenwerking met haar omgeving. De houding van de gemeente is er een van netwerken, faciliteren, kansen zien, flexibiliteit en ruimte geven. Vanuit deze basis richt Alblasserdam zich op een veilige en duurzame toekomst.

Voor het bepalen van het accent wordt een participatietraject gevolgd dat waarschijnlijk bestaat uit 2 fasen. In de eerste fase zullen de accenten besproken worden. Er zal duiding worden gegeven aan de verschillende accenten en de consequenties zullen besproken worden. Naar aanleiding van deze fase kunnen er nog aanvullingen gedaan worden op de accenten.
De tweede fase zal bestaan uit het kiezen van een accent. Het definitieve accent zal gekozen worden door de gemeenteraad. Voordat de gemeenteraad een keuze maakt, zullen inwoners, maatschappelijke partners, bedrijven gevraagd worden een keuze te maken. De keuze die hier uit volgt zal betrokken worden bij het maken van een definitieve keuze.

10.1 Slotconclusie

H2	Er moet een omgevingsvisie worden opgesteld. De omgevingsvisie is een integrale langetermijnvisie voor de hele fysieke leefomgeving.
H3	De structuurvisie vormt een goede basis voor de ruimtelijke component, de omgevingswet vereist echter een breder perspectief.
H4	Alblasserdam is een dorp dat zich met de volgende kernwoorden laat beschrijven: Ontmoeting, groen dorp, kleinschalig, gelovig, historisch erfgoed, maritiem karakter, bedrijvig.
H4	Alblasserdam heeft voor de lange termijn de volgende ambitie: *"Alblasserdam is een dorp met een menselijke maat waar aangenaam wonen en ruimte voor ontmoeting vanzelfsprekend zijn. Alblasserdam koestert haar groene en dorpse karakter waar de lijnen kort zijn, de sociale infrastructuur hecht en de voorzieningen op het huidige niveau blijven. De economische kracht zit in de marktplaatsfunctie die Alblasserdam vanouds door haar ligging heeft en in de samenwerking met haar omgeving. De houding van de gemeente is er een van netwerken, faciliteren, kansen zien, flexibiliteit en ruimte geven. Vanuit deze basis richt Alblasserdam zich op een veilige en duurzame toekomst."*
H5	Mens en maatschappij veranderen, daar moeten we rekening mee houden.
H5	Uit omgevingsscan blijkt dat op een aantal gebieden in de fysieke leefomgeving een opgave ligt.
H6	In de nationale en provinciale omgevingsvisie wordt een kader geschetst waarmee wij rekening moeten houden bij het opstellen van de omgevingsvisie.

H7	Alblasserdam heeft afspraken gemaakt met de regio waarmee rekening moet worden gehouden bij het opstellen van de omgevingsvisie.
H8	Uit de nationale omgevingsvisie, de provinciale omgevingsvisie, de omgevingsscan, de regionale afspraken en de beleidsdoelstellingen vallen kernopgaven te definiëren. In de omgevingsvisie moet worden aangegeven hoe met deze kernopgaven wordt omgegaan.
H9	Het is, vanwege oa de beperkte ruimte en de mogelijke tegenstrijdigheden, niet mogelijk om alle kernopgaven op te lossen. Daaro moeten er prioriteiten worden gesteld tussen de verschillende kernopgaven. In verschillende accenten is aangegeven welke consequenties dat accent heeft voor de verschillende kernopgaven.
H10	Het is de bedoeling dat door de gemeenteraad één accent wordt gekozen. Dat accent bepaalt het uitgangspunt van de omgevingsvisie.

Bijlage 1 Overzicht gebruikte stukken

- Structuurvisie
- Notitie als aanzet tot discussie over de doorontwikkeling naar een samenhangend sociaal domein.
- De foto van het sociaal domein in Alblasserdam
- Vooruitkijken naar 2050, Trends die de toekomst van de Nederlandse economie beïnvloeden, Stichting Toekomstbeeld der Techniek, 2018.
- Nationale omgevingsvisie
- Provinciale omgevingsvisie
- Groeiagenda
- Regionale Energiestrategie Drechtsteden
- Transitievisie warmte
- Regionale visie sociaal domein
- Woningmarktanalyse Drechtsteden
- Omgevingsscan OZHZ
- Beleidslijn BIBOB
- Beleidsregels omzetten zelfstandige woonruimte
- Beleidsregels realisatie oplaadpunten
- Duurzaamheidsagenda
- Geluidbeleid goede ruimtelijke ordening
- GVVP
- Inrichtingsplan warenmarkt Alblasserdam
- Nadere regels beschermd wonen
- Sanctiebeleid markten
- Welstand 2014
- Vaststellen economische activiteiten in het algemeen belang
- Beleidsregels standplaatsen ambulante handel
- Drugsnota
- Groenstructuurplan
- Notitie Sociaal domein
- Prostitutienota
- Visie recreatie en toerisme
- Integraal preventieplan
- Route 22

Bijlage 2 Omgevingsscan

Omgevingsscan gemeente Alblasserdam

Versie 04-09-2019

Gemeente Alblasserdam

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Inhoudsopgave

- 3: Inleiding
- 4-27: Grijze milieuthema’s
- 28-33: Landschapthema’s
- 34-41: Klimaatverandering
- 42-52: Duurzaamheid
- 52-55: Volksgezondheid
- 56-63: Veiligheidsrisico’s

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Inleiding

De gemeente Alblasserdam is op zoek naar een nieuwe omgevingsvisie.

Een eerste stap in dit proces is het vastleggen van de bestaande situatie van Alblasserdam als het gaat om milieu- en andere omgevingsaspecten; de Omgevingsscan.

Thema's waar naar gekeken wordt zijn de grijze milieuthema's (waaronder externe veiligheid, luchtkwaliteit en geluid) landschapsthema's (groen en historie) en duurzaamheidsaspecten (energietransitie en klimaatverandering).

Voor het maken van deze omgevingsscan is gebruik gemaakt van bestaande informatie, aanwezig bij de Omgevingsdienst, de veiligheidsregio en de Dienst gezondheid & Jeugd van Zuid-Holland Zuid en op provinciale/landelijke websites.

De Omgevingsscan vormt de basis van en levert input voor het verder vormgeven van thema's in de Omgevingsvisie. Vragen die op basis hiervan verder uitgewerkt worden zijn:

- Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten en waar liggen de kansen?
- Wat zijn de sturingsmogelijkheden van de gemeente Alblasserdam? Welke speelruimte biedt het 'mengpaneel' uit de Omgevingswet en welke andere sturingsmogelijkheden zijn er?

Hierop wordt een advies gegeven waarin de relatie wordt gelegd tussen aandachtspunten/kansen en de sturingsmogelijkheden. Daarbij geeft dit ook een antwoord op de vraag wat Alblasserdam zelf kan en wat beter op provinciaalniveau opgepakt kan worden.

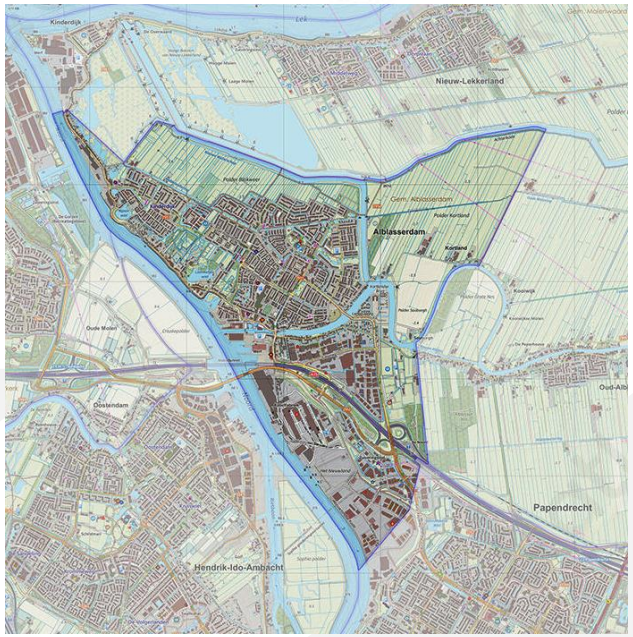

Grijze milieuthema’s

Er is veel informatie beschikbaar over de klassieke grijze milieuthema’s:

- Externe veiligheid;
- Luchtkwaliteit;
- Geluidkwaliteit;
- Bodemkwaliteit;
- Asbest;
- Hoogspanningsleidingen;
- Licht;
- Geur.

De omgevingskwaliteit ten aanzien van deze thema’s wordt in de gemeente Alblasserdam met name bepaald door de A15 en industrie binnen de gemeente en in de omliggende gemeenten. Gevolgen van al deze activiteiten kunnen voor inwoners verschillend zijn en variëren van bezorgdheid tot ernstige hinder en zelfs gezondheidsproblemen.

Externe veiligheid

Alblasserdam heeft veel te maken met externe veiligheidsrisico’s. Dat zijn risico’s ten gevolge van transport van gevaarlijke stoffen over de weg (A15 en de N915) over het water (Noord), via buisleidingen en een aantal inrichtingen (LPG-tankstations en stalling tankwagens met gevaarlijke stoffen). Dit betekent dat een groot deel van het grondgebied van Alblasserdam in één of meer invloedsgebieden ligt. Externe veiligheid is daardoor vaak een factor bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Ruimtelijke plannen

Het grote aantal risicobronnen betekent niet dat er geen mogelijkheden voor ontwikkelingen zijn. Vaak is er slechts een klein gebied in de directe omgeving van de risicobron waar echt knelpunten voor ontwikkelingen zijn. Verder bij de risicobron vandaan is het vooral belangrijk om goed te motiveren waarom een ontwikkeling binnen het invloedsgebied van een risicobron acceptabel is. Daarbij moet goed nagedacht worden over de mogelijkheden voor het bestrijden van een ramp en de zelfredzaamheid van de mensen die binnen het plangebied zullen verblijven.

Kwetsbare objecten

Vanuit externe veiligheid wordt een groot aantal gebruiksfuncties aangemerkt als kwetsbare objecten. Dit betreft woningen, maar ook gebouwen bestemd voor het verblijf van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten.

Daarnaast worden ook gebouwen als kwetsbaar beschouwd als daarin doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn.

Ook kampeer- en andere recreatieterreinen worden als kwetsbaar beschouwd als deze bestemd zijn voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen.

Op risicokaart.nl zijn kwetsbare objecten opgenomen waar sprake is van verminderde zelfredzaamheid of de aanwezigheid van grote aantallen personen.

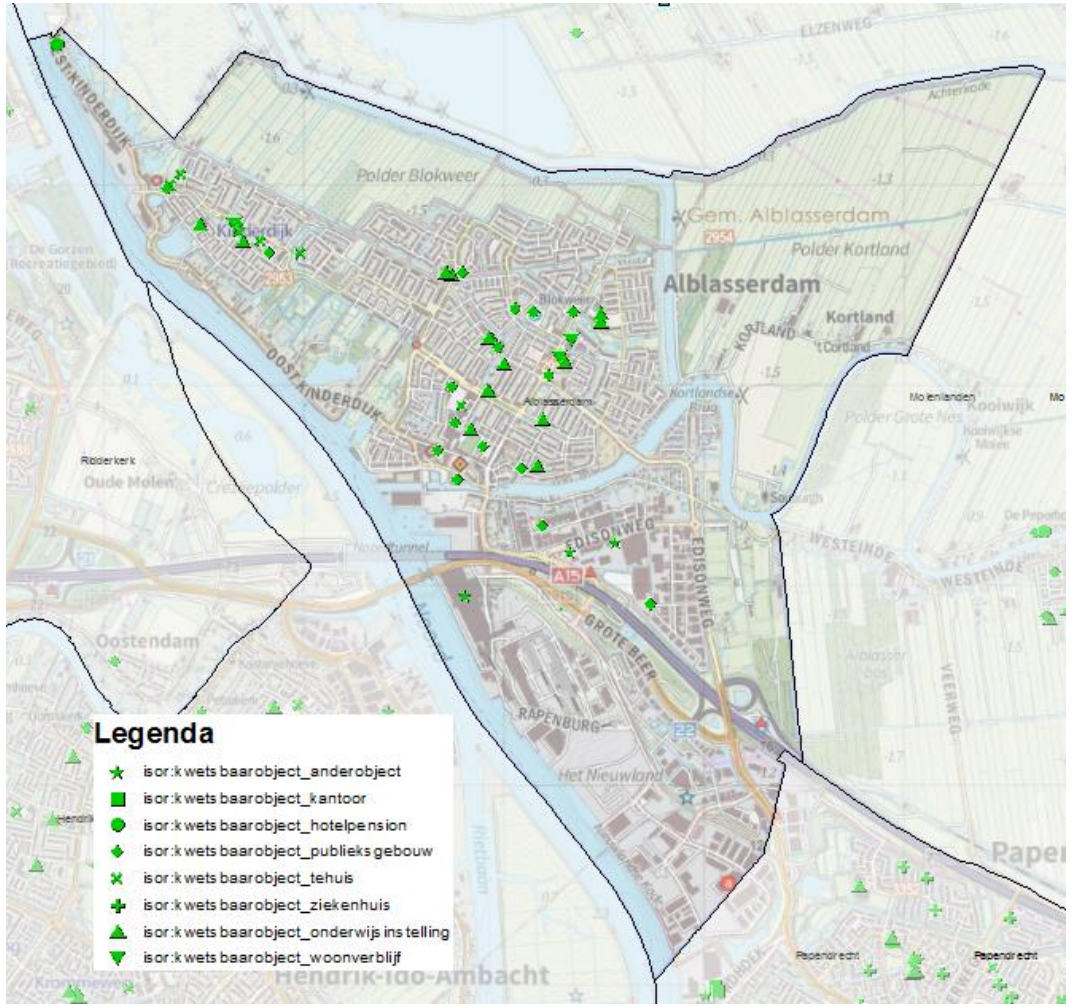

Transport van gevaarlijke stoffen over weg en water

Zones rond wegen en vaarwegen

Gevaarlijke stoffen worden o.a. vervoerd met schepen over vaarwegen of met vrachtwagens. Transportroutes waarover grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen worden vervoerd, beschikken over een aantal zones, waarmee in de ruimtelijke planvorming rekening moet worden gehouden.

Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico geeft de kans weer dat iemand die op een bepaalde plek verblijft komt te overlijden naar aanleiding van een ongeval met gevaarlijke stoffen. In Nederland heeft de overheid bepaald dat die kans niet groter mag zijn dan 1 in 1 miljoen jaar (10^{-6} /jaar). Kwetsbare objecten, en nieuwe beperkt kwetsbare objecten, zijn binnen deze contour zijn niet toegestaan.

Plasbrandaandachtsgebied en vrijwaringszone:

Het plasbrand aandachtsgebied is een zone van 30 meter aan weerszijde van een transportroute over de weg. Binnen een plasbrandaandachtsgebied kunnen op grond van het Bouwbesluit 2012 extra bouwkundige voorzieningen worden voorgeschreven om de gevolgen van een plasbrand te beperken.

De vrijwaringszone is een zone rond vaarwegen van 10 tot 50 meter, afhankelijk van de vaarweg klasse en de aanwezigheid van risico-verhogende kenmerken zoals havenuitvaarten of vaarwegsplitsingen. Wanneer er binnen deze zone gebouwd wordt moet in het bestemmingsplan of de ruimtelijke onderbouwing van een omgevingsvergunning gemotiveerd worden waarom het acceptabel is daar te bouwen met het oog op het risico van een plasbrand.

Invloedsgebied: gebied waarbinnen de gevolgen van een ramp met gevaarlijke stoffen nog merkbaar is. De grens van het invloedsgebied ligt daar waar de sterftekans 1% is. Als er nieuwbouw komt binnen het invloedsgebied van een transportroute dan moet het groepsrisico verantwoord worden.

200-meterzone: In een zone van 200 meter rondom deze transportroutes is het van belang om bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen na te gaan hoe hoog het groepsrisico is en of er met het oog op dat groepsrisico maatregelen moeten worden getroffen.

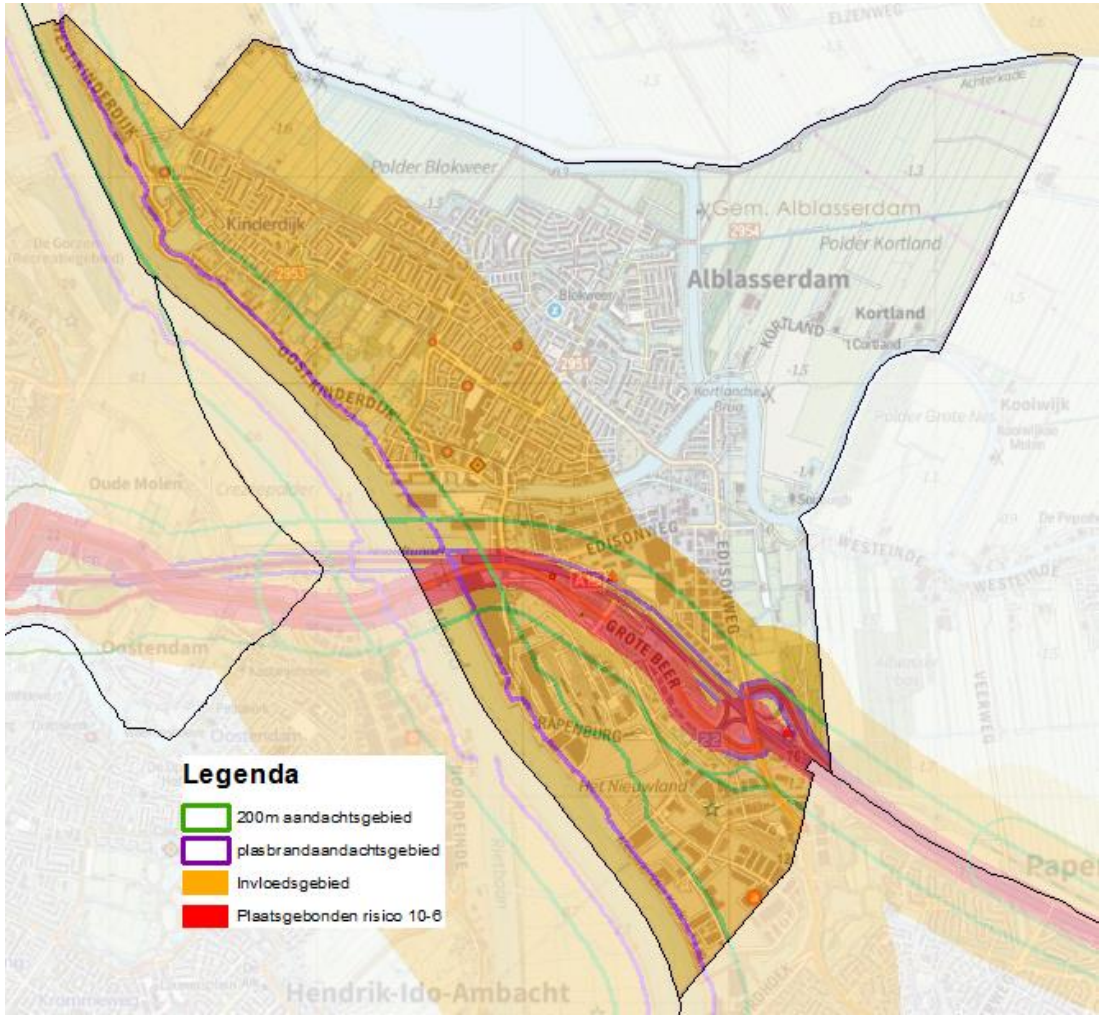

Transport van gevaarlijke stoffen over weg

Routering gevaarlijke stoffen

Door de minister van Infrastructuur en milieu zijn routeplichtige stoffen aangewezen waarvoor een gemeente een routeringsbesluit kan nemen.

Wanneer een transporteur dergelijke gevaarlijke stoffen af moet leveren dan dient hij gebruik te maken van de aangewezen route. Als hij hiervan wil afwijken, dan moet hij een ontheffing van de routering aanvragen. De OZHZ behandelt deze aanvragen.

Alblasserdam heeft op 27 september 2011 de Route gevaarlijke stoffen Alblasserdam vastgesteld. Daarbij zijn de volgende wegen aangewezen:

- Rijksweg A15 vanaf afslag 22 Alblasserdam in oostelijke richting tot aan de gemeentegrens met Papendrecht;
- De N915 vanaf de gemeentegrens met Hendrik-Ido-Ambacht, de brug over de Noord en de Grote Beer tot aan de Edisonweg;
- De Edisonweg;
- De Helling tussen de Edisonweg en de Grote Beer.

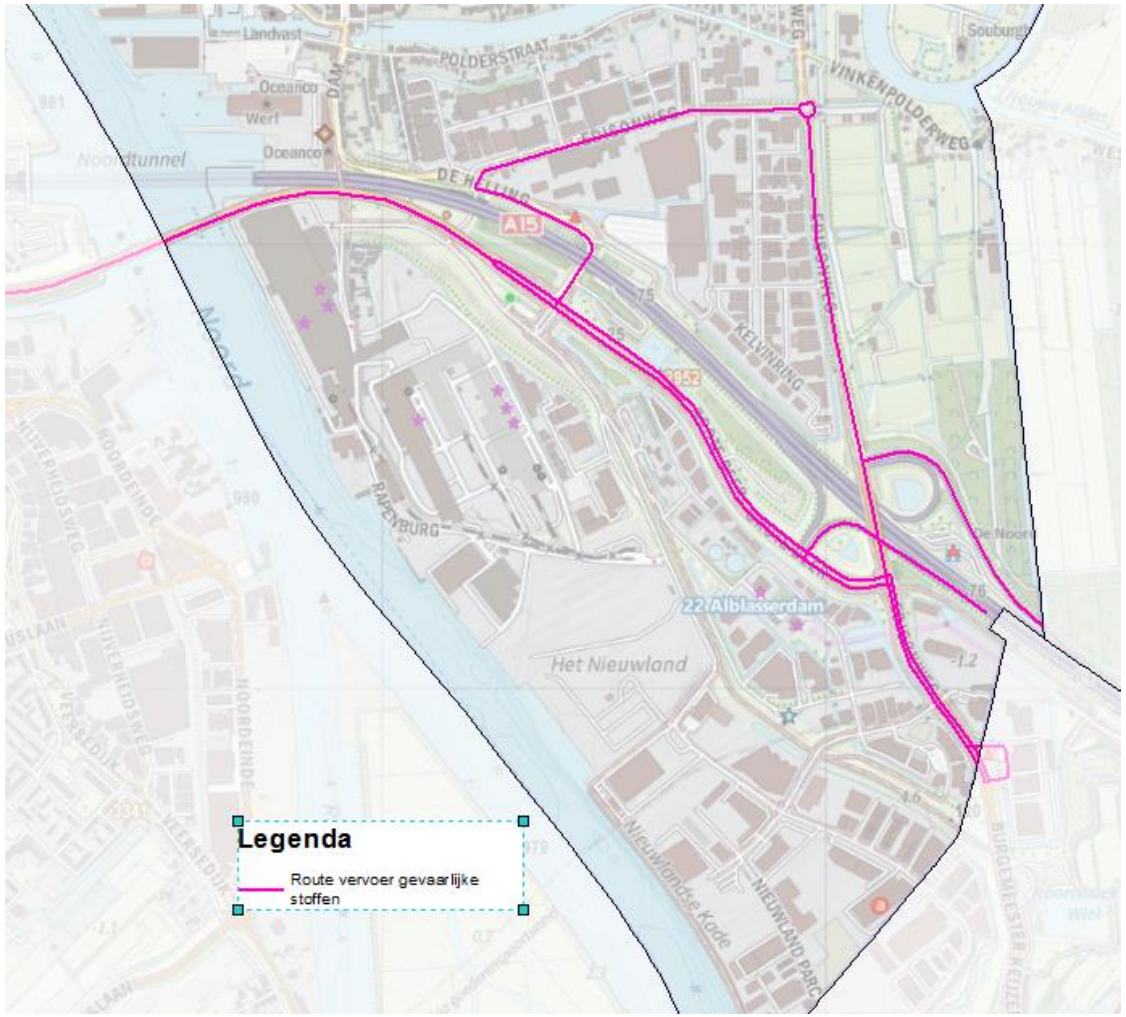

Transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen

Naast het vervoer over wegen en vaarwegen, worden ook stoffen vervoerd via buisleidingen.

In Alblasserdam betreffen dit hogedruk aardgasleidingen van de Gasunie.

Met name bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van deze buisleidingen.

Er is sprake van een belemmeringenstrook van 5 meter aan beide zijden van een leiding, deze ruimte is gereserveerd voor onderhoud.

Daarnaast is er sprake van een invloedsgebied waarbinnen het groepsrisico verantwoord moet worden.

Of een ruimtelijke plan mogelijk is binnen een invloedsgebied is mede afhankelijk van de omgeving, in het bijzonder de dichtheid en locatie van populatie. In een aantal gevallen is het plan alleen mogelijk onder bepaalde voorwaarden.

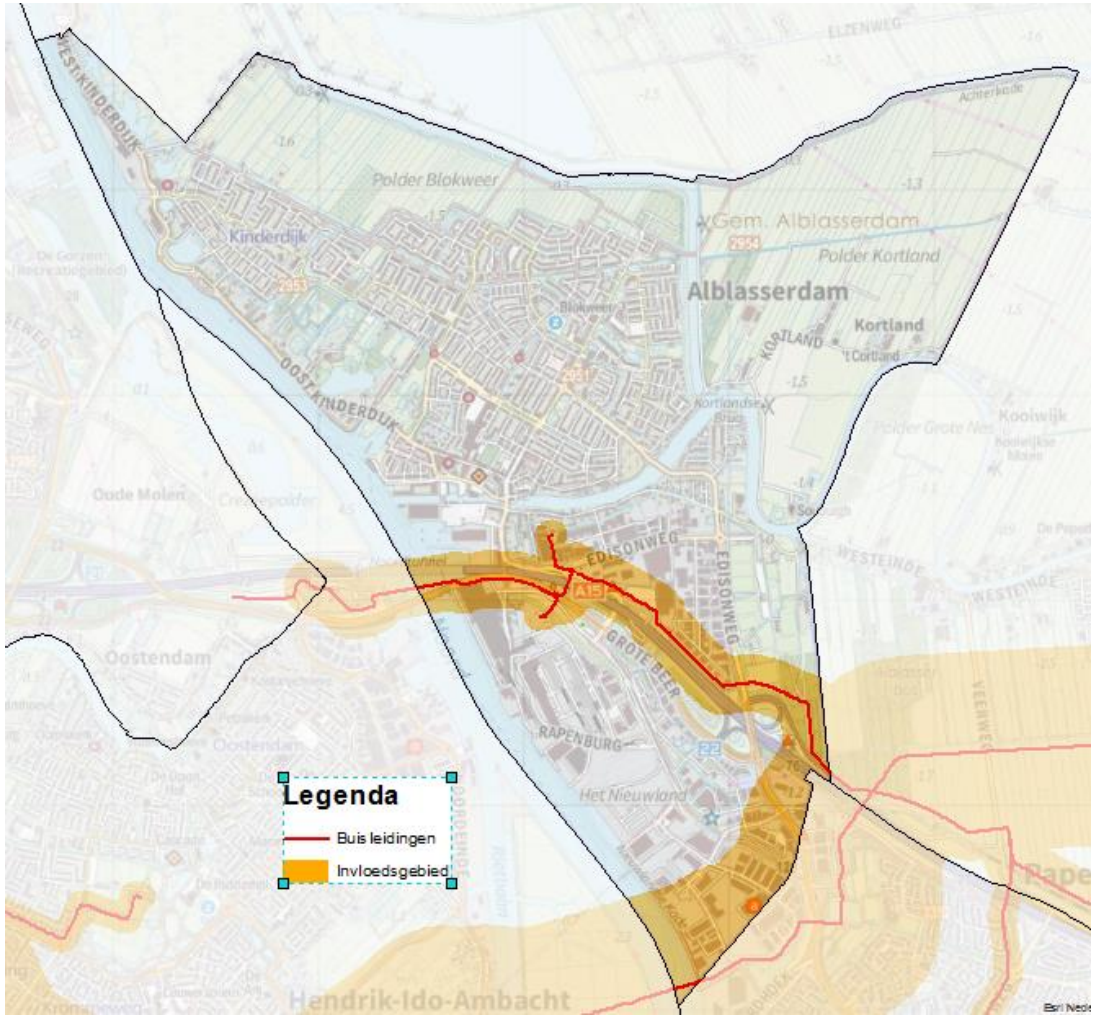

Inrichtingen met gevaarlijke stoffen

Ten slotte zijn er in Alblasserdam ook nog een aantal inrichtingen met gevaarlijke stoffen. Dit betreft:

- LPG tankstations;
- Bedrijven waar vervoerseenheden met gevaarlijke stoffen worden gestald;
- Bedrijven met een propaantank of zuurstoftank;
- Een bedrijf met een ammoniak koelinstallatie, en;
- Gasdruk meet- en regelstations.

Rond de opslagen en installaties met gevaarlijke stoffen liggen plaatsgebonden risico contouren en invloedsgebieden.

Ook zijn er een aantal bedrijven buiten de gemeente Alblasserdam waarvan de invloedsgebieden wel over de gemeente vallen. Dit zijn bijvoorbeeld het containertransferium in Ridderkerk en Bolidt kunststoftoepassingen in Hendrik-Ido-Ambacht

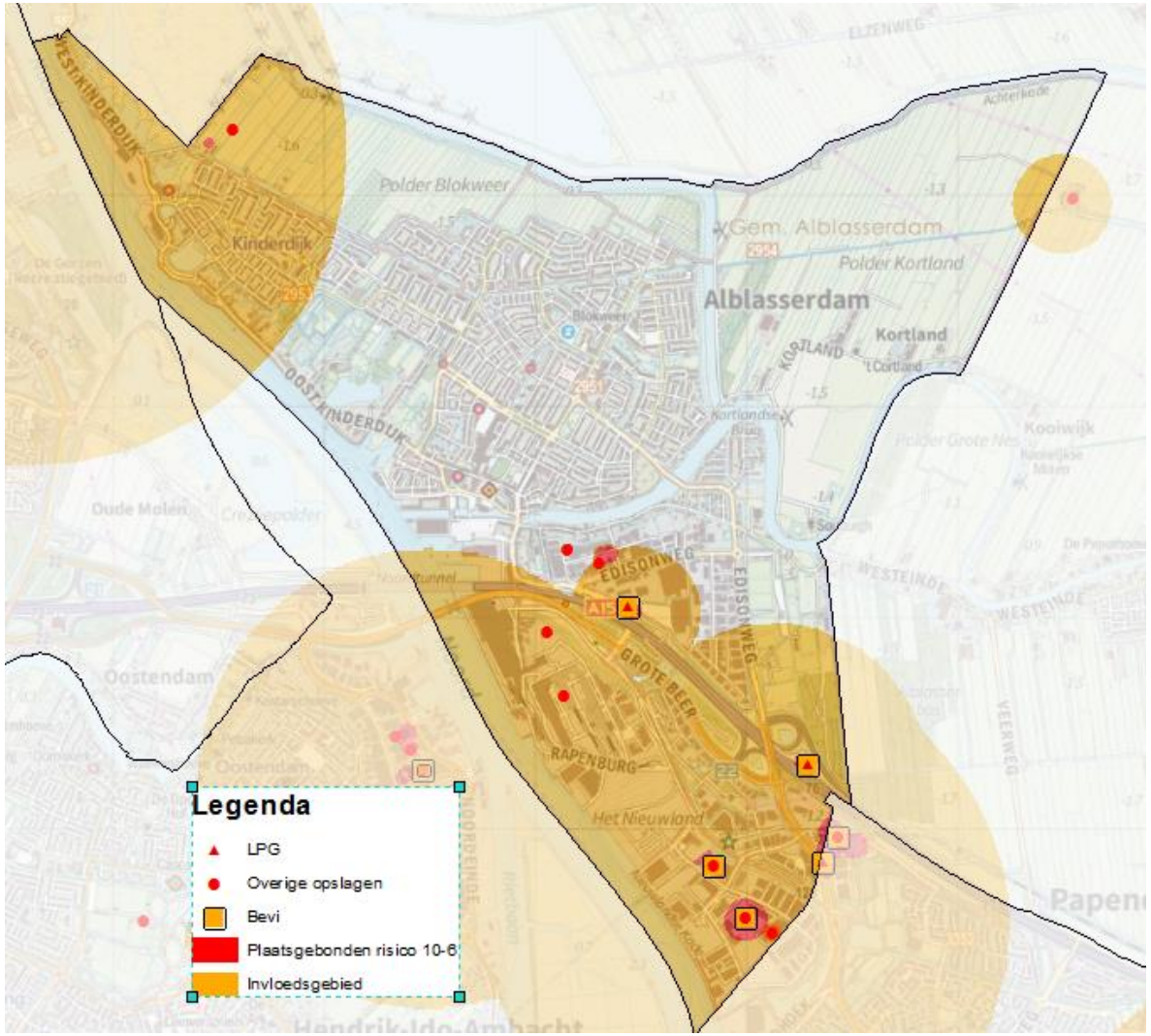

Grijze milieuthema's

Geluid

Voor geluidemissies geldt feitelijk dat het hinderaspect de meeste effecten veroorzaakt. Nieuwe gezondheidskundige richtlijnen en aanbevelingen van de WHO voor omgevingsgeluid moeten dit voorkomen.

Langs veel wegen en spoorlijnen liggen wettelijke geluidzones. Ook rond (zogenaamde gezoneerde) industrieterreinen ligt een wettelijke geluidzone. Voor nieuwe woningen en andere geluidgevoelige gebouwen binnen zo'n zone, mag de geluidbelasting niet hoger zijn dan de zogenaamde 'ten hoogst toelaatbare geluidbelasting' (voorkeursgrenswaarde)

de beoordeling van de geluidbelasting door niet gezoneerde bronnen in het kader van een goede ruimtelijke ordening. Dit betreft onder meer het verkeer op 30 km per uur wegen en de scheepvaart over (drukke) vaarwegen waar in de praktijk ook regelmatig geluidoverlast op te treden.

Geluidhinder van bedrijven wordt (nog) bepaald door het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau (LAr,LT) en maximale geluidniveaus (LAmax). Voor windturbines geldt een aparte normering. Langdurige blootstelling aan hoge geluidniveaus geeft kans op (ernstige) hinder, slaapverstoring, verhoging bloeddruk en bij hoge niveaus (>55 dB(A)) ook hart- en vaatziekten. Bij gezoneerde terreinen is de geluidbelasting van alle bedrijven samen op de zonegrens maximaal 50 dB(A). Op woningen in de zone kan een hogere waarde worden vastgesteld van maximaal 55 dB(A) (in uitzonderingen 60 dB(A)). Bij 50 dB(A) is er 4% ernstig gehinderden en ernstige slaapverstoring treedt op bij 41 dB(A) in de nacht.

In de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen is aan inwoners gevraagd van welke bronnen van geluid zij hinder ervaren. De meest inwoners geven aan geluidshinder te ervaren van wegverkeer (31%) en van buren (30%).

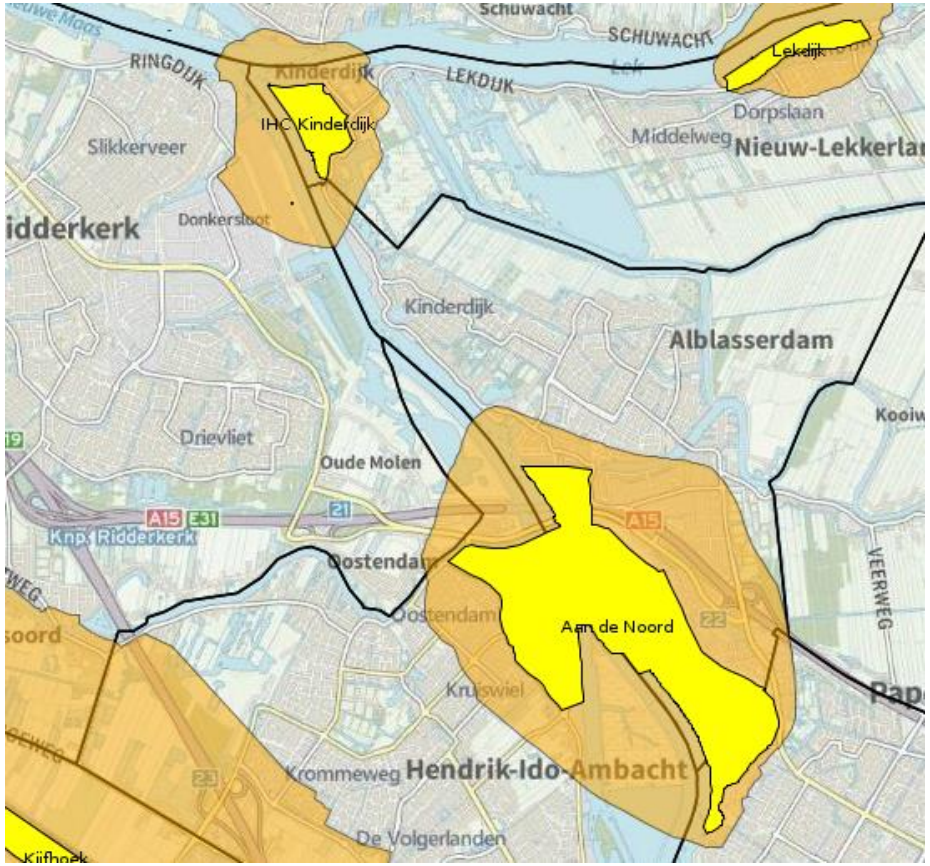

Ligging gezoneerde industrieterreinen

Industrie

Geoide.nl

Geluidshinder thuis in procenten (2016)

wegverkeer, 19 jaar en ouder	treinverkeer, 19 jaar en ouder	vliegverkeer, 19 jaar en ouder	bedrijven/industrie 19 jaar en ouder	buren, 19 jaar en ouder	verkeer op weg > 50 km/uur, 19 jaar en ouder	verkeer op weg < 50 km/uur, 19 jaar en ouder
31	4	11	-	30	17	28

Hoegezondiszhz.nl/databank

Geluid

Wegverkeer

Belangrijk is om te weten dat geluid van wegverkeer niet wordt gemeten maar berekend. Dit omdat gegevens van wegverkeer alleen betrouwbaar zijn als een jaar continue is gemeten. Daarom zijn berekeningen betrouwbaarder dan metingen korte periode.

De geluidbelasting als gevolg van wegverkeer wordt uitgedrukt in Lden (Lday-evening-night), de maat voor de gemiddelde geluidsbelasting over een etmaal. De geluidbelasting 's avonds en 's nachts wordt hierbij veel zwaarder meegerekend dan die van overdag, omdat het geluid dan hinderlijker is. Lawaai in onze woonomgeving leidt vooral tot hinder en slaapverstoring.

Aantal ernstig gehinderden is 9% bij standaard norm van 50 dB(A) etmaalwaarde!

Met een aantal gerichte maatregelen zoals het aanbrengen van stil asfalt, het plaatsen van geluidsschermen langs snelwegen en het isoleren van woningen wil de overheid de geluidhinder beheersen of verminderen. Daarnaast maakt de Nederlandse overheid zich in Europees verband sterk voor de aanscherping van geluideisen voor nieuwe voertuigen.

Deze (enigszins oude) kaart is opgesteld op basis van gegeven voor lokale wegen en rijkswegen.

Voor de rijkswegen zijn oude verkeersgegevens (2016) gebruikt die eerder gebruikt zijn voor het opstellen geluidbelastingkaarten in het kader van de EU-richtlijn omgevingslawaai

Voor Alblasserdam is het niet verplicht om vanuit EU richtlijnen omgevingslawaai geluidbelastingkaarten te maken. Daarom zijn er momenteel alleen oude kaarten beschikbaar, deze kunnen dus niet meer helemaal actueel zijn.

De kaart geeft alleen een ruwe indicatie van de geluidkwaliteit en is niet geschikt om geluidniveaus in het kader van de normstelling uit de Wet Geluidhinder te kunnen toetsen aan 'de geluidbelasting op de gevel'.

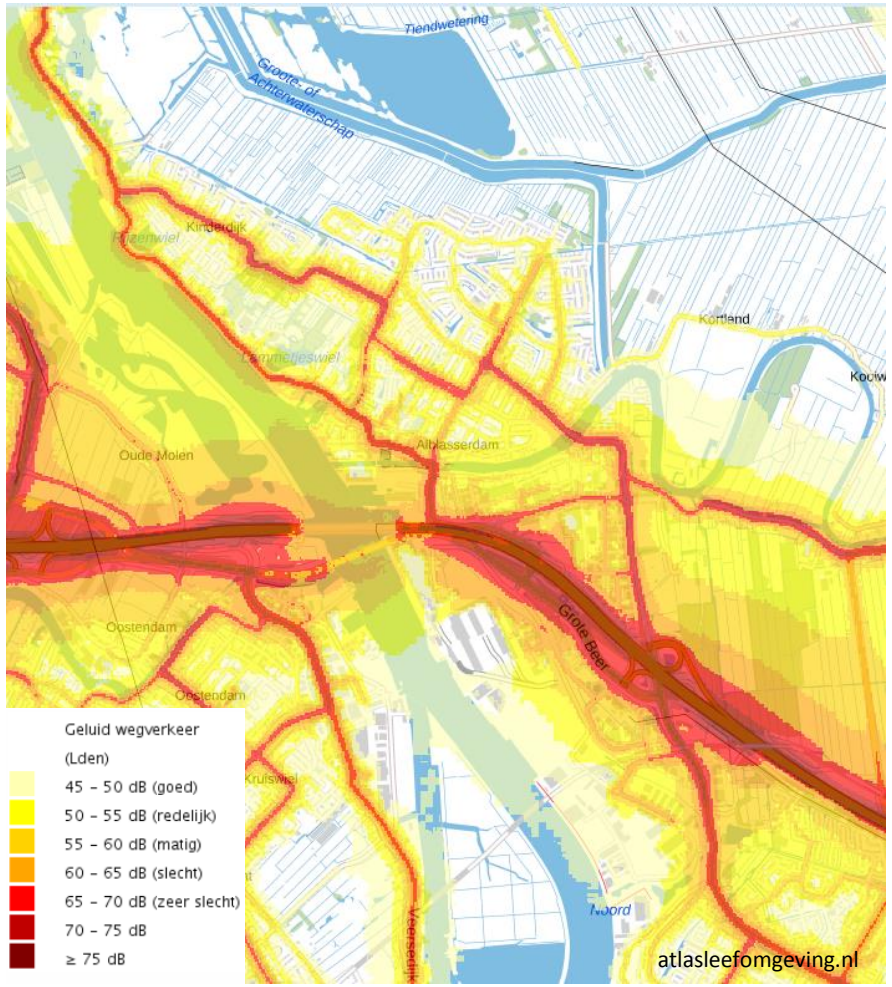

Grijze milieuthema’s

Geluid

Vlieg- en railverkeer

Geluid van vlieg- en railverkeer speelt in Alblasserdam nauwelijks een rol. Het geluid van railverkeer stopt voor het Alblasserdam bereikt. In dit gebied gaat de Betuwelijn namelijk ondergronds.

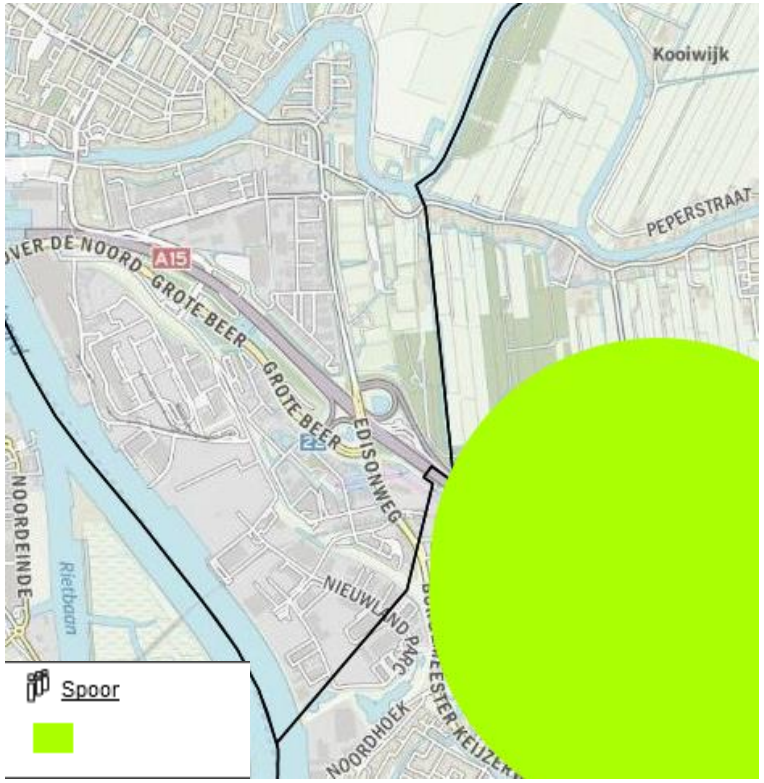

Geluid

Gezoneerde industrieterreinen

In de Wet geluidhinder wordt beschreven aan welke regels voldaan moet worden om een industrieterrein de status 'gezoneerd' te geven (artikel 53). Het doel van zonering is het ruimtelijk scheiden van industrieterreinen waarop bedrijven zijn gevestigd die veel lawaai veroorzaken (de zogenaamde (grote) lawaaimakers) enerzijds en anderzijds woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen. Rondom de gezoneerde terreinen ligt een wettelijke zone. Ter plaatse van de zonegrens en daar buiten mag de geluidbelasting vanwege het industrieterrein niet hoger zijn dan 50 dB(A) etmaalwaarde.

Geluidbelasting industrie

Ook de geluidbelasting als gevolg van industrie op gezoneerde terreinen is ten behoeve van de EU-richtlijn omgevingslawaai in kaart gebracht.

- Opgemerkt wordt dat bedrijventerreinen als Vinkenwaard niet onder de Wet geluidhinder vallen. Dit terrein staan daarom niet op de kaart. In de toekomst worden in het kader van de omgevingswet worden ze mogelijk wel relevant voor de omgevingsvisie.

Op het industrieterrein is woningbouw niet mogelijk. In de zone van het industrieterrein is woningbouw onder voorwaarden wel mogelijk.

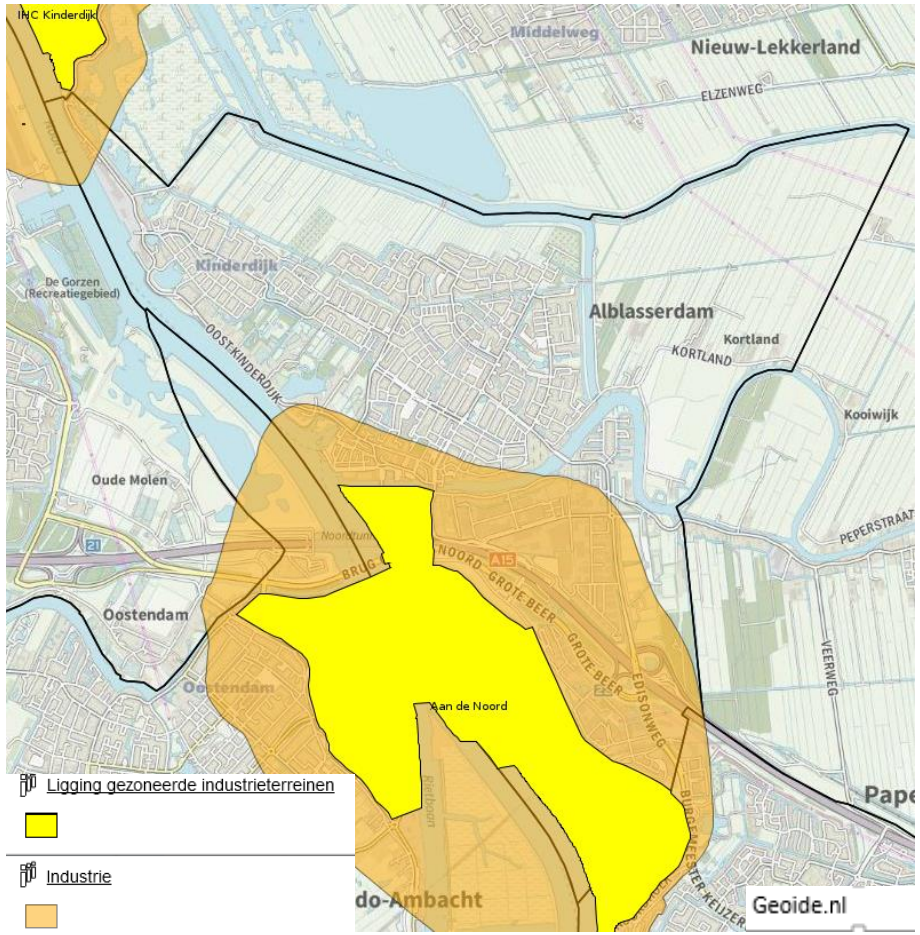

Geluid

Stiltegebieden

Op de kaart zijn de stiltegebieden aangegeven. In een stiltegebied zijn alleen geluiden toegestaan die bij het gebied horen, zoals bijvoorbeeld het geluid van een tractor. Er wordt van uitgegaan dat de geluidbelasting lager zal zijn dan 40 decibel. Zulke gebieden zijn dicht bij de bebouwde kom te vinden, maar ook in een stad. Circa 650 duizend hectare van Nederland is aangewezen als stiltegebied. Ruim de helft hiervan ligt in de Waddenzee en de Zeeuwse wateren.

Relatie met gezondheid

Mensen krijgen steeds meer behoefte aan plekken waar nog rust heerst. Stille groene gebieden kunnen mensen helpen om te herstellen van stress.

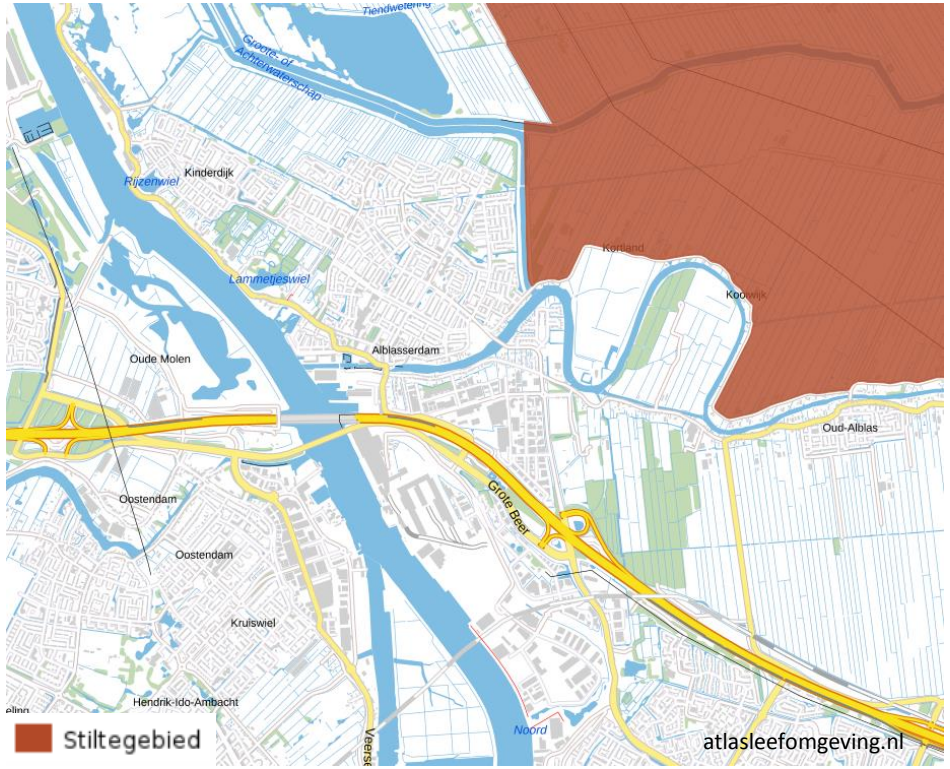

Geur

Gezondheidsmonitor

In de Gezondheidsmonitor Volwassen en ouderen (2012) is aan inwoners (19 jaar en ouder) gevraagd van welke bronnen van geur hinder wordt ervaren. De geurhinder van riolering/zuivering wordt in Alblasserdam het vaakst genoemd (7%), gevolgd door geurhinder van bedrijven/industrie (6%) en geur van openhaard/allesbranders/andere houtkachel (5%).

(Ernstige) geurhinder thuis in procenten (2012)

riolering/zuivering, 19 jaar en ouder	openhaard/allesbrande /andere houtkachel, 19 jaar en ouder	landbouw- of veelteeltactiviteiten, 19 jaar en ouder	andere bedrijven/industrie, 19 jaar en ouder	overige geurbronnen, 19 jaar en ouder
7	5	4	6	5

Hoegezondiszhz.nl/databank

Grijze milieuthema’s

Luchtkwaliteit

Door verkeer, industrie, landbouw en huishoudens komen verontreinigende stoffen zoals fijn stof en stikstofdioxide in de lucht. De concentratie van vervuilende stoffen in de Nederlandse lucht nam de afgelopen decennia af, omdat veel bedrijven en ook wegverkeer schoner zijn geworden. Ondanks die verbetering brengt luchtverontreiniging nog steeds schade toe aan natuur en de gezondheid van mensen.

Blootstelling aan fijn stof, stikstofoxiden en ozon kan gezondheidsschade veroorzaken, met name het ontstaan en verergeren van aandoeningen van hart- en vaatstelsel en luchtwegen en longen. De Gezondheidsraad schat dat concentraties fijn stof, stikstofdioxide en ozon tot 12.000 vroegtijdige sterfgevallen per jaar leiden. In de natuur bedreigt luchtverontreiniging de diversiteit aan planten- en dierensoorten.

Monitoring RIVM

Het RIVM meet en presenteert samen met andere overheden de luchtkwaliteit in Nederland. Met behulp van modellen berekent het RIVM de luchtkwaliteit op iedere plek in Nederland. De modellen worden daarbij met de meetgegevens geijkt. Op de kaarten zijn de resultaten weergegeven van fijn stof-concentraties van PM2,5 , PM10 en roet en de NO2-concentraties in 2016. Deze kaarten tonen de jaargemiddelde concentraties in Alblasserdam

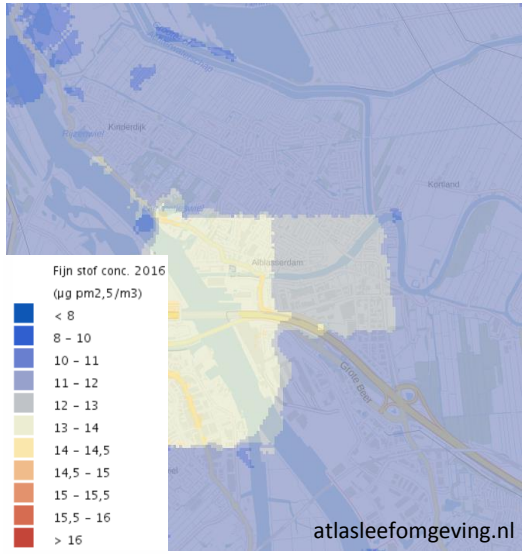

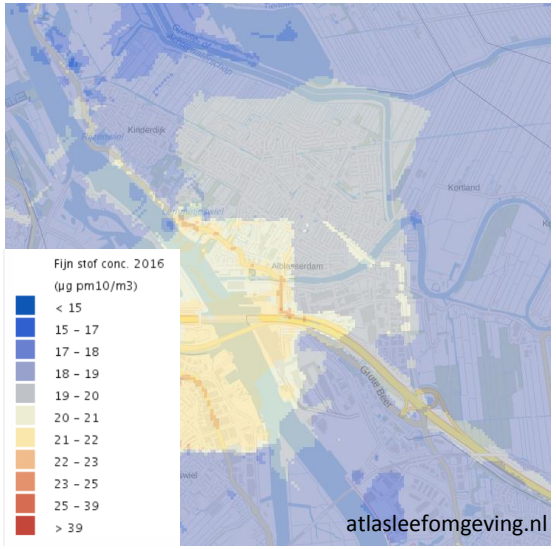

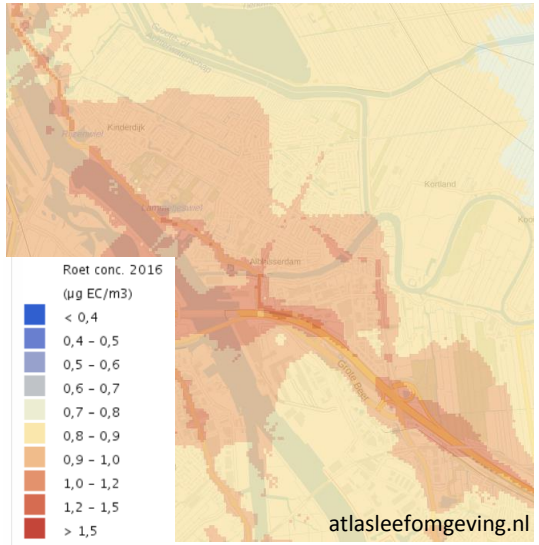

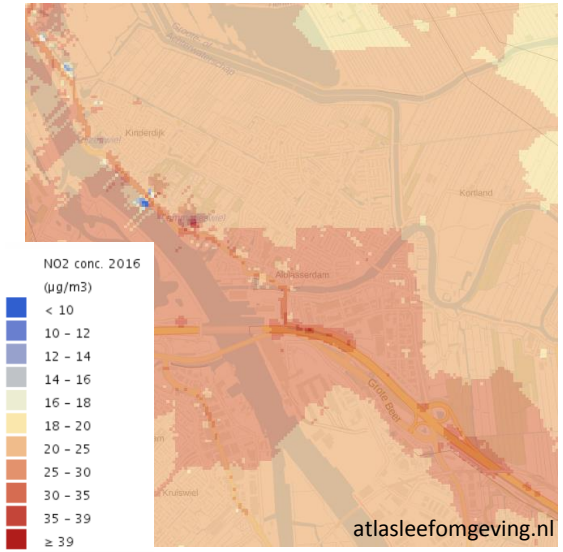

Luchtkwaliteit

In Europees verband zijn afspraken gemaakt over de luchtkwaliteit. Veel van de wettelijke normen komen direct uit Europese richtlijnen. In de Nederlandse wetgeving zijn ze vastgelegd in de Wet milieubeheer. Voor fijn stof zijn verschillende grenswaarden vastgesteld, voor roet (nog) niet. Voor fijn stof PM10 is bepaald dat de concentratie gemiddeld per jaar niet hoger mag zijn dan 40 microgram per kubieke meter (µg/m³). Voor en PM2,5 is dit 25 (µg/m³). Voor stikstofdioxide is de grenswaarde 40 µg/m3 per jaar.

Voor PM10 is er tevens een EU-norm voor de daggemiddelde concentratie van 50 µg/m3. Deze mag maximaal 35 dagen per jaar worden overschreden. Deze dagnorm komt ongeveer overeen met een jaargemiddelde concentratie van 32,5 µg/m3.

Als de grenswaarde wordt overschreden moet de gemeente, provincie of het Rijk maatregelen nemen om de niveaus te verlagen. Voorbeelden zijn het verbeteren van de doorstroming op de wegen en instellen van milieuzones. Jaarlijks wordt in het kader van het NSL (Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit) berekend wat de concentraties op toetspunten langs de belangrijkste wegen zijn en vervolgens vergeleken met de wettelijke grenswaarden.

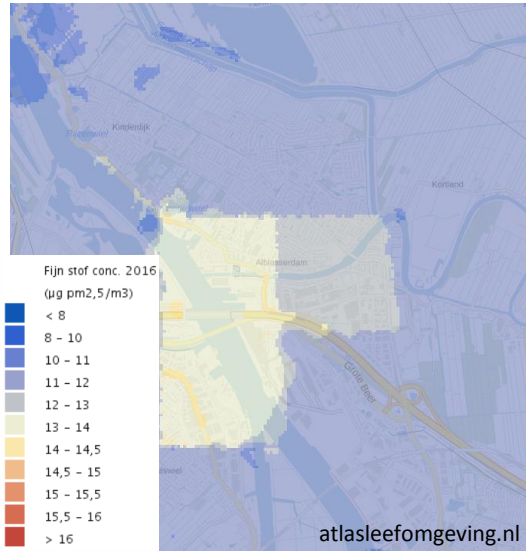

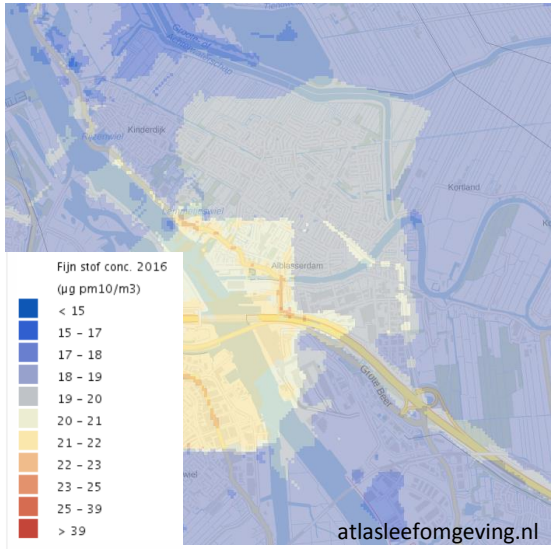

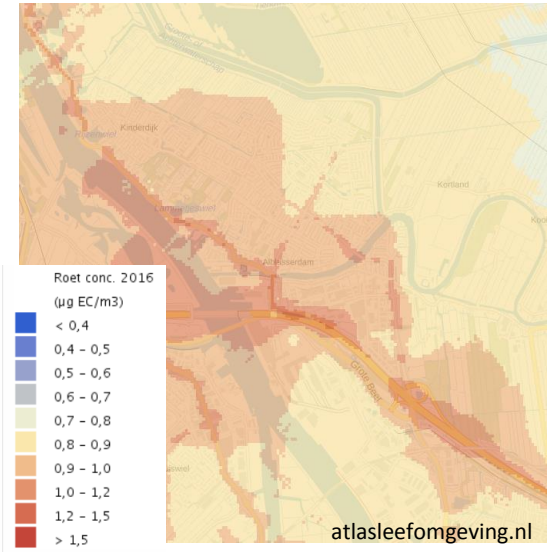

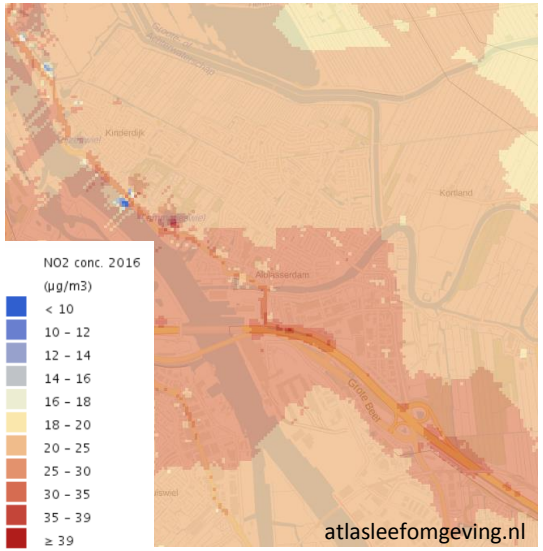

Stikstofdioxide

Stikstofdioxide, NO2, wordt vooral uitgestoten door het verkeer en is ook een factor voor luchtverontreiniging, maar het effect op gezondheid is minder groot dan van fijn stof en ozon. Blootstelling aan stikstofdioxide (NO2) kan leiden tot een verminderde longfunctie, een toename van luchtwegklachten en astma-aanvallen en een verhoogde gevoeligheid voor infecties.

Op de kaart is te zien dat op de wegen, waarvoor jaarlijks het te verwachten gehalte aan stikstofdioxide berekend wordt, het gehalte in 2020 beneden de 36 µg/m³ ligt. Hiermee wordt voldaan aan de EU-grenswaarde voor luchtkwaliteit.

Luchtkwaliteit

Fijn stof

Fijn stof in de lucht is de belangrijkste veroorzaker van gezondheidsproblemen door luchtverontreiniging. Fijn stof bestaat uit heel kleine deeltjes, die in de longen kunnen doordringen. Hoe kleiner de deeltjes, hoe dieper ze doordringen. Blootstelling aan fijn stof kan tot effecten op longen en luchtwegen, hart- en vaataandoeningen en vroegtijdige sterfte leiden.

Het verkeer, landbouw, scheepvaart en de industrie veroorzaken het meeste fijn stof. Een open haard, barbecue of allesbrander zorgt echter ook voor fijn stof in de lucht. De hoeveelheid fijnstof die door menselijk handelen in het buitenland onze lucht binnenkomt, is groter (40-45%) dan de hoeveelheid fijnstof uit alle Nederlandse bronnen samen (ongeveer 15%). Vooral de bijdrage vanuit de Europese industrie is omvangrijk. Omgekeerd dragen Nederlandse emissies weer bij aan fijnstofblootstelling in het buitenland. Overigens is vooralsnog 35-40% van de concentraties fijnstof niet toe te wijzen aan specifieke, menselijke activiteiten.

Met fijn stof worden alle stofdeeltjes in de lucht bedoeld. Het is een verzamelnaam van deeltjes van verschillende grootte, tot maximaal 10 micrometer (µm) doorsnede. Deeltjes bestaand uit reactieproducten van zwaveldioxide, stikstofoxiden en ammoniak vormen het grootste deel, ook elementair koolstof en koolstofverbindingen dragen bij aan fijn stof.

De twee belangrijkste "maten" voor fijn stof zijn PM10 (Particulate Matter, fijn stof dus, met een grootte tot 10 micrometer) en PM2,5 (fijn stof met een grootte tot maximaal 2,5 micrometer). PM2,5 is daarom een deel uit de fractie PM10. De kleinste fractie bestaat uit ultrafijn stof (PM0,1) en is zo licht dat deze niet als massa gemeten kan worden. Deze deeltjes worden geteld. Met name bij drukke wegen is deze fractie aan de orde.

Fijn stof bestaat voor enkele procenten uit roet. Uit onderzoek blijkt dat juist deze component de meeste milieu- en gezondheidsschade kan veroorzaken. Met de term 'roet' wordt een combinatie van koolstof en koolstofverbindingen bedoeld. Deze komen vooral vrij bij de verbranding van fossiele brandstoffen (dieselmotoren) en organisch materiaal (biomassa, bosbranden). Roet bestaat voor een groot deel uit ultrafijn stof. Door het schoner worden van het verkeer neemt de relatieven bijdrage van houtstook toe.

De gegevens op de kaarten zijn afkomstig uit de Atlasleefomgeving. Het RIVM maakt deze kaarten speciaal voor de Atlas door de grootschalige GCN-kaart te combineren met lokale verkeersgegevens vanuit de NSL-kaart. De concentraties op deze kaarten zijn getoond op woningniveau.

De op deze kaarten gegeven beelden zijn indicatief en geen vervanging voor de officiële concentraties van het NSL Op de kaarten is te zien dat op de wegen, waarvoor jaarlijks het te verwachten gehalte aan fijn stof berekend wordt, het gehalte aan fijn stof in 2020 voor resp. PM10 en PM2,5 beneden de 32,5 en 20 µg/m³

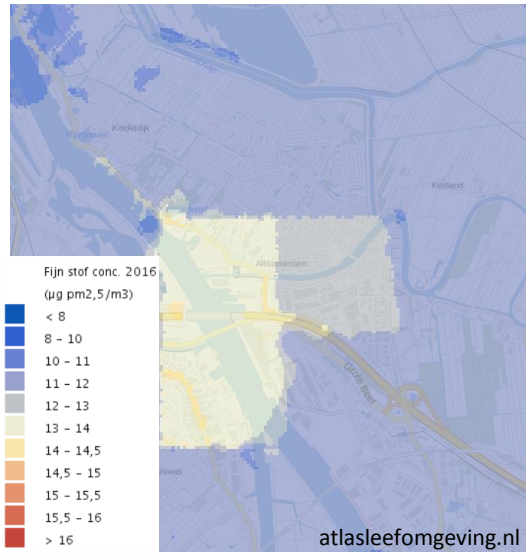

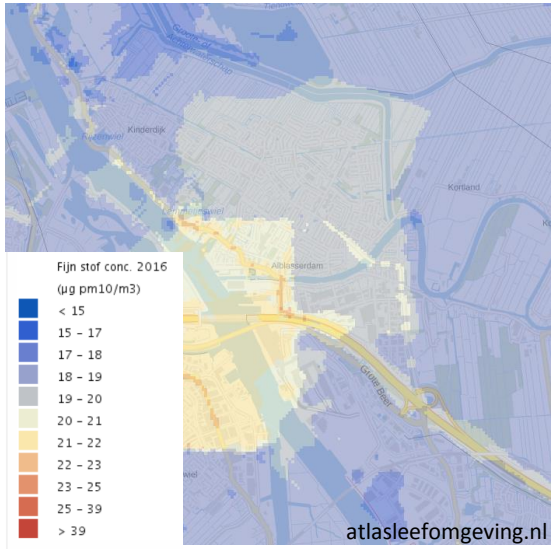

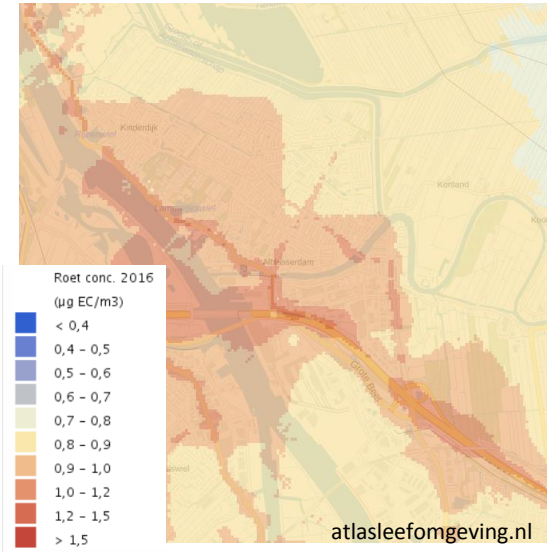

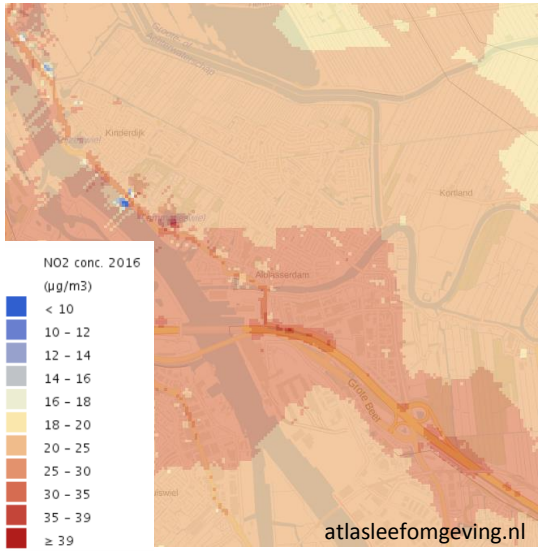

Luchtkwaliteit

WHO-advieswaarden

De World Health Organisation (WHO) stelt voor de buitenlucht zogenaamde Air Quality Guidelines op. Deze WHO-advieswaarden zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de gezondheidseffecten van blootstelling aan luchtverontreiniging. Echter ook onder deze advieswaarden zijn effecten op de gezondheid waargenomen. Algemeen wordt aangenomen dat er geen niveau (drempelwaarde) is waaronder geen gezondheidseffecten zullen optreden. Elke verbetering van de luchtkwaliteit levert gezondheidswinst op.

De WHO advieswaarden voor fijn stof liggen lager dan EU-grenswaarden. WHO adviseert een waarde van 20 µg/m³ voor de jaargemiddelde concentratie van PM10 en van 10 µg/m³ voor de jaargemiddelde concentratie van PM2,5. De WHO hanteert voor NO2 de EU-grenswaarde.

Actieprogramma luchtkwaliteit: Samen sterk voor schone lucht

De gemeente Alblasserdam heeft een actieprogramma opgesteld om de luchtkwaliteit in de gemeente te verbeteren. Het doel is om in 2030 te voldoen aan de WHO-advieswaarden.

Het actieprogramma rust op 3 pijlers: bewustwording, lokale acties en lobbyen. Ten eerste moeten burger, bedrijven en andere organisaties bewust worden gemaakt van de invloed die zij kunnen uitoefenen op de luchtkwaliteit. Vervolgens worden lokale acties opgezet om de luchtkwaliteit in de gemeente te verbeteren; alle kleine beetjes helpen om de kwaliteit te verbeteren. Als laatste wordt er bij verschillende organisaties en omliggende gemeentes gelobbyd om samen te werken aan de verbetering van luchtkwaliteit; samen bereik je meer.

Kansen

Betrek luchtkwaliteit bij alle nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld bij bouw van huizen. Hoe zou de overlast van houtstook beperkt kunnen worden? Misschien houtstookvrije wijk bouwen.

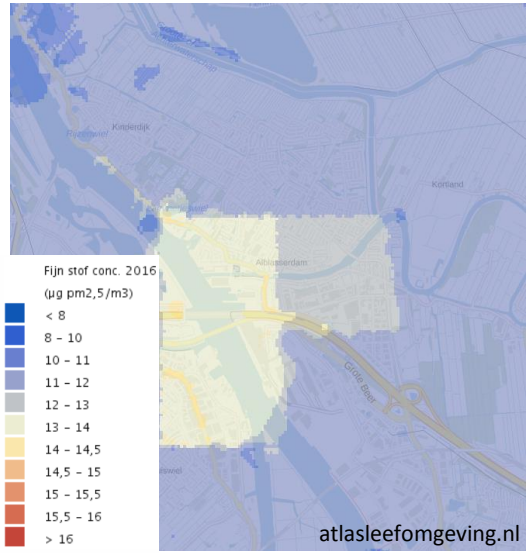

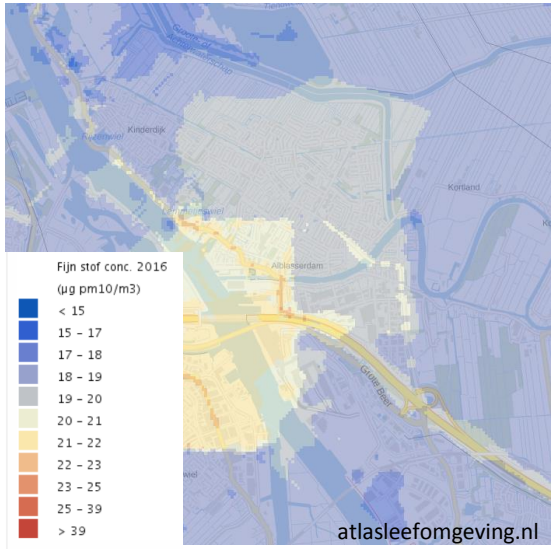

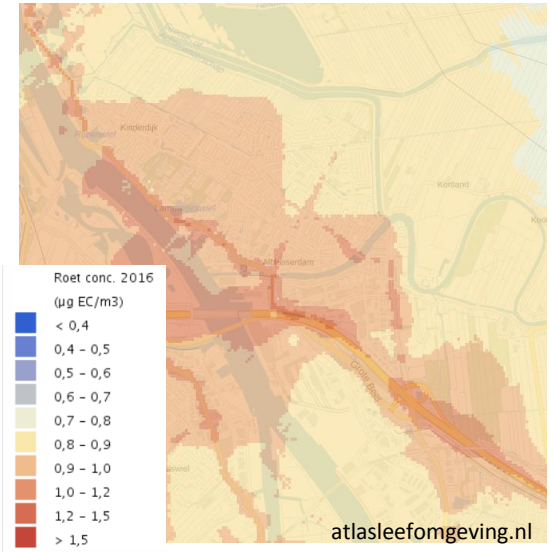

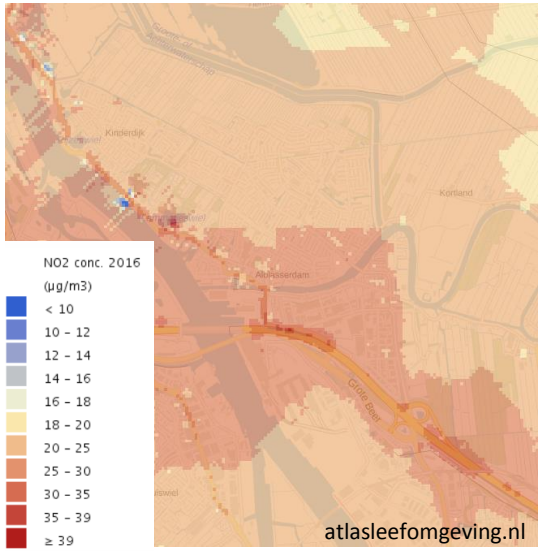

Grijze milieuthema’s

Luchtkwaliteit

De Gezondheidsraad heeft een ‘gevoelige bestemmingenbeleid’ bepleit, om gezondheidseffecten van luchtverontreiniging te beperken. Het doel van dergelijk beleid is om de leefomgeving zodanig in te richten dat langdurig verhoogde blootstelling aan luchtverontreiniging zo veel mogelijk wordt voorkomen, in het bijzonder bij hooggevoelige groepen. Hooggevoelige groepen zijn kinderen, ouderen en mensen met luchtwegproblemen (vooral astmapatiënten). Gevoeligebestemmingenbeleid kan bijvoorbeeld inhouden dat er geen kinderdagverblijven, scholen of woonzorgcentra mogen worden gebouwd langs drukke wegen en binnen bepaalde zones rond snelwegen. Omgekeerd zou bij de aanleg van wegen rekening moeten worden gehouden met de aanwezigheid van gevoelige bestemmingen. Op deze manier kunnen de gezondheidsrisico’s voor hooggevoelige groepen die wonen of verblijven in situaties met een lokaal verhoogde luchtverontreiniging worden beperkt.

Op 16 januari 2009 is het Besluit gevoelige bestemmingen in werking getreden. Met deze AMvB wordt de vestiging van zogeheten ‘gevoelige bestemmingen’ zoals scholen, kinderdagverblijven, en verzorgings-, verpleeg- en bejaardentehuizen in de nabijheid van provinciale en rijkswegen beperkt. Dit heeft consequenties voor de ruimtelijke ordening. Woningen, kantoren of ziekenhuizen zijn niet gedefinieerd als 'gevoelige bestemmingen' in het kader van de luchtkwaliteit.

De gevoelige bestemmingen mogen niet gerealiseerd worden binnen 300 meter (aan weerszijden) van een Rijksweg of binnen 50 meter van een provinciale weg (gemeten vanaf de rand van de weg), als er sprake is van (dreigende) overschrijdingen in het gebied. Bij uitbreidingen van bestaande gevoelige bestemmingen is een eenmalige toename van maximaal 10% van het totale aantal blootgestelden toegestaan. Vanuit het oogpunt voor de gezondheid is het hierbij aan te bevelen ook de strengere normen vanuit de World Health Organisation (WHO) te betrekken.

Bodem

Bodemsoorten

De volgende kaart geeft weer welke bodemsoorten er in Alblasserdam te vinden zijn.

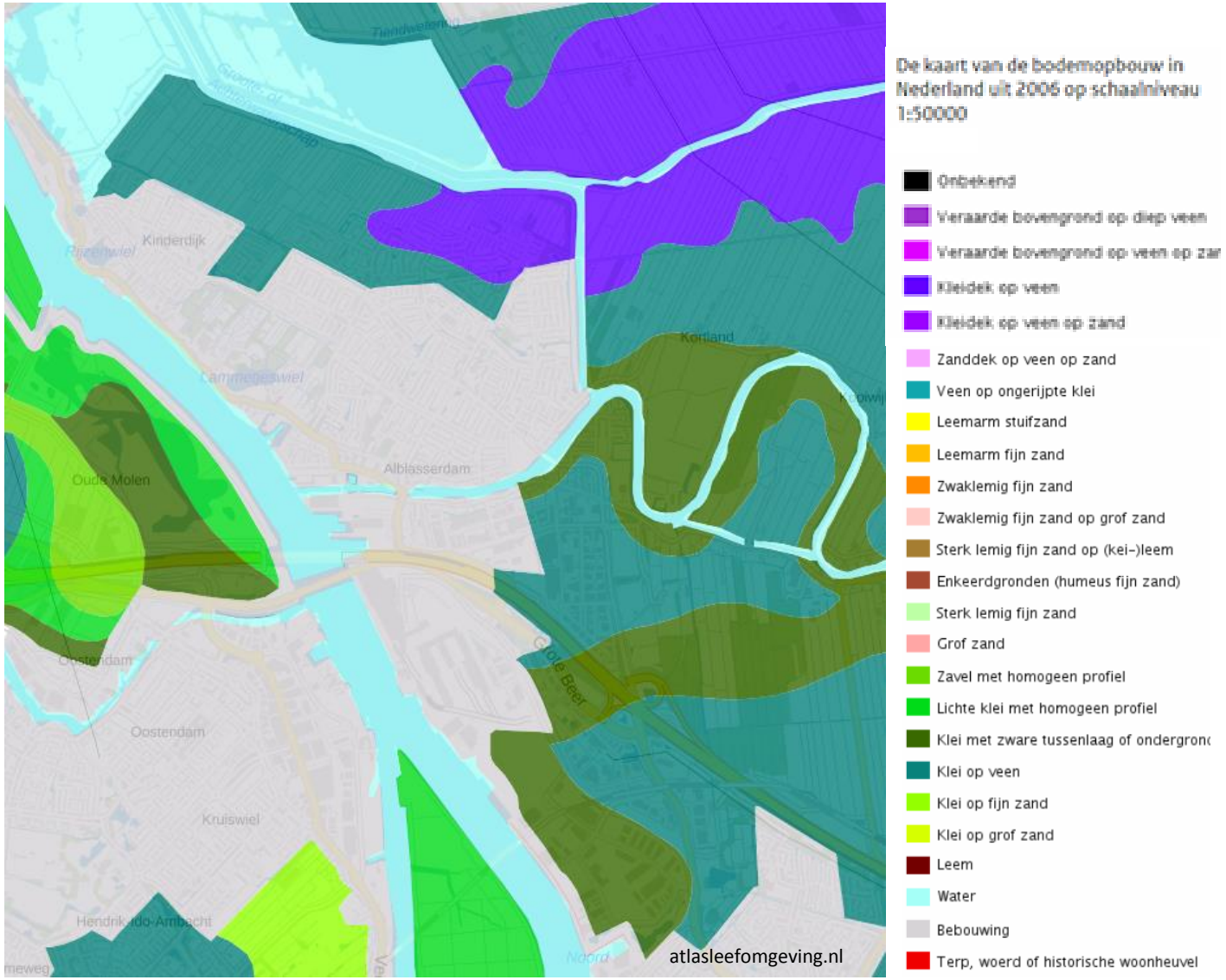

Bodem

Bodemkwaliteit – algemeen

Op bijgaande kaart is de algemene chemische bodemkwaliteit aangegeven (‘bodemkwaliteitskaart”). Dit is de gemiddelde kwaliteit van onverdachte locaties. Van belang hierbij is, dat mogelijke (punt)verontreinigingen niet zijn opgenomen in de kaart.

Deze kaart is een hulpmiddel bij het vinden van bestemmingen voor bij grondwerk vrijkomende grond. Daarnaast geeft de kaart een algemeen beeld van de bodemkwaliteit.

De zones op de kaart zijn tot stand gekomen op basis van verschillen in bodemopbouw, historisch en huidig bodemgebruik en chemische kwaliteit. De volgende stoffen zijn opgenomen in de kaart: arseen, koper, cadmium, lood, zink, kwik, chroom, nikkel en polycyclische aromaten (PAK, een groep van 10 stoffen). Voor minerale olie is regionaal een achtergrondgehalte van 100 mg/kg vastgesteld.

Bij grondverzet is het van belang dat de grond die toegepast wordt van vergelijkbare of betere kwaliteit is, zodat de bodemkwaliteit niet slechter wordt. Onderscheiden worden de klassen achtergrondwaarde (schoon), wonen (licht verontreinigd) en industrie (matig verontreinigd).

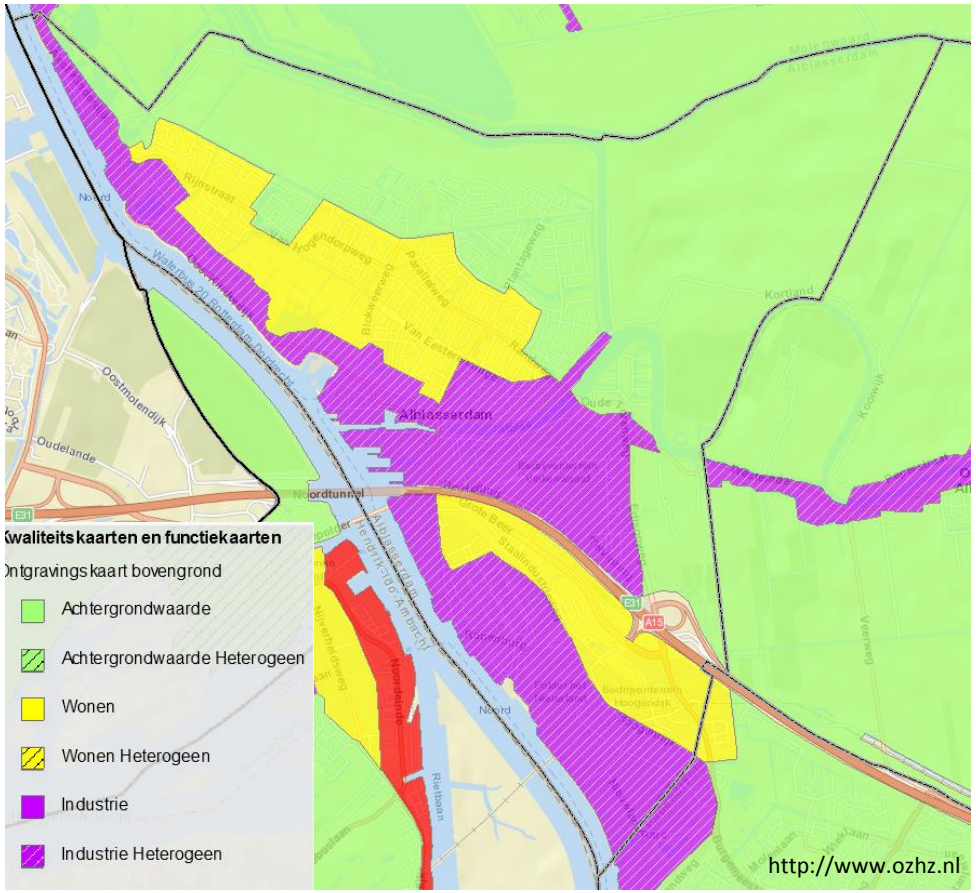

Bodem

Onderzoeken en saneringen

In de afgelopen jaren zijn er veel bodemonderzoeken uitgevoerd in de gemeente. De reden voor een bodemonderzoek kan divers zijn. Vaak is er sprake van bouwactiviteiten of weg- en rioleringswerkzaamheden. Ook bij bedrijven kan een bodemonderzoek verplicht zijn bij het starten of beëindigen van bepaalde activiteiten.

Plaatselijk kan er toch sprake zijn van restverontreinigingen in de bodem die een beperking kunnen opleveren voor eventuele nieuwe ontwikkelingen.

De bodem kan door verschillende oorzaken in het verleden verontreinigd zijn geraakt:

- Voormalige en huidige bedrijfsactiviteiten;
- Gedempte sloten
- Oude stortplaatsen
- Oude ophooglagen/toepassen baggerspecie
- Toepassen teerhoudend asfalt
- Puin in de bodem en onder wegfunderingen
- Verweer van asbesthoudende daken

Bijgaande kaart is een uitsnede afkomstig van www.bodemloket.nl. Voor een actueel en meer gedetailleerd overzicht van uitgevoerde bodemonderzoeken en bodemsaneringen wordt verwezen naar deze internetpagina.

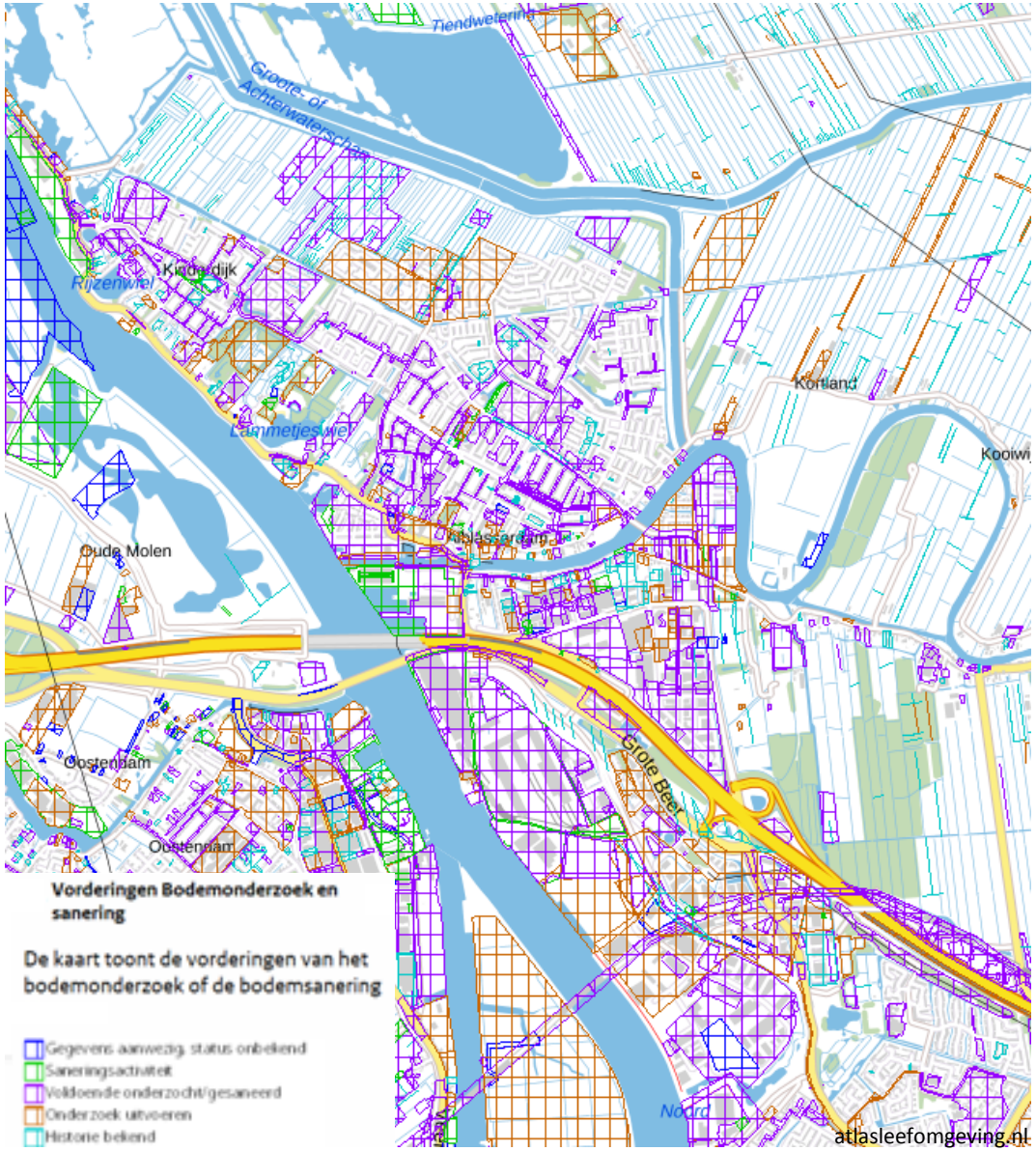

Bodem

PFOA in de bodem

In een groot deel van de regio Zuid-Holland Zuid zit PFOA (C8) in de bodem.

De stof PFOA is in het verleden jarenlang uitgestoten door DuPont. Via de wind en de regen is de stof PFOA neergekomen in een breed gebied rond de fabriek en in de bodem gezakt, ook in Alblasserdam is de bodem hierdoor mogelijk licht verontreinigd geraakt. De afgelopen jaren is hiernaar onderzoek uitgevoerd in de regio. Op de meeste plekken is de gemeten hoeveelheid PFOA laag: tussen de 0 en 10 microgram per kilo grond. Dit geldt ook voor de gemeente Alblasserdam

Sinds november 2017 gelden speciale regels rondom PFOA-houdende grond voor iedereen die werkt met grond in de omgeving Dordrecht. Op 8 juli 2019 heeft het ministerie van I&W het tijdelijke handelingskader voor hergebruik van PFAS houdende grond gepubliceerd. In Nederland is het uitgangspunt dat je grond niet verder mag verontreinigen door er 'viezere' grond toe te passen. In dit geval betekent het: als je grond elders brengt, moet het gehalte PFOA in deze grond vergelijkbaar of lager zijn dan de gehalten op de plek waar je het brengt. Door zorgvuldig om te gaan met PFOA-houdende grond, zorgen we ervoor dat de gehalten laag blijven waar ze laag waren en niet hoger worden waar ze al wat hoger zijn. Het goed opvolgen van de speciale regels is daarvoor van groot belang.

Bron: Herziene handreiking toepassing van PFOA houdende grond in ZHZ

Asbest

Asbestdaken

Asbestdaken zijn de grootste resterende bron van asbest die er op dit moment zijn. In 2017 is voor de hele gemeente geïnventariseerd welke daken potentieel asbesthoudend zijn. Op de kaart zijn de (deels) verdachte daken zichtbaar.

Op 4 juni 2019 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel verworpen dat een verbod op asbestdaken mogelijk maakt. In het Algemeen overleg externe veiligheid op 5 juni in de Tweede Kamer is de staatssecretaris ingegaan op de gevolgen hiervan.

Na het zomerreces van 2019 zal er een overleg worden georganiseerd met provincies en gemeenten. Het Landelijke Programmabureau bereidt dit overleg voor door de reacties te inventariseren en in beeld te brengen wat de gevolgen zijn voor de vele versnellingsactiviteiten.

De activiteiten om te komen tot een landelijk stimuleringsfonds voor asbestdakensanering zijn voorlopig opgeschort. Tijdens het overleg van de staatssecretaris met provincies en gemeenten komt ook het landelijk stimuleringsfonds aan de orde.

Naar verwachting komt de staatssecretaris voor het einde van het jaar met een reactie.

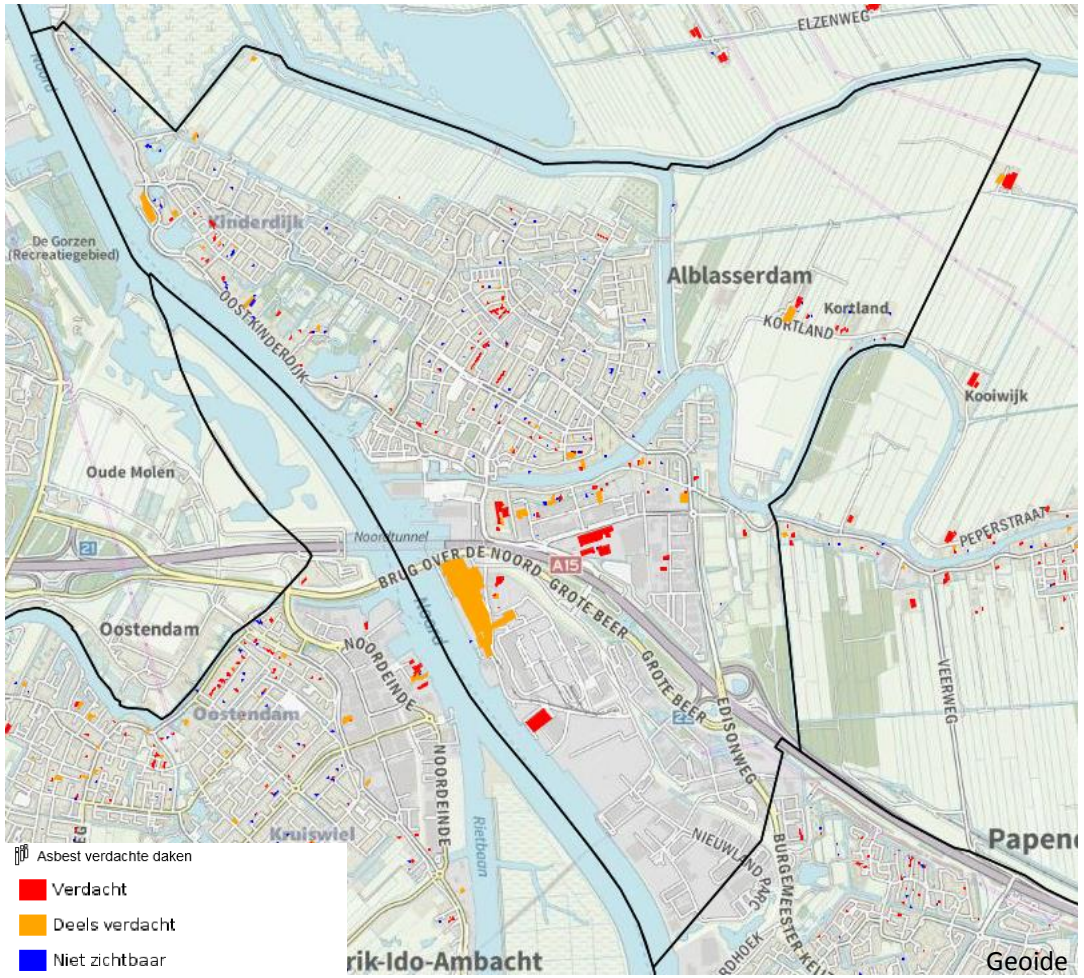

Hoogspanning

Elektriciteit wordt vanuit een energiecentrale naar de gebruiker getransporteerd. Transport over lange afstanden vindt plaats via boven- en ondergrondse hoogspanningsverbindingen. Bij transport van elektriciteit ontstaan magnetische velden.

De sterkte van het magnetische veld in de buurt van een hoogspanningslijn hangt af van de stroom door de draden, de afstand tot de draden en de fasevolgorde van de draden. De magnetische veldsterkte wordt uitgedrukt in tesla of microtesla (één miljoenste deel van een tesla). De magnetische veldsterkte is het hoogst in het hart van de hoogspanningslijn op het punt waar de draden het laagst hangen. Daar bedraagt de veldsterkte op een meter boven maaiveld ongeveer 10 microtesla. Verder van de hoogspanningslijn neemt de magnetische veldsterkte af. De figuur geeft een voorbeeld van het verloop van de veldsterkte in de buurt van drie verschillende hoogspanningslijnen.

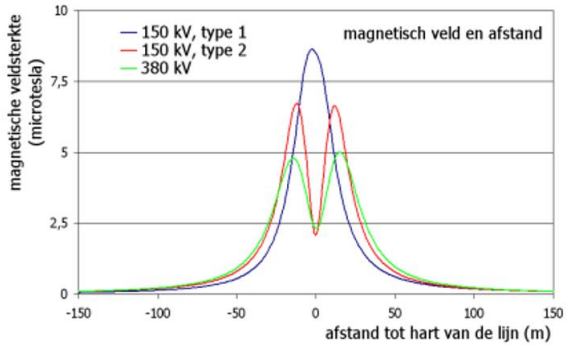

(Bron RIVM)

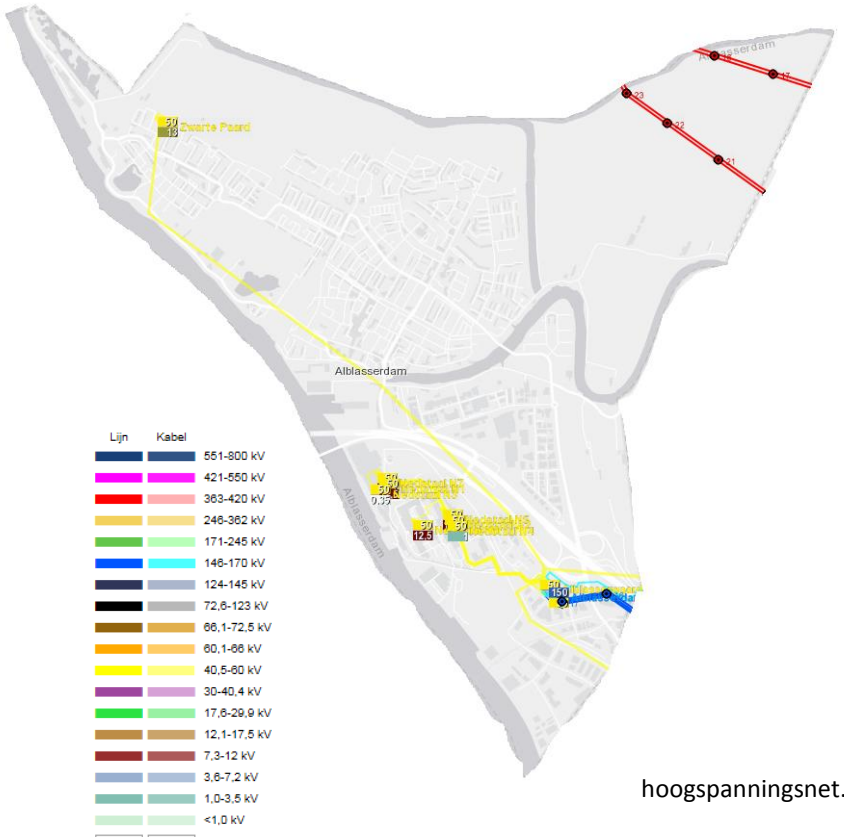

hoogspanningsnet.com

Gezondheid

De Europese Unie heeft een referentieniveau van 100 microtesla voor bescherming van de bevolking vastgelegd. Deze waarde wordt in Nederland op voor het publiek toegankelijke plaatsen niet overschreden, ook niet in de buurt van hoogspanningslijnen. Het voorzorgsbeleid van het ministerie van VROM zoals dat is vastgelegd in het beleidsadvies uit 2005, gaat een stap verder. Gemeenten en netbeheerders worden geadviseerd nieuwe situaties te voorkomen waarin kinderen langdurig worden blootgesteld aan een veldsterkte die (jaargemiddeld) hoger is dan 0,4 microtesla.

Licht

Lichtvervuiling is de verhoogde helderheid van de nachtelijke omgeving door gebruik van kunstlicht. Lichthinder is de overlast die mensen en dieren hiervan ondervinden.

Lichtvervuiling is een vrij recent fenomeen. Het overvloedig verlichten van allerhande plaatsen veroorzaakt ecologische schade. Nachtverlichting, zoals verlichting van snelwegen en straten, gebouwen, objecten en assimilatieverlichting in de glastuinbouw, kan het biologische dag- en nachtritme van mensen en dieren verstoren. Planten worden beïnvloed in hun groeiwijze.

Vooral bij vogels, insecten en amfibieën is waargenomen dat buitenverlichting het gedrag beïnvloedt door desoriëntatie, afstoting en aantrekking. Hun oriëntatie wordt verstoord, waardoor hun energiebalans wordt aangetast. Of ze worden uit hun winterslaap gehouden. Hierdoor neemt de kans op uitputting en sterfte toe. Voor sommige soorten met kleine geïsoleerde populaties kan dit een ernstige bedreiging vormen voor hun voortbestaan.

Dieren die worden aangetrokken door licht hebben een grotere kans om ten prooi te vallen aan andere dieren of te worden doodgereden. Andere dieren, die worden afgestoten door licht, kunnen geschikte gebieden rond de lichtbron niet meer gebruiken. Een voorbeeld hiervan is de watervleermuis die, net als andere vleermuizen, door licht wordt afgestoten. Sommige dieren, zoals konijnen, raken gevangen in het licht; ze ervaren de donkere omgeving dan als en zwarte muur en dus als een obstakel.

Lichtemissie

Op de kaart wordt weergegeven hoeveel licht er ‘s nachts te zien was in 2015, van bovenaf gezien, uitgedrukt in 10-10 Watt per cm2 per steradiaal. De lichtemissiekaart voor het jaar 2015 is gebaseerd op metingen van het satellietinstrument VIIRS, de Visible/Infrared Imager/Radiometer Suite. Data met maanlicht en wolken zijn verwijderd. Het VIIRS instrument vliegt tussen 1 en 3 uur ’s nachts boven Nederland.

Hemelhelderheid

De hemelhelderheid is een maat voor hoe donker het 's nachts is. Het betreft de luminantie (lichtsterkte per oppervlakte eenheid) in het punt aan de hemel als je recht omhoog kijkt (het zogenaamde Zenit). In de kaart is de berekende hemelhelderheid zien, uitgedrukt in millicandela per m2 voor een bewolkte nacht. Vooral door de hoeveelheid kunstmatige verlichting kan de luminantie sterk variëren in Nederland. Door de bewolking wordt dit effect nog versterkt.

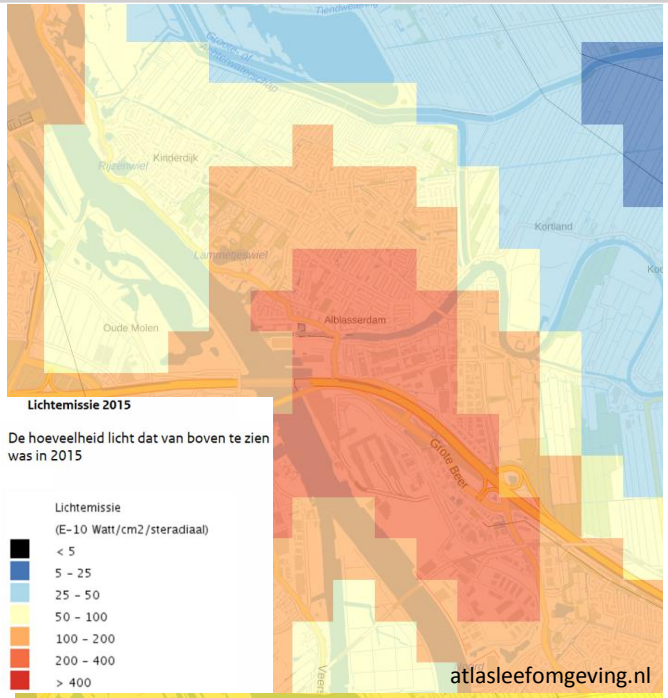

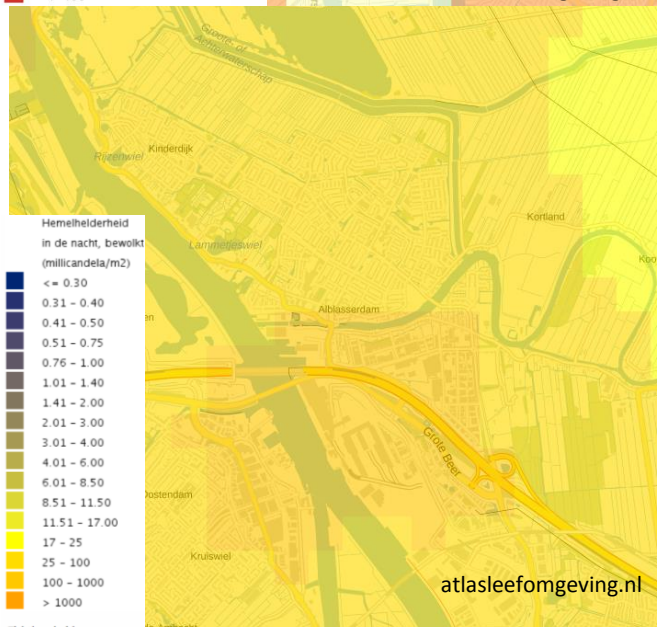

Landschap thema’s

Naast de klassieke grijze milieuthema’s wordt de omgevingskwaliteit bepaald door omgevingsthema’s die het uiterlijk van de gemeente bepalen: groen, natuur en biodiversiteit, archeologie en cultuurhistorie.

De omgevingskwaliteit ten aanzien van deze thema’s wordt in de gemeente Alblasserdam met name bepaald door diverse natuurbestemmingen en natuurlandschappen . Deze zijn opgenomen in het bestemmingsplan “Landelijk Gebied”.

Het gaat hier om de volgende thema’s

- Instandhouding en versterking van het cultureel erfgoed;
- Behouden en versterking van de EHS;
- Bescherming Natura2000-gebieden;
- Behoud en versterking cultuurhistorische- en landschappelijke kwaliteiten;
- Bescherming tegen het water;
- Behoud en versterking van de (grond)waterkwaliteit.

Groen is belangrijk voor de beleving van inwoners en zet aan tot bewegen, wat weer van belang is voor de gezondheid. Daarnaast draagt het bij aan klimaatadaptatie (meer groen verlaagt hittestress en zorgt voor waterberging) en biodiversiteit.

De omgevingskwaliteit wordt ook bepaald door cultuurhistorie en archeologie. Deze staat hoog in het vaandel. Om deze reden zijn deze onderdelen ook in de bestemmingsplannen opgenomen.

Voor wat betreft de laag van de stedelijke occupatie is binnen het plangebied sprake van:

- Complex kroonjuweel cultureel erfgoed
- Natuurgebied
- Stiltegebied
- Landgoedbiotoop
- Kasteelbiotoop

Landschap thema's

Groen in de buurt

Groen is belangrijk voor de beleving van inwoners en zet aan tot bewegen, dit is van belang voor de gezondheid. De volgende kaarten laten zien hoe ver de gemiddelde afstand is voor bewoners tot openbaar groen, hoeveel groen er per buurt aanwezig is per bevolkingskern en wat voor cijfer de bewoners geven aan het groen in de buurt. Meer dan de helft van de bewoners beoordeelt het groen in hun buurt tussen 8-10, slechts een klein aandeel geeft het groen een onvoldoende.

Daarnaast is groen belangrijk voor Biodiversiteit en draagt het bij aan Klimaatadaptatie.

Om de biodiversiteit terug te brengen zou er gewerkt moeten worden aan herstel van het insectenleven. Zonder insecten zullen wij bijvoorbeeld de meeste zangvogels gaan missen maar ook ziekten en plagen (eikenprocessierups) kunnen weer met andere insecten bestreden worden (sluipwespen). Je kunt dan denken aan inheemse bomen en struiken die een rijk insectenleven kunnen hebben maar ook bloemrijke bermen.

Rapportcijfer voor groen in de buurt (2012)

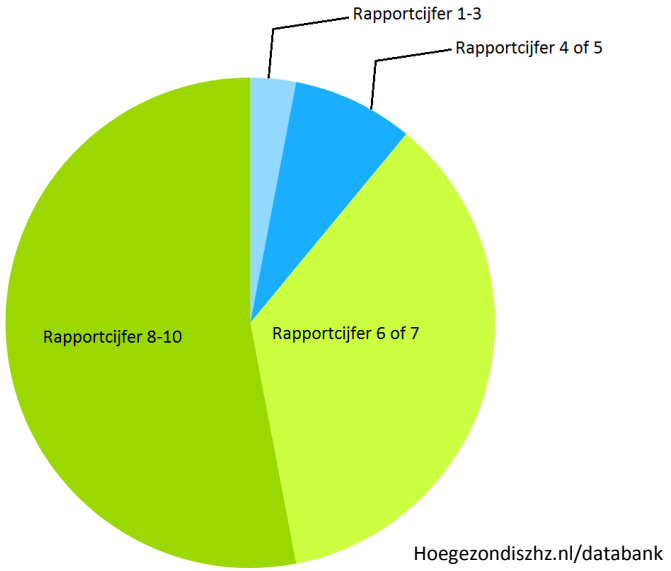

Hoegezondiszhz.nl/databank

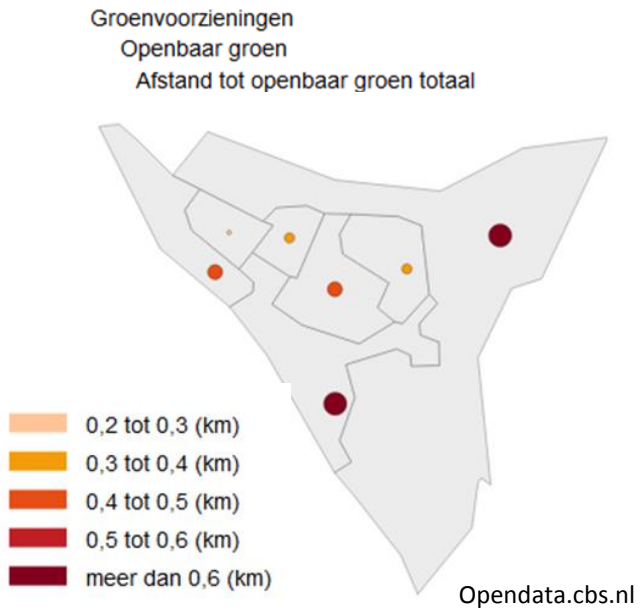

Opendata.cbs.nl

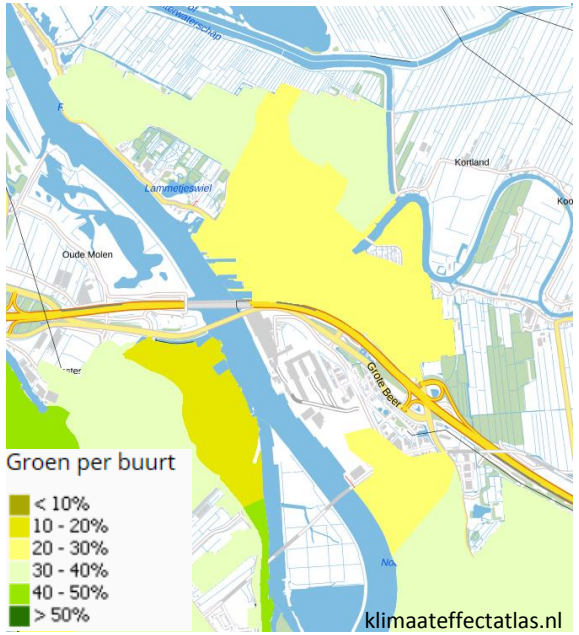

klimaateffectatlas.nl

Groen en natuur

Groen

Voor het dagelijks gebruik van groen (spelen, luieren en sporten) zijn openbare groengebieden (parken, bossen, natuurgebieden en dag recreatieve terreinen) binnen een afstand van 500 meter van de woning van belang. Recent Europees onderzoek adviseert zelfs een maximale afstand van 300 meter tot stedelijke groen met een minimale afmeting van 1 hectare. Het richtgetal dat het Rijk in de Nota Ruimte aan gemeenten meegeeft voor nieuwbouwlocaties is 75 m2 groen per woning.

De kaart, opgesteld door het RIVM, geeft een beeld waar het groen is in de gemeente. Alle bomen, struiken en lage vegetatie, zoals gras, worden weergegeven. Hierbij wordt het groen uitgedrukt als percentage vegetatie per gridcel.

Bomen

Hoe hoger bomen zijn, des te belangrijker kan hun functie zijn voor biodiversiteit, hittestress, verdamping, fijnstof en geluid. Ze zijn een voedselbron zijn voor insecten, vogels en vleermuizen. Met name inheemse soorten zijn belangrijk, omdat deze qua bloei- en vrachtcyclus afgestemd zijn op de inheemse fauna. Voor boom en struik- exoten geldt dat niet, zodat deze weinig meerwaarde hebben voor de biodiversiteit.
Een bomenlint langs een weg kan een belangrijke functie vervullen t.a.v. trekroutes voor vleermuizen en kan ook een verbindende schakel zijn voor uitwisseling van fauna naar de omgeving (Natura en NNN gebieden aan de randen van de gemeente).

De kaart geeft een beeld van de boomhoogte. Op www.atlasleefomgeving.nl kan er op een kleinere schaal gekeken worden naar boomhoogte.

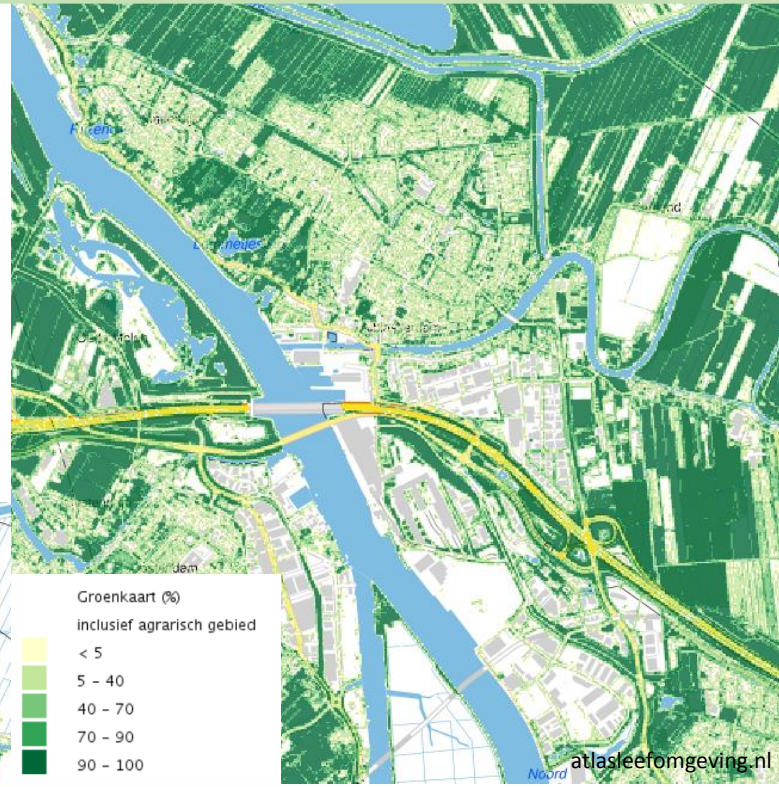

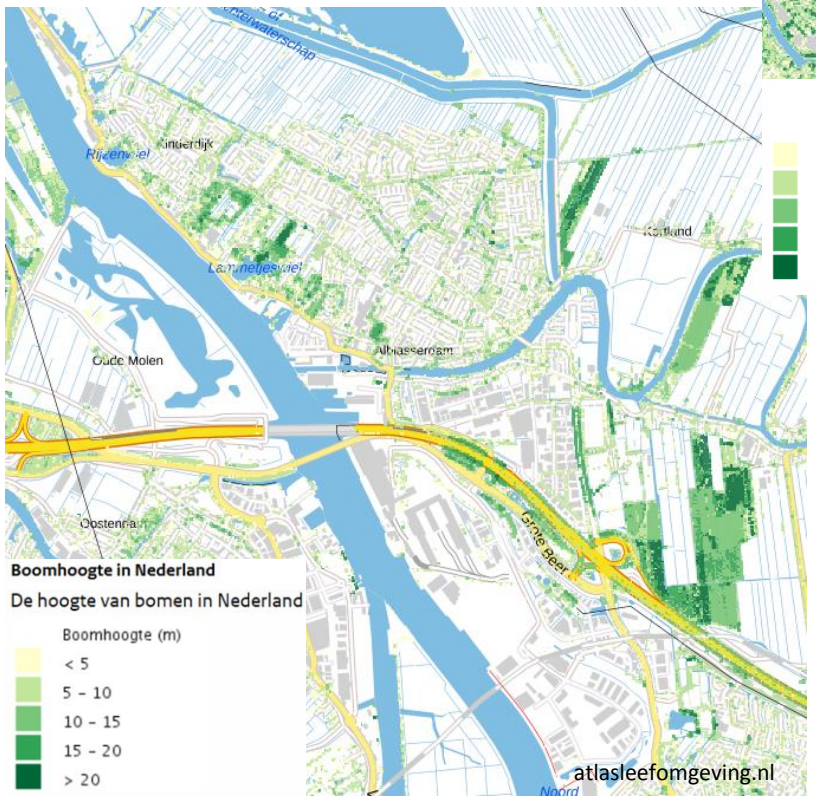

Landschap thema’s

Natuurnetwerken Nederland

De provincie Zuid-Holland heeft in december 2013 de Ecologische Hoofdstructuur (EHS, tegenwoordig NNN) herijkt. De prioriteit ligt nu bij het bereiken van de doelen van de Natura-2000-gebieden en de Europese Kaderrichtlijn Water. In aanvulling op de Ecologische Hoofdstructuur stimuleert de provincie de aanleg van ecologische verbindingszones.

Anders dan in de periode tot en met 2011 richt de provincie zich voor wat betreft het beleidsveld Natuur niet alleen op de kwantitatieve prestaties (output: hoeveel hectare verworven en ingericht, hoeveel beheerplannen Natura 2000 vastgesteld) maar vooral ook op de effecten (outcome: de natuurkwaliteit, hoe ontwikkelt de Zuid-Hollandse biodiversiteit zich). Dit is nieuw en ook breder dan de NNN omdat er van uitgegaan wordt dat de bijdrage aan de biodiversiteit ook buiten de begrenzing van het NNN plaatsvindt.

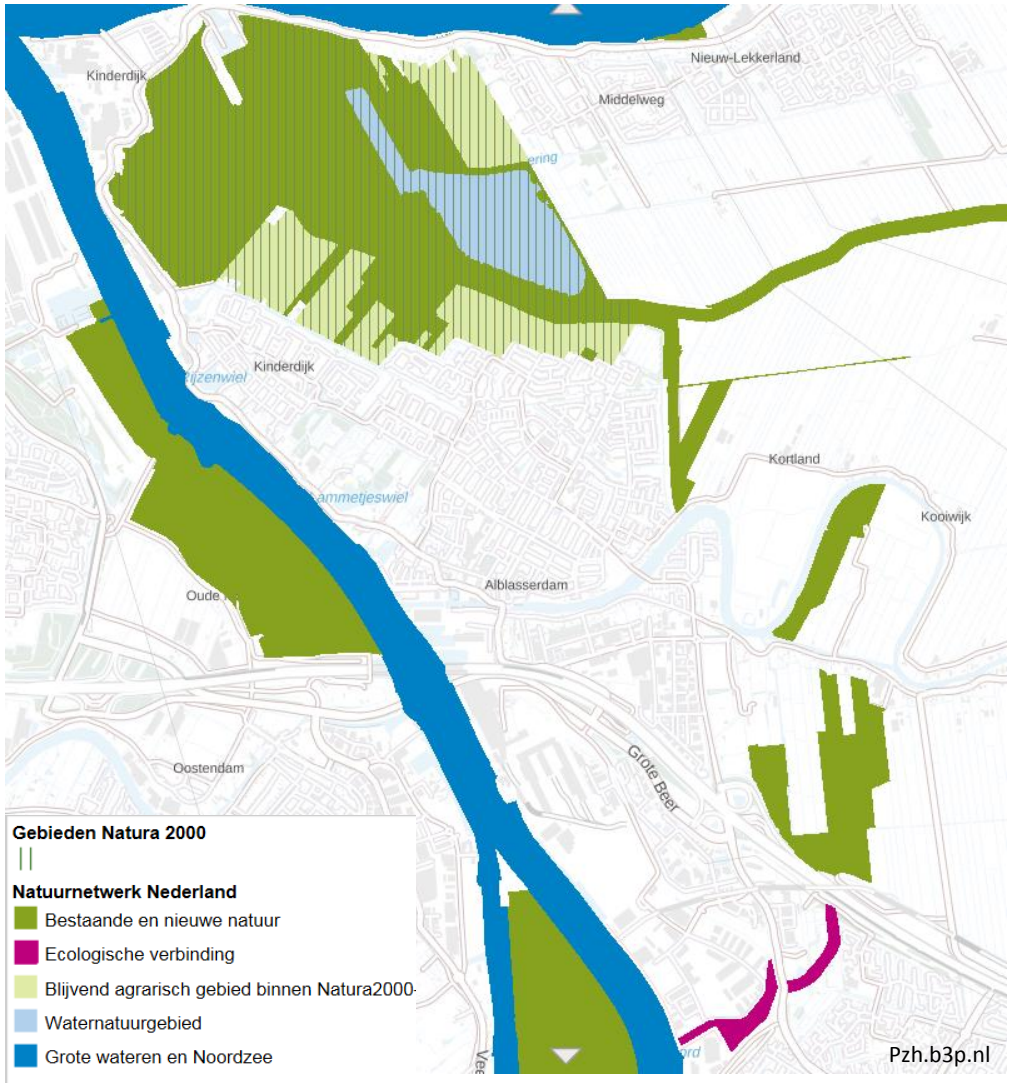

Biodiversiteit

Op basis van gegevens van de laatste 10 jaar uit de Nationale Databank Flora en Fauna zijn bijgevoegde kaarten over de biodiversiteit opgesteld. De zeven belangrijkste en best onderzochte soortgroepen zijn hierin samengenomen (vaatplanten, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en vogels). In de kaarten is gecorrigeerd voor het effect dat er niet op elke locatie even intensief wordt waargenomen.

De kaarten geven relatieve en geen absolute soortenaantallen in klassen weer, waardoor relatief soortenrijke gebieden worden onderscheiden van relatief soortenarme gebieden op basis van zeven belangrijke soortgroepen. Relatief soortenarme gebieden in deze kaarten zegt niets over het wel of niet voorkomen van beschermde soorten onder de Wet natuurbescherming.

Soortendiversiteit

Op de kaart wordt voor de geschatte soortendiversiteit per kilometerhok in klassen weergegeven,

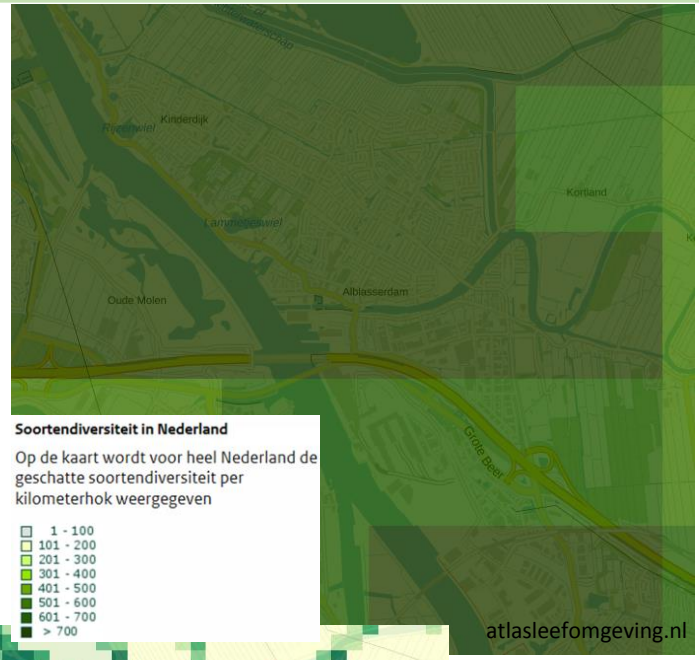

Bijensoorten

De kaart geeft per gridcel van 100 x 100 meter het aantal bijensoorten weer dat er gemiddeld voorkomt. Op basis van waarnemingen is het aantal bijensoorten gemodelleerd. Bijen zijn o.a. belangrijk voor de bestuiving van planten.

Voor het modelleren van deze kaart is gebruikgemaakt van waarnemingen in het veld en is een groot aantal parameter in beschouwing genomen:

- Aanwezigheid/afwezigheid landbouwgewassen (aardappelen, bieten, bonen, granen, koolzaad, mais)
- Aanwezigheid/afwezigheid van voedsel voor bijen, landbouwgewassen en vruchten;
- Beschikbaarheid van natuur, groen en verstening in dorpen en steden
- Type begroeiing (bos, akkerland etc)
- Gemiddelde jaartemperatuur en temperatuurverschil in een jaar
- Neerslag in een jaar en neerslag in de natste maand

Deze parameters zijn gebruikt om voor iedere bijensoort de distributie te modelleren.

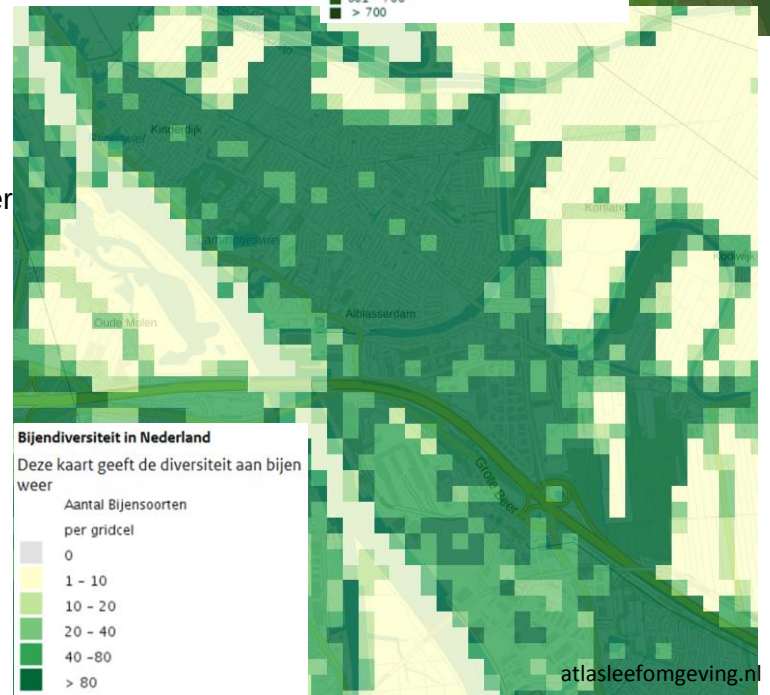

Landschap thema's

Geschiedenis

Archeologie

Archeologische waarden beschrijven de geschiedenis van de gemeente. Zij bepalen mede de identiteit. Door ontgravingen en bebouwingen kunnen de waarden worden verstoord.

De verantwoordelijkheid voor bescherming van deze waarden ligt bij de gemeenten. Voorwaarde is wel dat de gemeente archeologiebeleid heeft vastgesteld, met een archeologische waardenkaart die is gestoeld op archeologisch onderzoek. Als een gemeente geen eigen archeologiebeleid heeft vastgesteld, geldt het beleid zoals opgenomen in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS). Het rijksbeleid voor de archeologische rijksmonumenten is gericht op behoud ter plaatse (in situ). Om te zorgen dat de kwaliteit van de archeologische resten niet achteruit gaat, mogen de bewaarcondities niet verslechteren.

De cultuurhistorische kaart geeft een overzicht van cultuurhistorische kenmerke en waarden. Het is een overzicht op hoofdlijnen. Dit is het schaalniveau waarop de provincie beleid voert. De cultuurhistorische kaart wordt ook aangeduid als CHS.

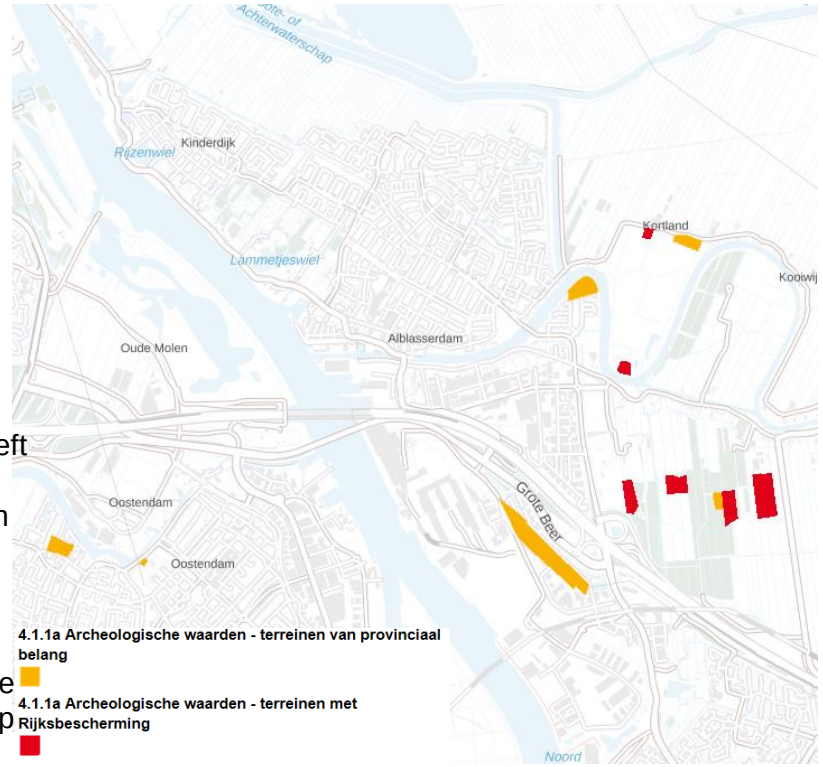

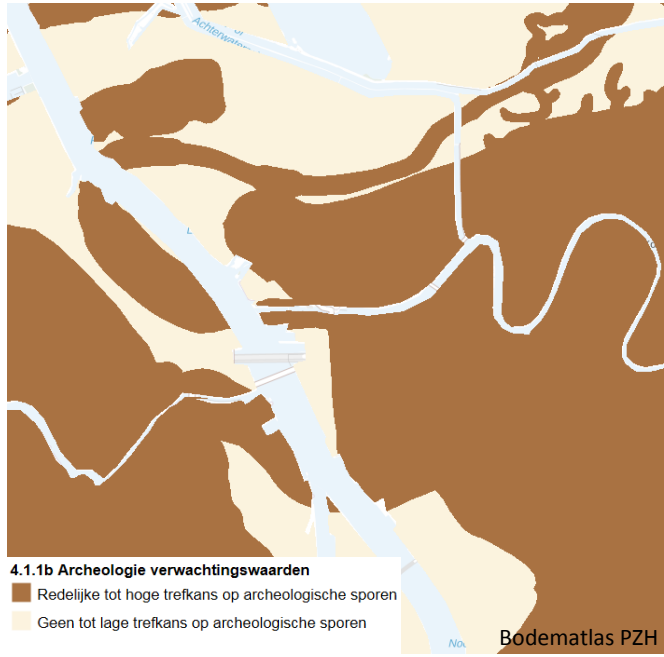

Aardkundige waarden

Aardkundige waarden geven identiteit aan gebied. Zij spelen een rol in hydrologische systemen en hebben een bijzondere educatieve waarde. Ingrepen in of op de bodem en verandering van grondwaterstand kunnen leiden tot onherstelbare schade aan of het verdwijnen van het aardkundig fenomeen.

De kaart toont aardkundige waarden. Het betreffen veelal zee afzettingen.

Klimaatverandering

Extreem weer

De klimaatverandering zal leiden tot extreem weer:

- Extreem vele neerslag
- Extreme hitteperiode
- Extreme hitte en droogteperioden
- Extreme sneeuwval en ijzel
- Zware storm en windhozen

Klimaatverandering

Klimaatatlas Zuid-Holland

Het klimaat in Nederland verandert. Het KNMI verwacht hogere temperaturen, nattere winters, hevigere regenbuien en kans op drogere zomers. Dit heeft gevolgen voor de stedelijke omgeving, bijvoorbeeld door meer wateroverlast, grondwaterproblemen en hittestress. Landelijk zijn deze problemen geadresseerd in de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie. Overheden kunnen hierbij gebruik maken van het stappenplan “weten, willen en werken” om het proces naar een klimaatbestendige inrichting vorm te kunnen geven.

In het kader hiervan zijn voor de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden in 2019 de potentiele kwetsbaarheden in beeld gebracht (de zogenaamde klimaatstresstest). De beschikbare gegevens van wateroverlast, droogte, hitte, bodemdaling ed. zijn gebundeld in de klimaatatlas Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (www.a5h.klimaatatlas.net). De waterschappen, provincie, gemeenten maar ook andere stakeholders hebben bijgedragen aan het inventariseren van deze gegevens. Op basis van deze gegevens kunnen gemeenten hun klimaatadaptatiestrategie concreet maken en kunnen zij ook andere partijen zoals bewoners, bedrijven en belangengroepen betrekken bij de probleemanalyse en ook de mogelijke oplossingen.

Landgebruik

Een actueel en gedetailleerd overzicht van het landgebruik is belangrijk bij interpretatie en prioritering van klimaateffecten. Zo kan de focus van de analyse van klimaateffecten gelegd worden op hoogwaardige bebouwing of primaire toegangswegen voor hulpdiensten. De landgebruikskaart is samengesteld op basis van vier openbare kaarten: het BAG-register, de TOP10NL, het CBS bodemgebruik en de LGN6.

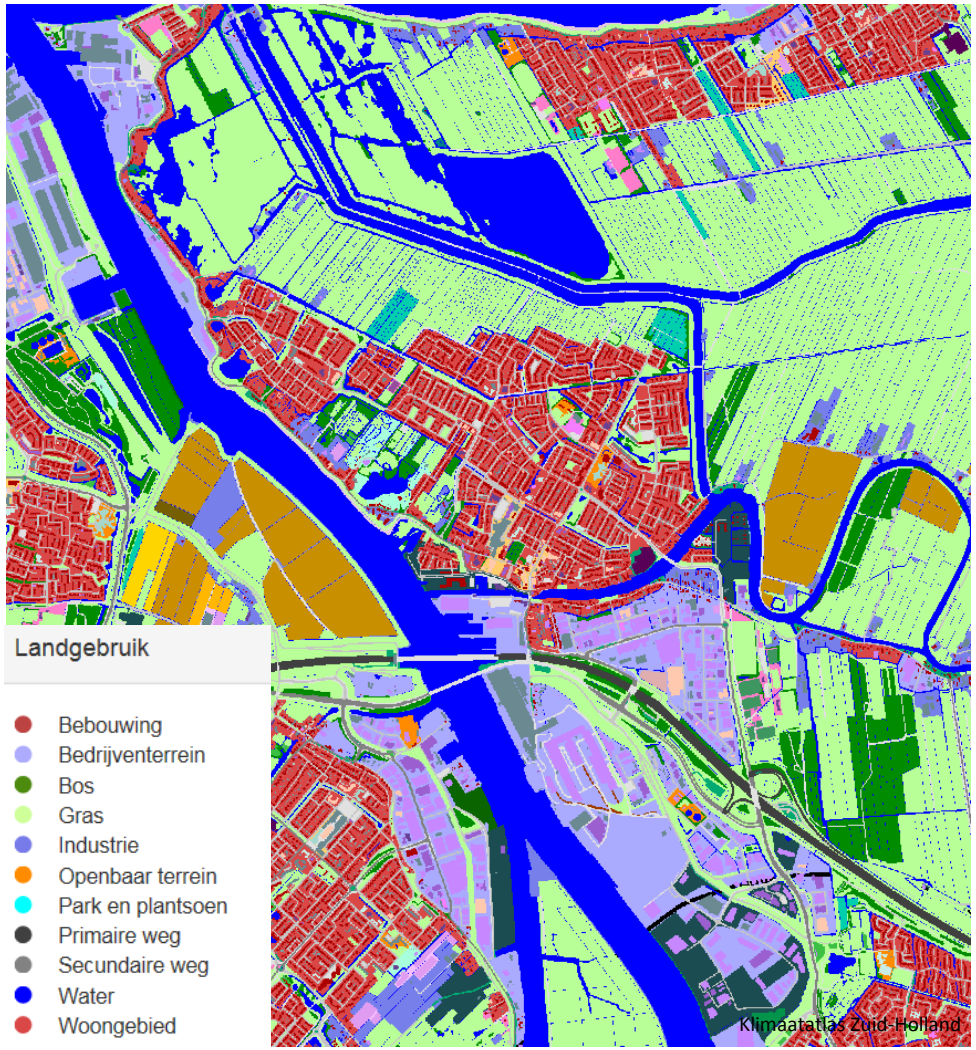

Wateroverlast

Korte, hevige buien zullen naar verwachting steeds vaker voorkomen. Dit klimaateffect heeft een grote impact in stedelijk gebied. Wateroverlast is bij deze extreme buien niet te voorkomen. Het is daarom niet de vraag of, maar vooral waar de wateroverlast zal optreden, en welke gevolgen te verwachten zijn.

Waterbergend vermogen

Het waterbergend vermogen van de (ondiepe) ondergrond is van belang om (pieken in de) neerslag te kunnen bergen en daarmee te voorkomen dat het oppervlaktewater tijdens neerslag overmatig wordt belast. Door afdekking van de bodem en verdichting van de ondergrond neemt het waterbergend vermogen af.

De kaart geeft de maximale hoeveelheid water (in mm) aan die tussen maaiveld en grondwaterstand (gemiddelde hoogste grondwaterstand) kan worden geborgen.

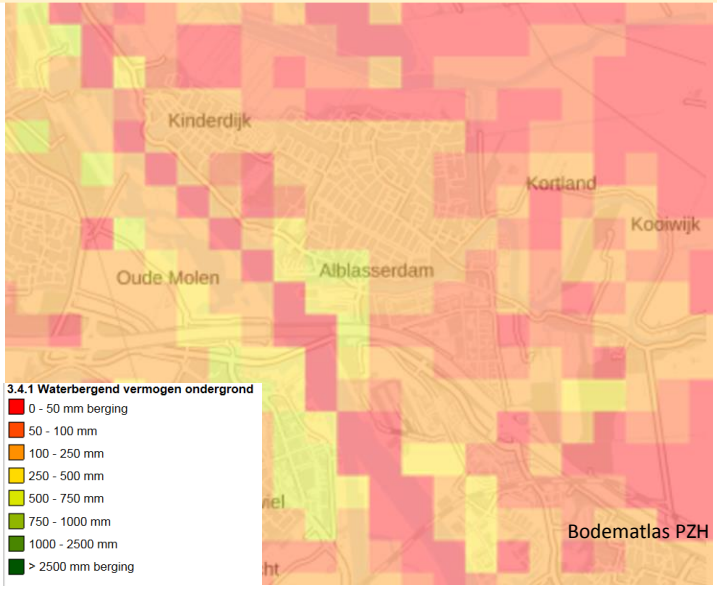

Hoogte

De kaart van de maaiveldhoogte laat in een oogopslag zien waar de hoogten en laagten zich bevinden en in welke richting het water grofweg gaat stromen als het regent. In het kader van klimaatbestendigheid zijn vooral de laag gelegen delen interessant: waar bevinden zich lokale depressies met het grootste risico op wateroverlast bij neerslag?

De gegevens zijn afkomstig van de AHN3 (Actueel Hoogtebestand Nederland, versie 3) en aangevuld met AHN2 (indien AHN3 nog niet beschikbaar is).

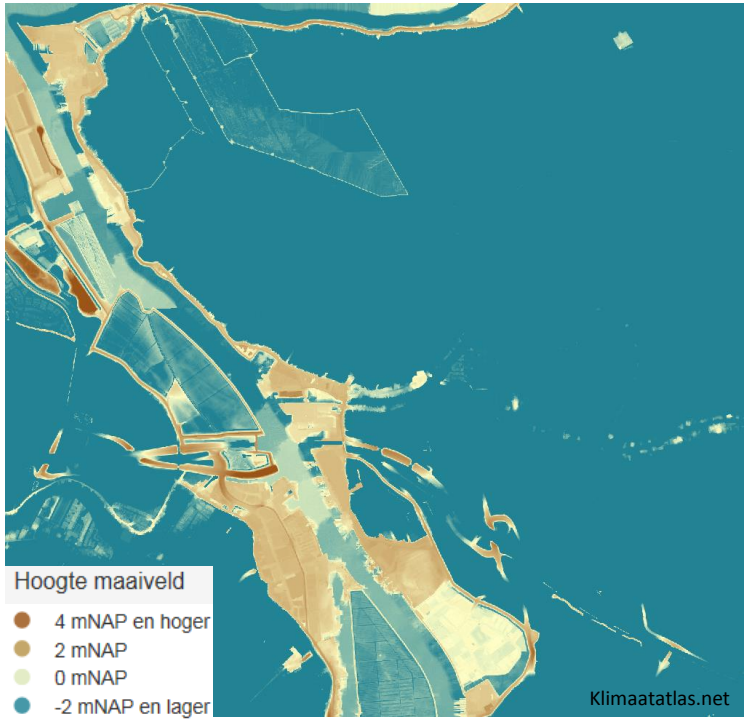

Klimaatverandering

Wateroverlast

De kaart waterdiepte laat het resultaat zien van een stresstest voor de bebouwde kom. De kaart maakt inzichtelijk waar wateroverlastlocaties in de gemeente kunnen ontstaan na een extreme bui van 100 millimeter in 2 uur. De kans dat deze relatief zeldzame bui valt neemt toe door klimaatverandering. De kaart presenteert de berekende waterdiepte direct na afloop van de bui. De resultaten geven een goede indicatie van de te verwachten overlastlocaties bij hevige neerslag. De wateroverlastkaart kan in 3Di worden verfijnd door waterstroming in riolering en open water in de modellering mee te nemen, en door toevoegen van detailinformatie zoals drempelhoogten van panden. Hiermee kan gesimuleerd worden welke woningen wel of niet zullen onderlopen bij hevige neerslag. Op basis van deze kaart zijn de kaarten risico op water in pand en ondergelopen straten opgesteld.

Bij een dergelijke piekbui zijn ook een aantal wegen onbegaanbaar, dit is een aandachtspunt voor onder andere de bereikbaarheid van hulpdiensten.

Daarnaast bestaat in het geval van overlopen van rioleringen ed. ook gevaar voor de volksgezondheid.

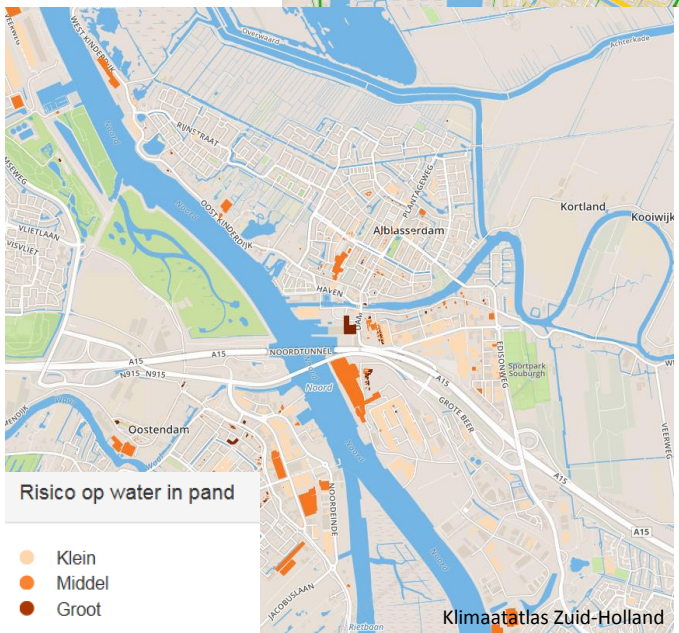

Klimaatverandering

Overstromingsgevaar

Overstroming is een reëel gevaar voor Nederland, want grote delen van ons land liggen onder de zeespiegel. Daarbij heeft Nederland een aantal grote rivieren. Ook de klimaat verandering vormt een risico: de zeespiegel stijgt en het regent vaker en harder.

Het water kan overal vandaan komen: uit zee of de grote rivieren en uit binnenwateren zoals vaarten en plassen. Een dijk kan verzakken, een duin kan wegslaan, of het water komt over de dijken heen.

Een bijkomend gevaar is de kans dat de stroom uitvalt, met alle gevolgen van dien. Denk bijvoorbeeld aan het niet meer kunnen bellen in noodsituaties, onderkoeling wanneer de verwarming het niet doet, het bederven van eten en drinken en onveilige situaties op straat in het donker. Ook de volksgezondheid kan in gevaar komen. Dat kan voor de overheid aanleiding zijn om evacuatie te adviseren.

Waterdiepte

Weergegeven is naar welke hoogte het water maximaal kan stijgen bij een overstroming vanuit zee, meren of grote rivieren. Het hangt af van de waterstand en de plek van de dijkdoorbraak, hoe hoog het water uiteindelijk komt. Om de kaart te maken, zijn computerberekeningen uitgevoerd van verschillende dijkdoorbraken. Voor elke locatie is vervolgens gekeken wat de maximale waterhoogte was. De donkere gebieden overstromen bij een dijkdoorbraak niet allemaal tegelijkertijd.

De Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, de dijkring 16 waar Alblasserdam deel van uitmaakt is als het ware een badkuip. In het geval van een overstroming zal het water op de meeste plaatsen binnen de dijkring tot 4 à 6 meter komen te staan. De effecten bij een overstroming en de maatschappelijke kosten zijn dan ook zeer groot. De kans op een dijkdoorbraak is echter klein tot zeer klein. Het gebied is bij het risico op overstroming kwetsbaar voor evacuatie uit het gebied. Het aantal uitvalswegen is beperkt en ook deze zullen grotendeels onbegaanbaar zijn.

Aandachtspunt hierbij is de opslag van gevaarlijke stoffen.

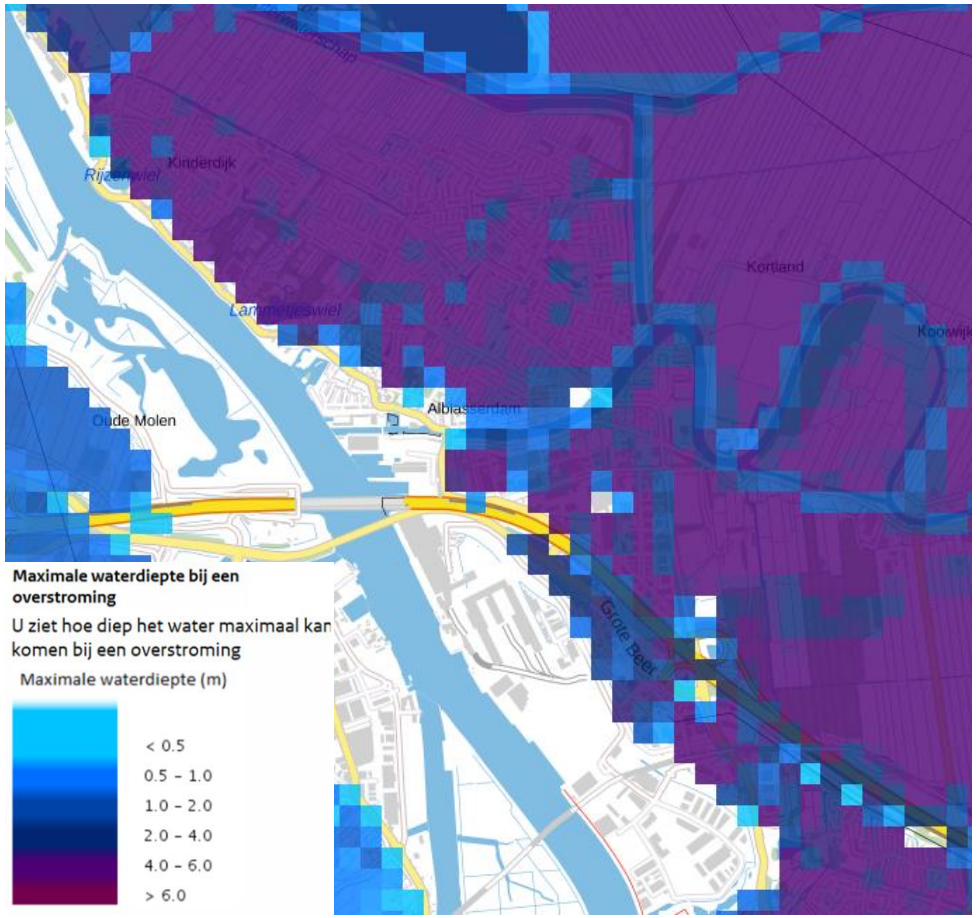

https://a5h.klimaatatlas.net/

Klimaatverandering

Warmte

Hittestress

Naast wateroverlast is een belangrijk thema voor de nabije toekomst hittestress. De verwachting is dat het steeds warmer zal worden, zeker in een stedelijke omgeving. Dit heeft gevolgen voor de energiehuishouding. In de zomer zal er meer behoefte zijn aan actieve koeling. Is gevolg van hittestress daalt de luchttemperatuur 's nachts niet waardoor gevoelige bevolkingsgroepen (baby's, kinderen, ouderen) gezondheidseffecten ondervinden.

De figuur geeft aan waar in Alblasserdam hittestress kan optreden tijdens zomerse dagen. De rode gebieden zijn zeer gevoelig voor hittestress, de blauwe gebieden nauwelijks.

De aanwezigheid van veel verhard oppervlak verhoogt de gevoelstemperatuur en daarmee de hittestress, terwijl de aanwezigheid van schaduw, groen en stromend water deze verlaagt. Bomen met schaduwrijk blad kunnen in de zomer zorgen voor schaduw op gebouwen, waardoor minder energie nodig is om te koelen. Ook het realiseren van groene daken/gevels levert een positieve bijdrage aan de temperatuurregulatie van een gebouw. In de zomer kan de temperatuur in het gebouw hierdoor 3-4 graden lager zijn. In de winter werkt een dergelijke dakbedekking juist isolerend. Daarnaast vormt het een buffer voor regenwater.

De aanwezigheid van stromend water heeft eveneens een positief effect op het verminderen van hittestress (dit in tegenstelling tot stilstaand water, wat in de zomer de warmte juist vasthoudt). Ook het installeren van een fontein heeft een positief effect hierop.

In Alblasserdam zie je ook dichter bebouwd hoe meer kans op hittestress. Daarnaast is op de bedrijventerreinen met de grote platte daken de kans op hittestress groot. Op deze terreinen is naast de gezondheid van medewerkers ook de arbeidsproductiviteit een aandachtspunt.

Hitte heeft ook nadelige effecten op infrastructuur (spoor/bruggen).

Tijdens periode van hitte is er ook extra aandacht voor zwemwaterlocaties ten aanzien van waterkwaliteit (blauwalg) en veiligheid (zwemmen in rivieren).

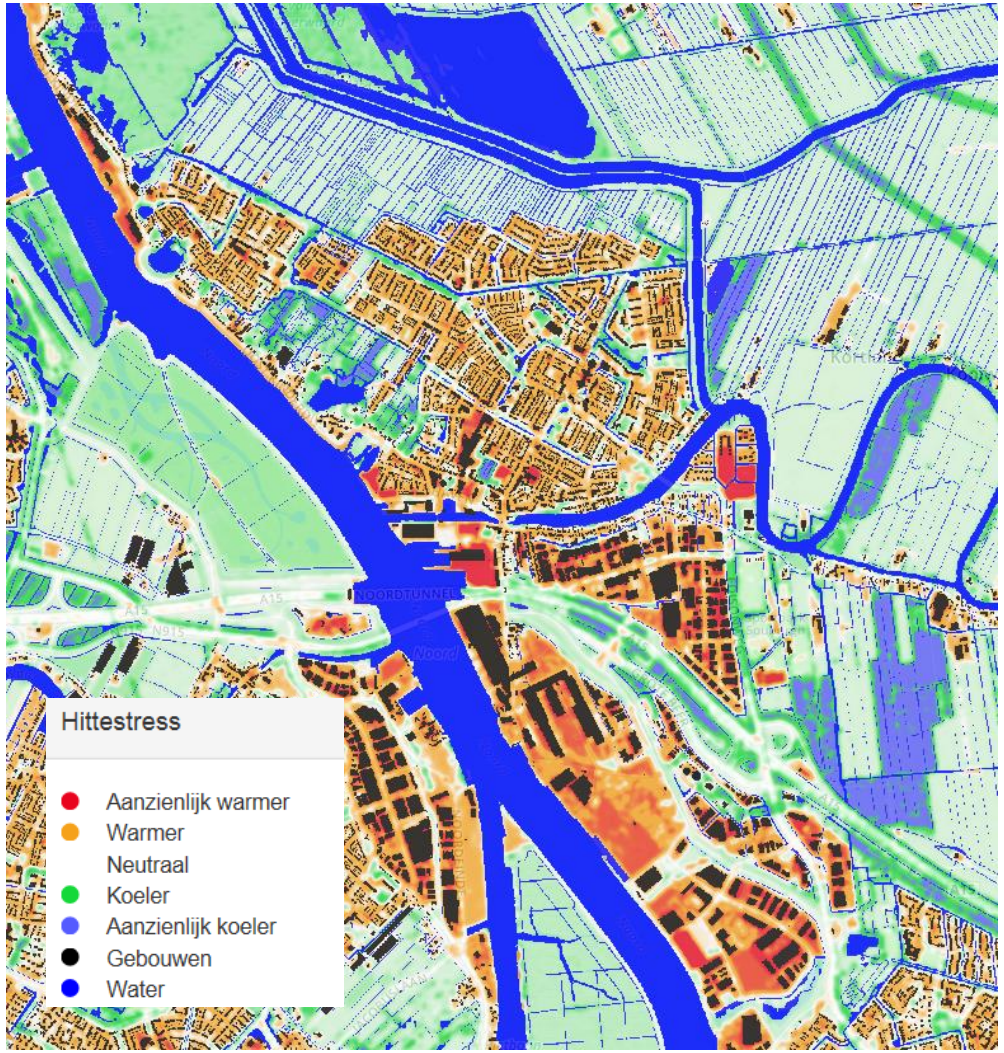

Klimaatatlas A5H

Klimaatverandering

Warmte

Stedelijk Eiland-effect

Als gevolg van hittestress zal de temperatuur tussen bebouwd gebied en onbebouwd gebied toenemen. Dit noemen we het stedelijk hitte-eiland effect (UHI). Dit is het gemiddelde luchttemperatuursverschil tussen de stedelijke en omliggende landelijke gebieden. Het stedelijk hitte-eiland effect is het sterkst 's nachts. Het is waardevol om te weten waar de grootste overlast zich bevindt om maatregelen te kunnen nemen.

Uit Europees onderzoek blijkt dat de UHI op stadsniveau op basis van twee variabelen goed te voorspellen is: bevolkingsdichtheid in de stad, en binnen een straal van 10 km rondom de stad, en de windsnelheid op 10 meter hoogte. Op basis van deze twee variabelen wordt in dit model de maximale UHI in een stad bepaald.

Verharding en groen en blauw hebben op kleinere schaal invloed op de windsnelheid en de hoeveelheid warmte die wordt vastgehouden. Op basis van verharding en de mate van groen en blauw in een straal van 1 km om een locatie wordt de maximale UHI naar beneden bijgesteld. Groen heeft op lokale schaal nog een extra verkoelend effect. Op basis van lokaal groen in een straal van 30m om een locatie is de actuele UHI per locatie bepaald.

De waarden op de kaart zijn jaargemiddelden. Het temperatuurverschil tussen bewonerskernen en omringend gebied blijft daardoor onder de 3 graden. Op hete zomerdagen kan het verschil echter beduidend verder oplopen dan de waarden in de kaart, zeker tijdens de avonden als het platteland sneller afkoelt.

Verkoeling

Vegetatie en water kunnen zorgen voor verkoeling. Het effect van groen (bomen e.d.) en blauw (water) is weergegeven op de kaart. Het is nuttig om te weten waar nu reeds geschikte vegetatie aanwezig is. Dit is o.a. belangrijk voor stedenbouwkundige ontwerpers en beleidsmedewerkers klimaatadaptatie.

Het verkoelend effect van groen en blauw op zijn omgeving is weergegeven voor stedelijke gebieden (in °C). In de kaart zijn alleen gebieden weergegeven met een verhardingspercentage van minimaal 20% en een gebied van 1km daar omheen.

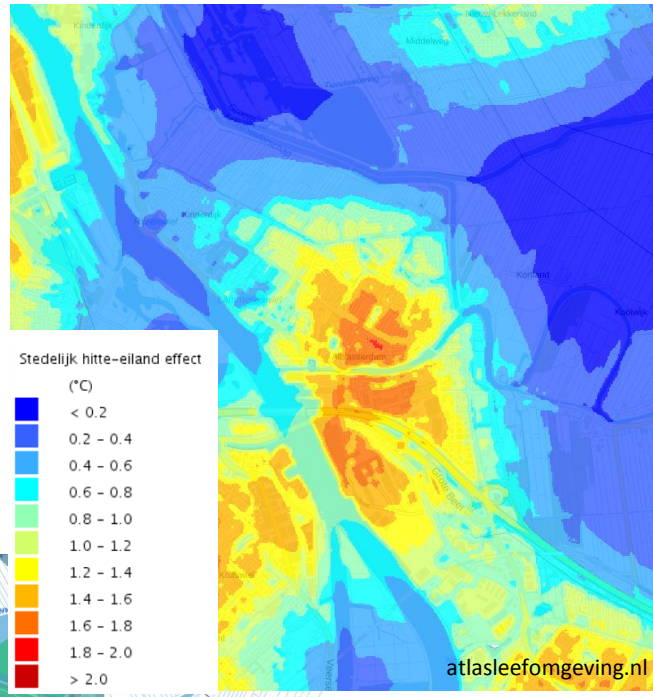

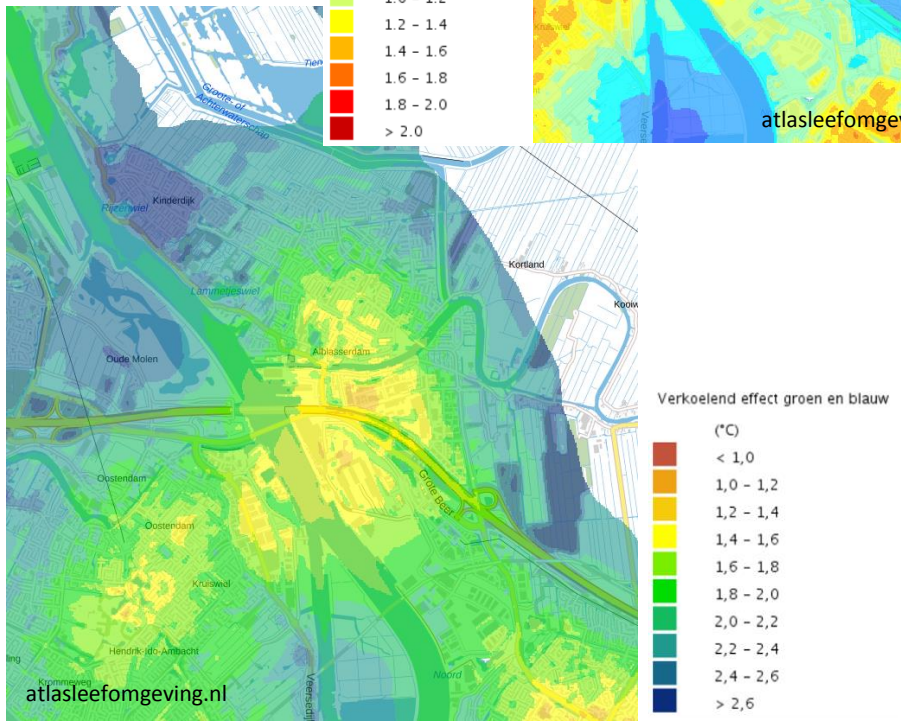

Droogte

Bodemdaling

Het aantal droge zomers neemt naar verwachting tot 2050 verder toe. Lokaal kan de grondwaterstand hierdoor uitzakken. In veen- en kleigebieden versnelt de uitdroging van de bodem het proces van bodemdaling. Bodemdaling ontstaat door krimp, oxidatie en samendrukken van grond. Bodemdaling kan schade veroorzaken aan infrastructuur en huizen. Ook risico's op wateroverlast en overstroming nemen toe.

Op de kaart is de huidige en de verwachtte bodemdaling weergegeven. Basis vormt de kaart Bodemdaling 2016-2050 voor het WH2050 klimaatscenario uit de CAS Klimaateffectatlas, resultaten september 2017 (www.klimaateffectatlas.nl en https://a5h.klimaatatlas.net/). De kaart is ruimtelijk geïnterpoleerd voor een verbeterde visualisatie en toont de geschatte aanvullende bodemdaling tot 2050 voor het WH2050 klimaatscenario.

De Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, waaronder Alblasserdam is gevoelig voor bodemdaling. Dit is vooral te relateren aan de draagkracht van de bodem (de mate waarin de ondergrond gevoelig is voor zetting) en minder met veenoxidatie (zie www.signaleirngskaarten.nl).

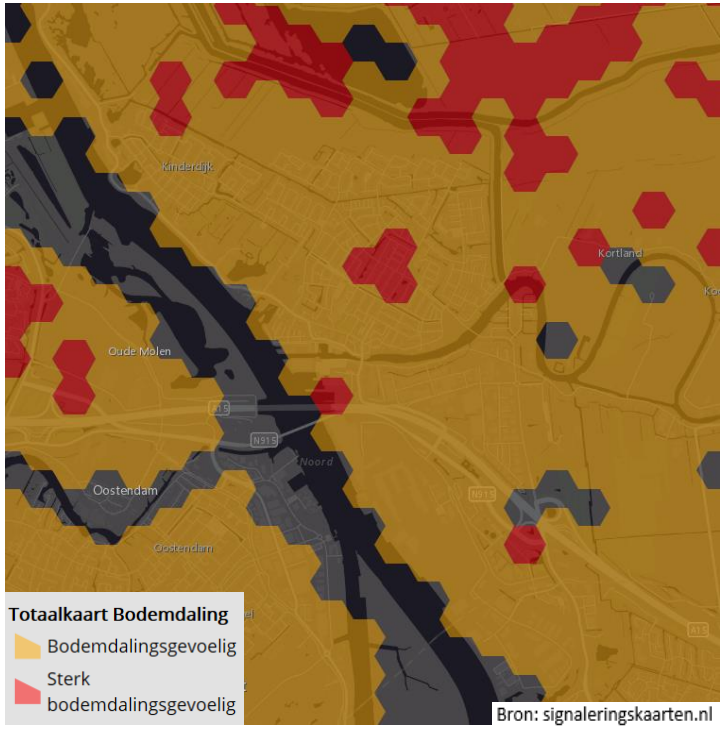

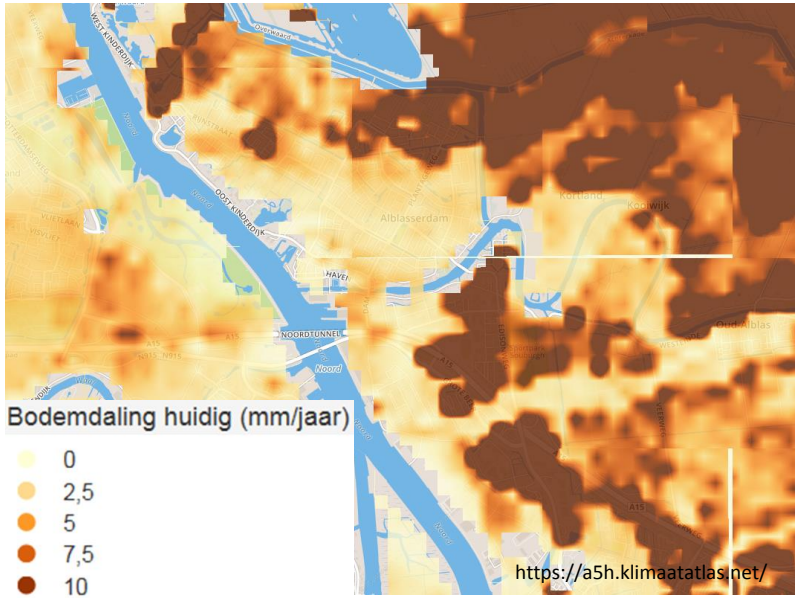

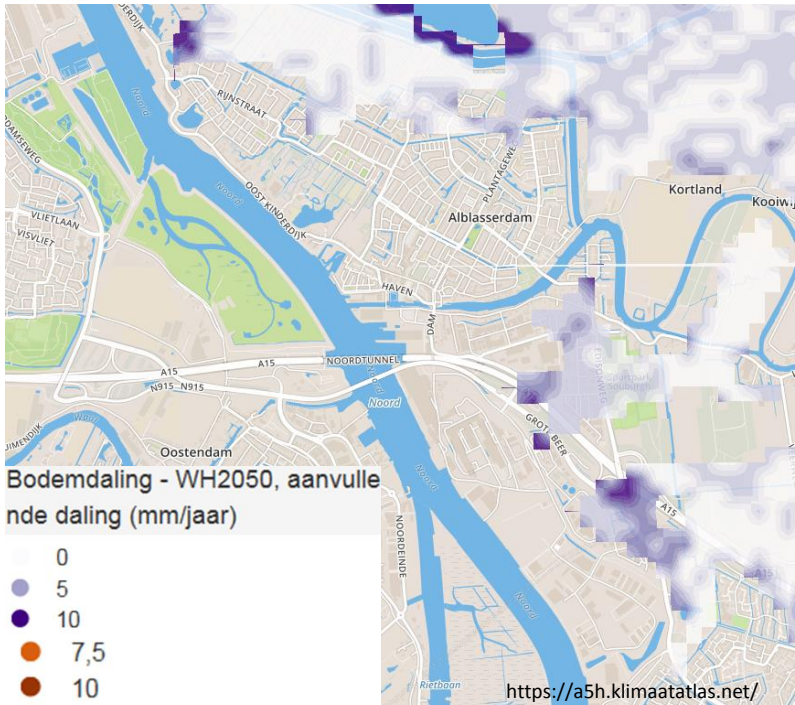

Duurzaamheid

Belangrijkste thema’s binnen het onderwerp duurzaamheid zijn de energietransitie, klimaatverandering en circulaire economie.

“Alblasserdam is een dorp met een menselijke maat waar aangenaam wonen en ruimte voor ontmoeting vanzelfsprekend zijn. Alblasserdam koestert haar groene en dorpse karakter waar de lijnen kort zijn, de sociale infrastructuur hecht en de voorzieningen op het huidige niveau blijven. De economische kracht zit in de marktplaatsfunctie die Alblasserdam vanouds door haar ligging heeft en in de samenwerking met haar omgeving. De houding van de gemeente is er één van netwerken, faciliteren, kansen zien, flexibiliteit en ruimte geven. Vanuit deze basis richt Alblasserdam zich op een veilige en duurzame toekomst.”

Vanuit deze visie werkt de gemeente samen op het gebied van Energietransitie met de andere Drechtsteden gemeenten, de Provincie en tientallen andere stakeholders die in 2017 de Regionale Energie Strategie (RES) Drechtsteden hebben ondertekend. De doelstelling van de RES is een energieneutrale regio in 2050.

Op het gebied van klimaatadaptatie wordt samengewerkt met de waterschappen, de Provincie en andere stakeholders binnen dijkring 16 van de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden waar binnen de gemeente is gelegen.

De gemeente onderzoekt op verschillende gebieden van Duurzaamheid waar zij haar burgers en bedrijven kan ontzorgen, stimuleren en verbinden. Zo worden projecten waar mogelijk met elkaar gecombineerd oa. Het Schone Lucht Akkoord in combinatie met vervoersmanagement.

Ook circulaire economie heeft de aandacht binnen de gemeente, waarbij vooral wordt ingezet op het verminderen van restafval per inwoner.

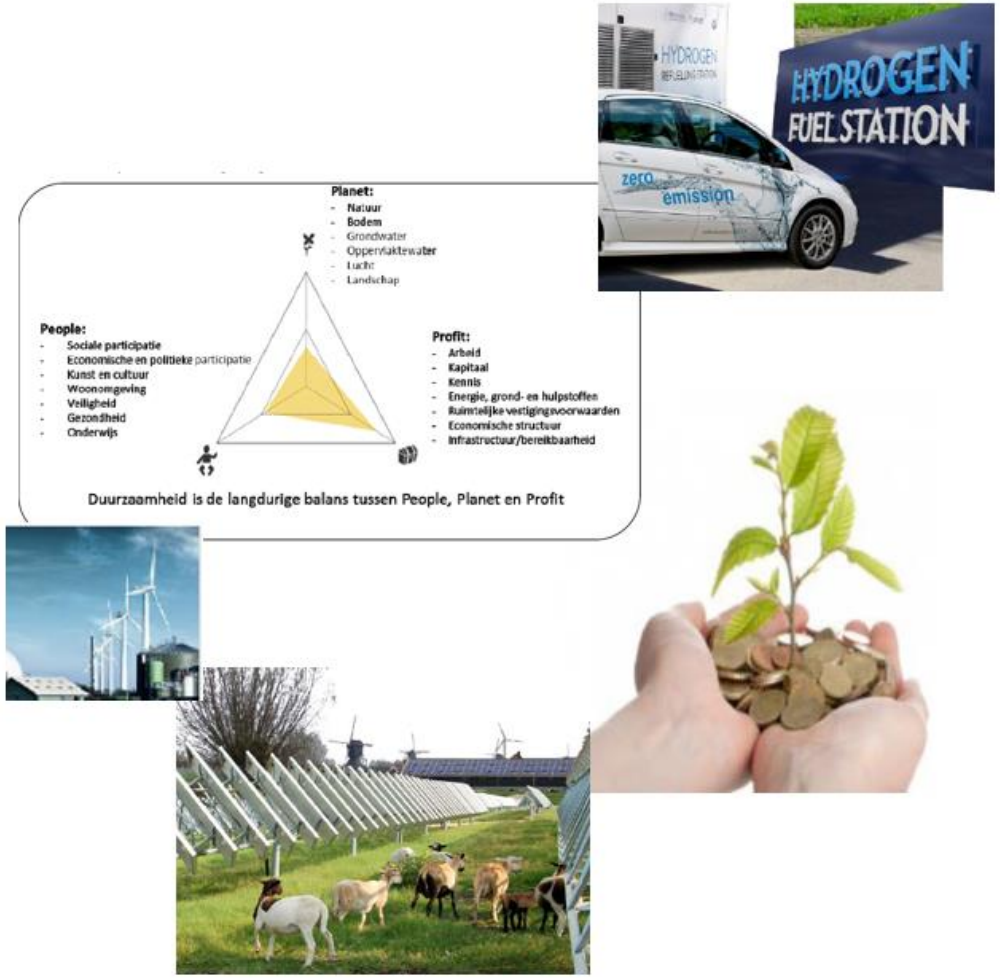

Duurzaamheid

CO2-uitstoot

Koolstofdioxide is een broeikasgas dat in hoge mate bijdraagt aan klimaatverandering. De doelstelling van het Klimaatakkoord is om in 2030 minimaal 49% minder broeikasgassen uit te stoten t.o.v. 1990. De totaal bekende CO_2-uitstoot van Alblasserdam, berekend door Klimaatmonitor, is 151.200 ton. Dit komt neer op 6.575 huishoudens. Met deze CO_2-uitstoot kan je 37.500 keer de aarde rond vliegen met een groot passagiersvliegtuig.

De CO_2-uitstoot is ingedeeld in 4 hoofdsectoren:

- Gebouwde Omgeving
- Verkeer en Vervoer
- Industrie, Energie, Afval en Water
- Landbouw, Bosbouw en Visserij

In de afbeelding is de trend van de CO_2-uitstoot per sector te zien over de periode 2010-2017.

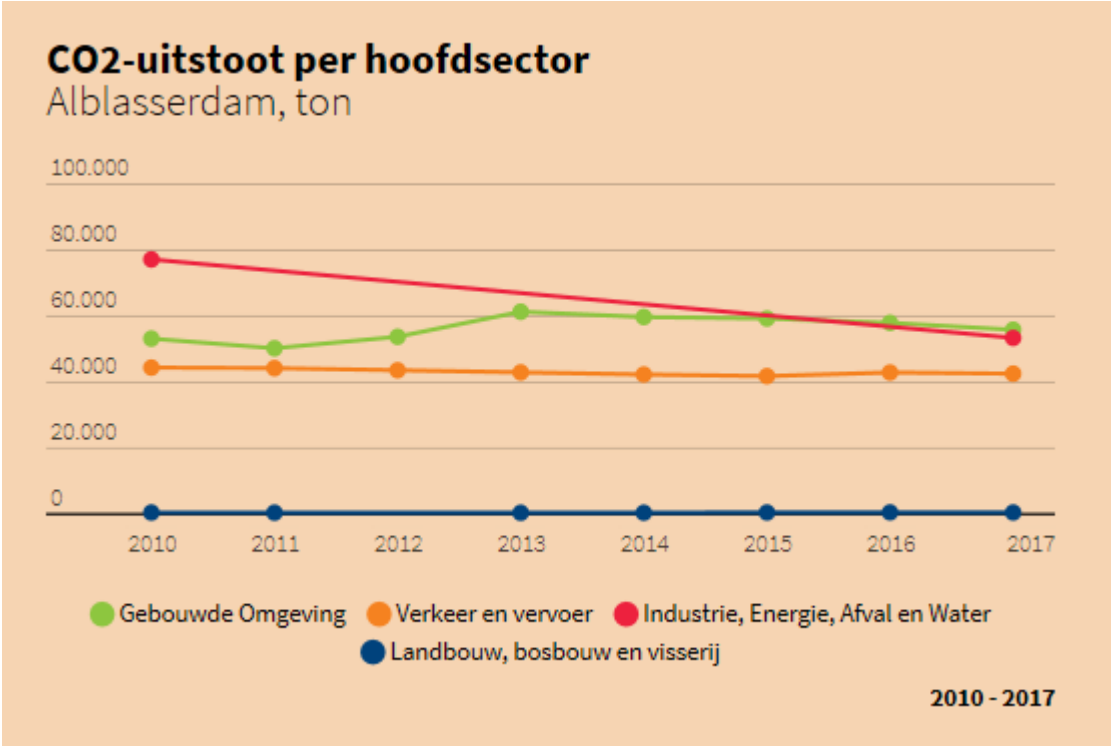

Bron: Klimaatmonitor

Duurzaamheid

Huidig energieverbruik

Woningen, bedrijven en instellingen en verkeer en vervoer zijn drie belangrijke bronnen voor het energiegebruik in Alblasserdam. De grootste energiedrager in Alblasserdam is warmte, gevolgd door voertuigbrandstoffen en elektra.

Huishoudens (374 TJ)

Elektraverbruik

Het totale elektraverbruik van alle huishoudens in Alblasserdam is 80 TJ. Dit verbruik is over de afgelopen jaren gedaald.

Gasverbruik

Ook in het totale gasverbruik van de woningen in Alblasserdam is de afgelopen jaren telkens gedaald. In 2018 was dit verbruik 294 TJ (terajoules).

Bedrijven en instellingen (659 TJ)

Het totale energieverbruik van de industrie in Alblasserdam is 659 TJ. Het energieverbruik van de bedrijven en instellingen In Alblasserdam is 33,27 GJ per inwoner. Dit is 2 GJ/inwoner hoger dan het gemiddelde in Nederland.

Verkeer en vervoer (581 TJ)

Het wegverkeer op de A15 zorgt voor het grootste energieverbruik in de sector verkeer en vervoer, gevolgd door het wegverkeer niet afkomstig van de snelweg. Samen is dit goed voor 427 TJ. Ook de binnenvaart is nog een relevante verbruiker met 124 TJ.

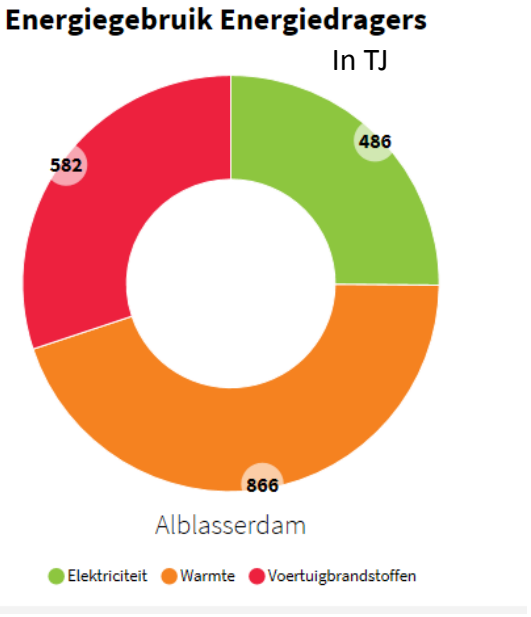

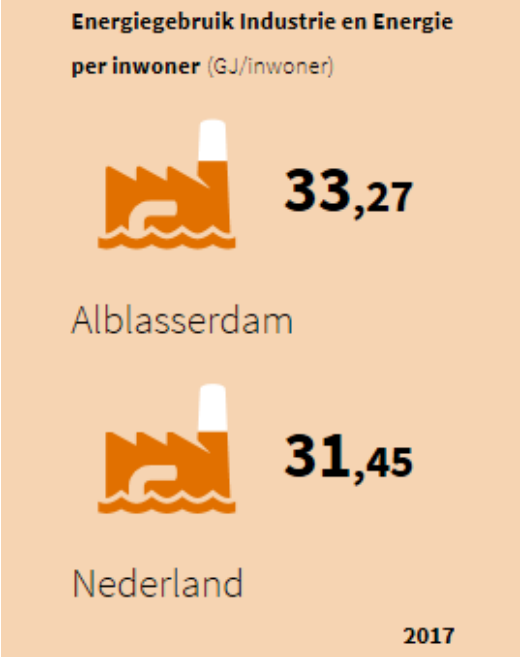

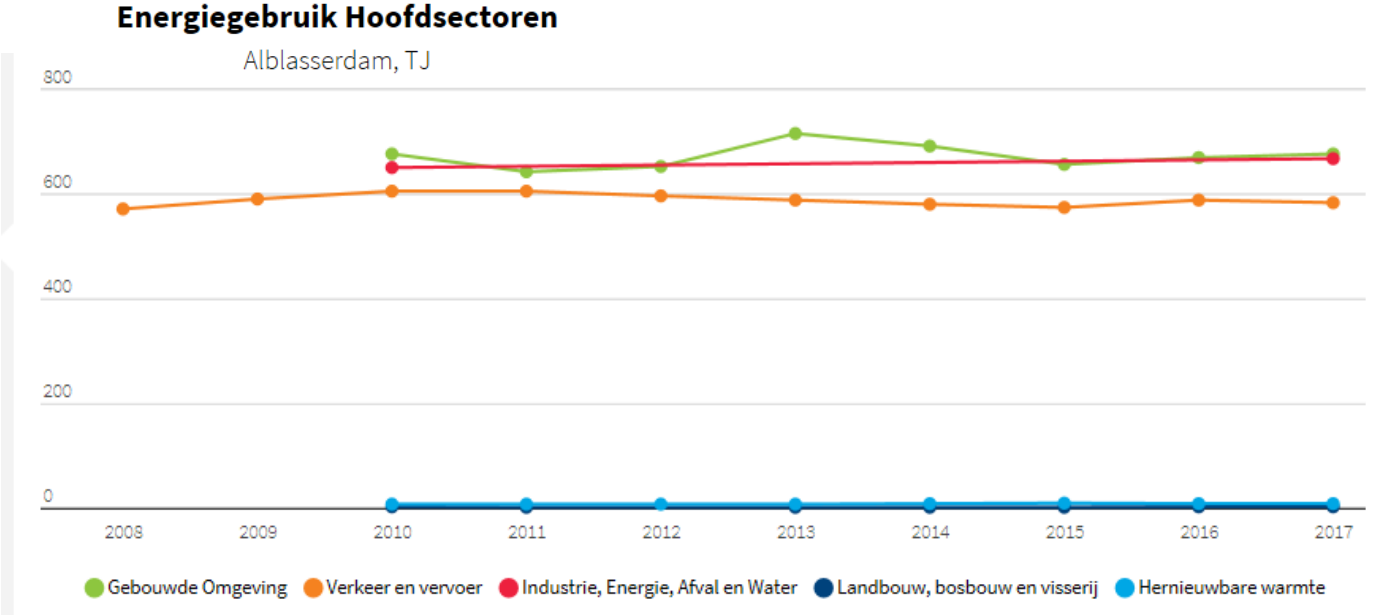

Duurzaamheid

Duurzame energie - warmte

Potentie van duurzame warmte

De komende jaren zullen er steeds meer bedrijven en huizen afgekoppeld worden van het aardgas. Alternatieven voor aardgas zijn:

De duurzame alternatieven voor aardgas passen echter niet altijd in ieder gebouw of buurt. Dat heeft te maken met de warmtevraag van het gebouw, de bebouwingsdichtheid van de buurt, of het aanbod van duurzame bronnen in de omgeving.

Voor de Drechtsteden is een warmtetransitieatlas opgesteld, waarin per gemeente en per wijk de potentie voor een warmtenet is aangegeven. In Alblasserdam is nog geen warmtenet aanwezig, maar aangezien door HVC als warmteleverancier wel het net wordt uitgebreid voor de verschillende Drechtsteden-gemeenten wordt wel onderzocht wat de kansen zijn voor Alblasserdam. In Alblasserdam zijn diverse opties. Het grootste aantal wijken hebben meerdere oplossingen, sommige met een HT-warmtenet en sommige zonder.

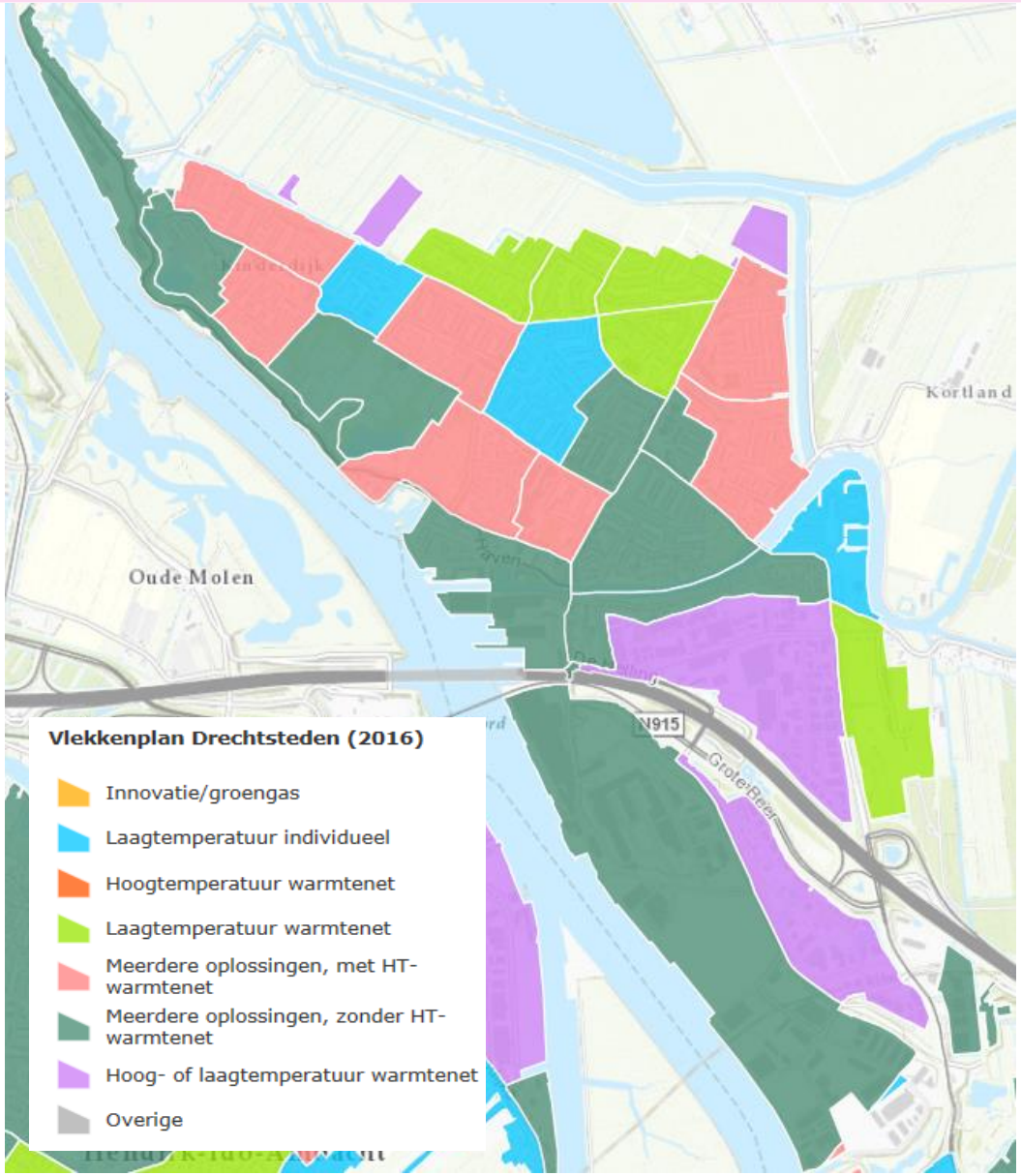

Warmte transitie atlas

Duurzaamheid

Duurzame energie - warmte

Potentie-eiland

Een andere oplossing betreft een all-electric oplossing (bv. warmtepompen die warmte genereren via lucht, bodem of water/aquathermie). De warmtetransitieatlas heeft inzicht in wijken/zones die kansrijk zijn voor een bepaalde duurzame oplossing. Wanneer er een grote dichtheid is in gebouwen, vormen zij een zogenaamd potentie-eiland.

In Alblasserdam zijn er een aantal potentie-eilanden voor all electric, verspreid over de gemeente. In het noorden zijn er twee potentie-eilanden voor een hoog temperatuur warmtenet. Onder de Alblas zijn er enkele kleine potentie-eilanden voor een LT-warmtenet.

Koppelen aan rioolwerkzaamheden

Voor werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden in de ondergrond wordt ook gekeken of en hoe deze gecombineerd kunnen worden met werkzaamheden uitgevoerd door Stedin voor de vervanging van aanwezige brosse gasleidingen in de bodem. Zoals te zien op de kaart. Zijn er een aantal delen in Alblasserdam waar de leidingen vervangen dienen te worden voor 2030. Dit biedt meekoppelkansen.

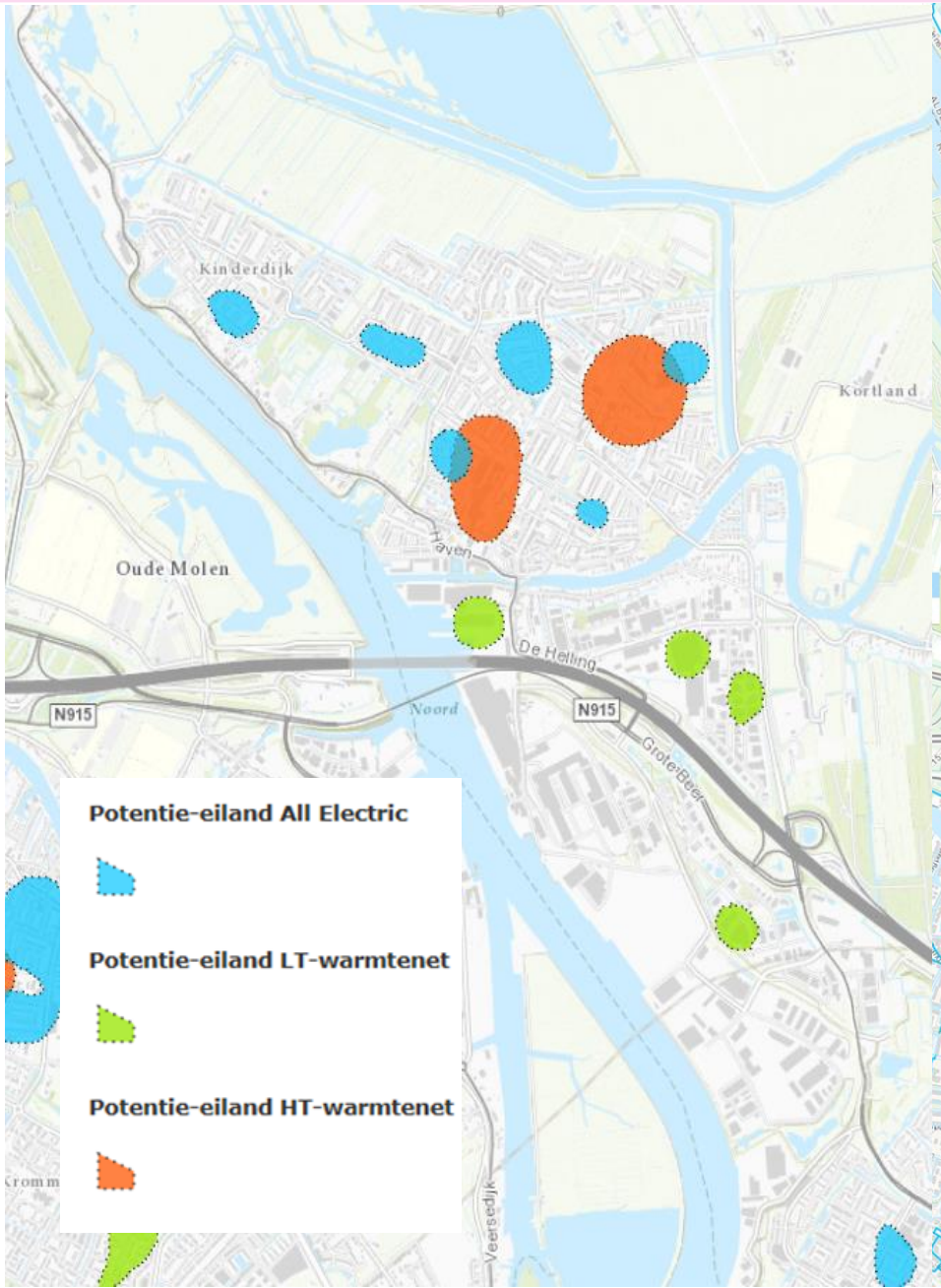

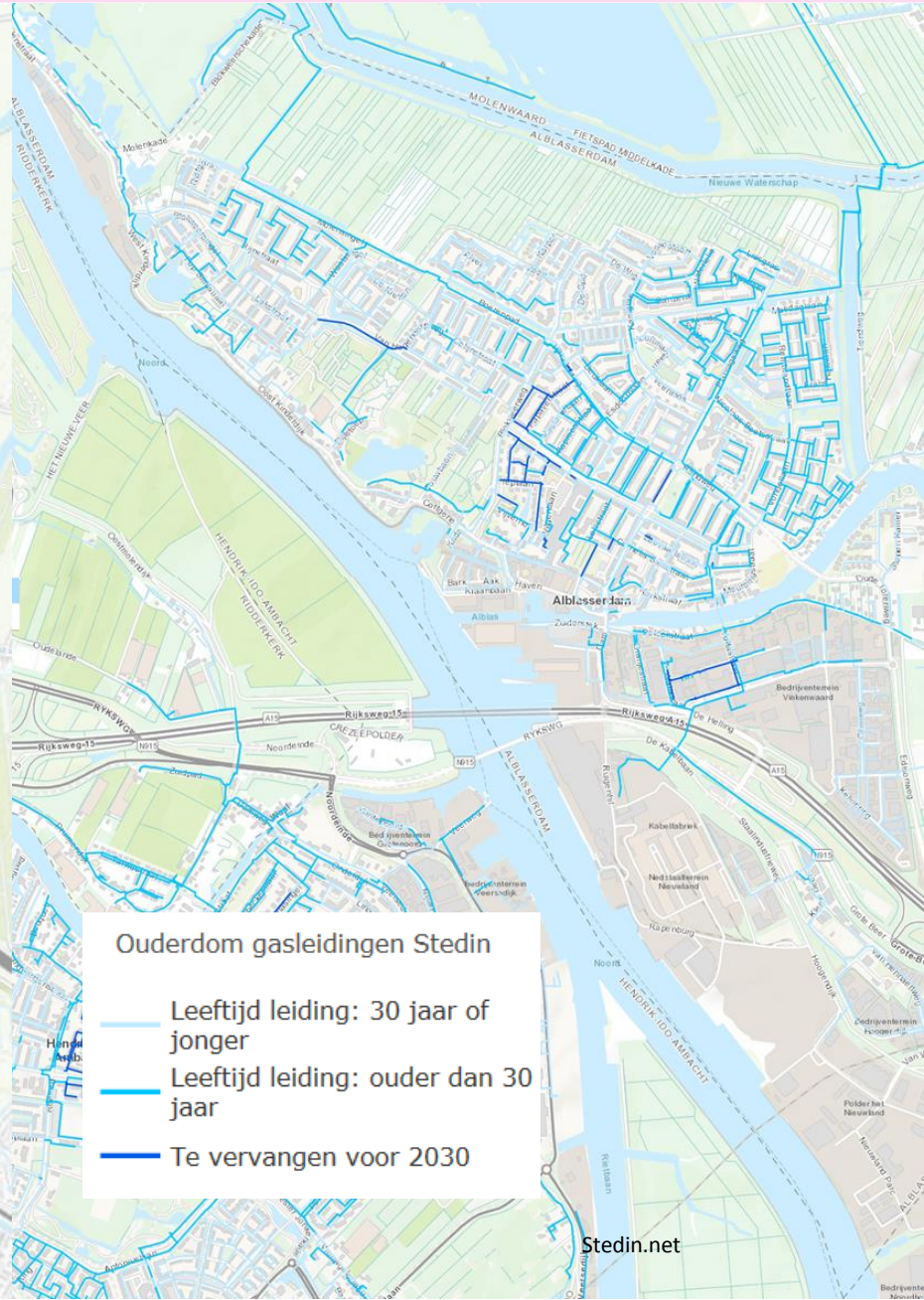

Stedin.net

Duurzaamheid

Energie uit de ondergrond

Naast water en lucht kan ook de ondergrond een rol vervullen bij genereren van duurzame energie, waarmee invulling wordt gegeven aan de transitie van het gebruik van aardgas naar duurzame warmte. Hierbij moet gedacht worden aan het winnen of tijdelijk opslaan van warmte en koude (bodemwarmtewisselaar, warmte-koudeopslag en aardwarmte). Of de benutting van industriële rest- en afvalwarmte een mogelijkheid is wordt ook nader onderzocht. HVC als warmteleverancier in de Drechtsteden neemt dit mee in haar onderzoek ten behoeve van de verdere uitrol van het warmtenet binnen de regio Drechtsteden. De verschillende energievormen in de bodem zijn hiernaast weergegeven.

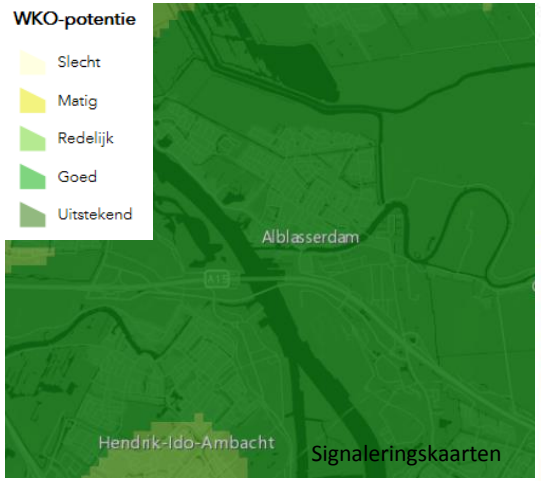

Signaleringskaarten

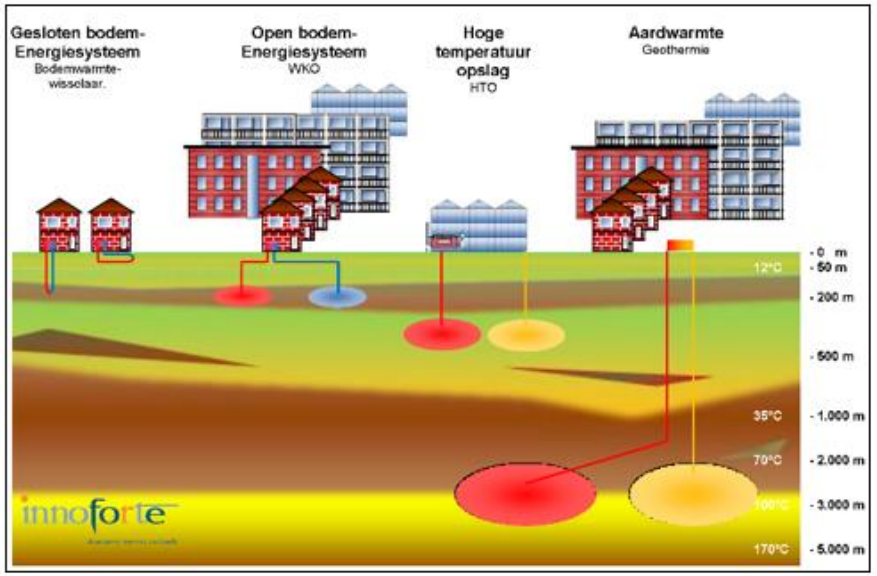

WKO

Warmte Koude Opslag (WKO) is een methode om energie in de vorm van warmte of koude op te slaan in de bodem. De bodem fungeert als accu waarbij het overschot aan warmte of koude, dat afhankelijk van het seizoen ontstaat, tijdelijk wordt opgeslagen tot het moment dat er behoefte aan is. WKO systemen zijn er in open en in gesloten systemen. Een gesloten bodemenergiesysteem is een installatie waarmee door gesloten leidingen vloeistof door de bodem wordt geleid om aan de bodem warmte of koude te onttrekken. Deze warmte of koude wordt vervolgens gebruikt voor de verwarming of koeling van ruimten in gebouwen. Er wordt geen grondwater verpompt en de vloeistof komt niet in contact met het grondwater. Voor deze gesloten systemen is de gemeente bevoegd gezag. Bij een open systeem wordt bij opslag van warmte en koude in de bodem gebruik gemaakt wordt van het diepe grondwater. Voor open systemen, die meestal op grotere diepte worden geplaatst in de bodem in de provincie het bevoegd gezag.

Voor het toepassen van een bodemenergiesysteem dient wel de bodem geschikt te zijn. De potentie van de ondergrond voor WKO systemen in Alblasserdam is goed. Er zijn dan ook reeds verschillende open en gesloten WKO-systemen in Alblasserdam aanwezig.

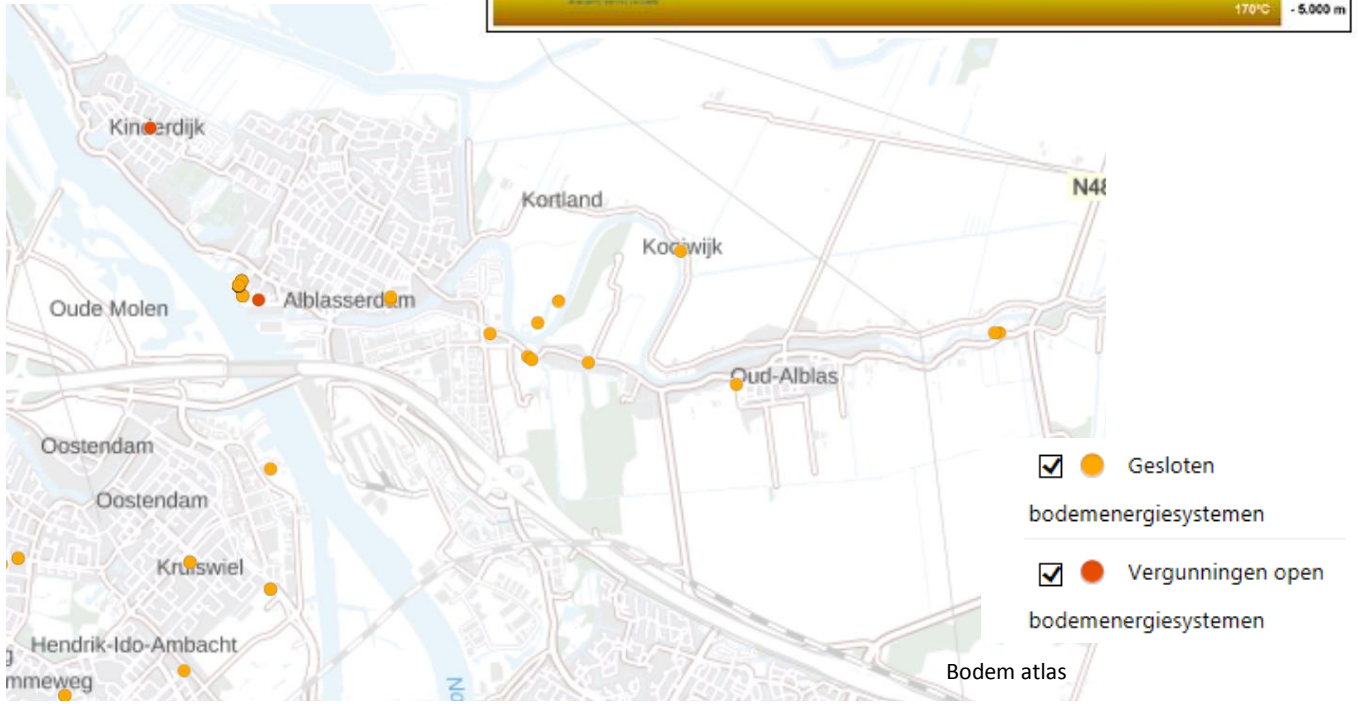

Bodem atlas

Duurzaamheid

Geothermie

Aardwarmte of Geothermie

Warmte voor het warmtenet Drechtsteden komt voorlopig nog uit de afvalenergiecentrale in Dordrecht. Voor de toekomst moet gezocht worden naar andere duurzame bronnen voor input van warmte aan het warmtenet.

Geothermie kan een forse bijdrage leveren aan de verduurzaming van de warmtevraag als onderdeel van de energietransitie. Geothermie of aardwarmte betreft het benutten van warmte uit diepere lagen van de aarde. Met geothermische energie worden warme watervoerende lagen op een diepte van honderden meters tot enkele kilometers benut om gebouwen te verwarmen. Voor geothermie is voldoende vraag nodig om tot een rendabele businesscase te komen. Het Rijk is op basis van de Mijnbouwwet bevoegd gezag. Voor de regio Drechtsteden waaronder de gemeente Alblasserdam is aan HVC als warmteleverancier binnen deze regio in februari 2019 een opsporingsvergunning verleend voor Geothermie. De claim voor het potentiegebied is een stuk groter dan alleen de Drechtsteden. HVC heeft 4 jaar vergunning gekregen om binnen dit gebied onderzoek te doen naar de potentie voor geothermie en dient ieder jaar het opsporingsgebied te verkleinen. In Alblasserdam is de potentie voor Geothermie niet hoog. Echter doordat er binnen de Drechtsteden op het gebied van Energietransitie wordt samengewerkt en HVC vooralsnog de gezamenlijke warmteleverancier is kan de hoge potentie voor geothermie ter plaatse van de andere Drechtsteden gemeenten (oa. de naastgelegen buurgemeente Papendrecht) of andere gemeenten binnen het vergunde gebied worden benut voor Alblasserdam. HVC verricht hier momenteel onderzoek naar. Tevens worden in dit onderzoek door HVC andere potentiele warmtebronnen meegenomen.

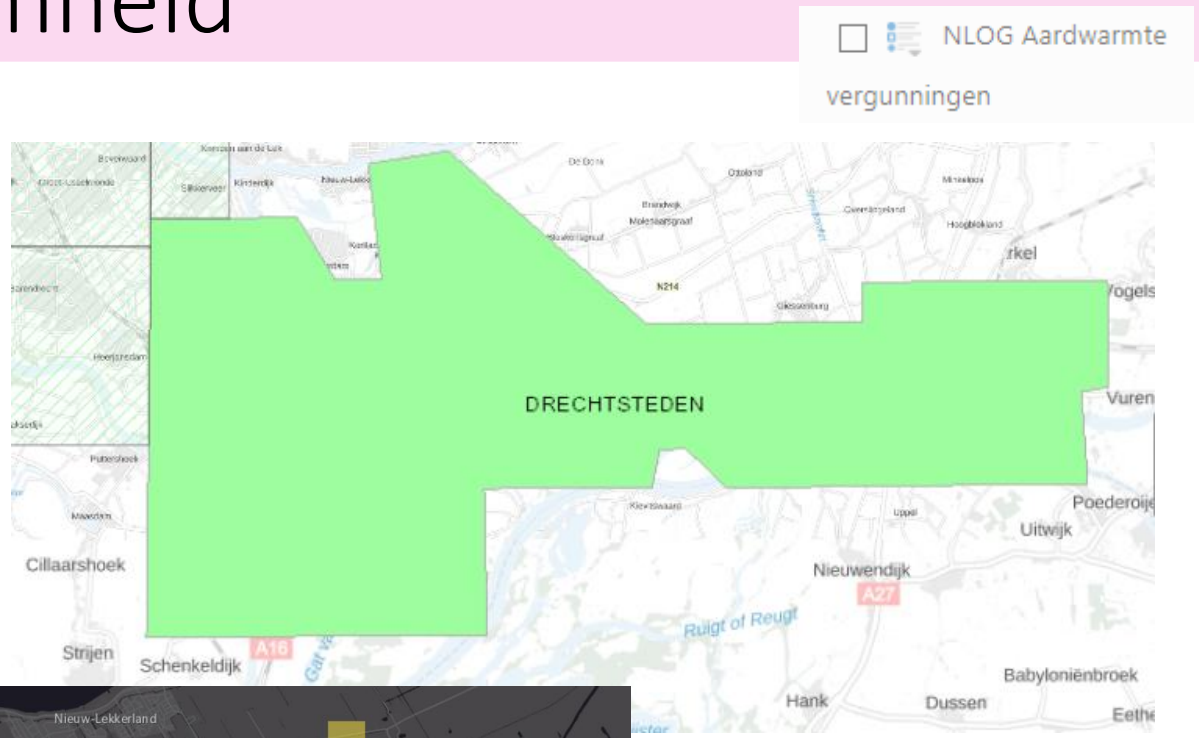

Bodematlas

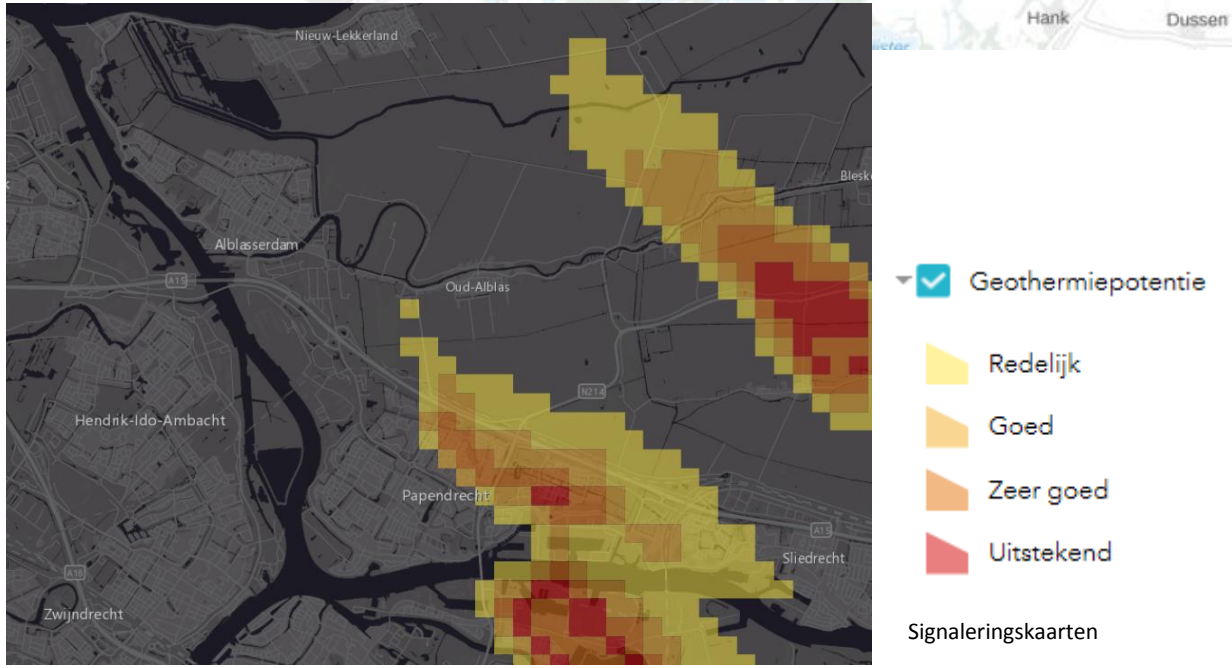

Signaleringskaarten

Duurzaamheid

Voorraden in de bodem

De transitie van aardgas naar Duurzame energiebronnen uit de bodem dient rekening te houden met schikbare warmte in de bodem (potentie voor aardwarmte), maar daarnaast ook met strategische voorraden aan gas, olie en drinkwater.

In Alblasserdam is een olieveld aanwezig wat onontwikkeld is. De NAM (Nederlandse Aardolie Maatschappij) is hiervan eigenaar. Onbekend is of dit olieveld in de toekomst nog ontwikkeld gaat worden. De aanwezigheid van het olieveld geeft mogelijk wel beperkingen ten aanzien van gebruik van de (diepe) ondergrond voor bodemenergie.

Daarnaast is in Alblasserdam een voorraad zoetwater aanwezig. Het noordelijk deel van Alblasserdam is aangewezen als drinkwaterbeschermingsgebied.

De aanwezigheid van deze beschermingszones geven ook beperkingen voor werkzaamheden in de bodem en het benutten van de bodem voor bodemenergie.

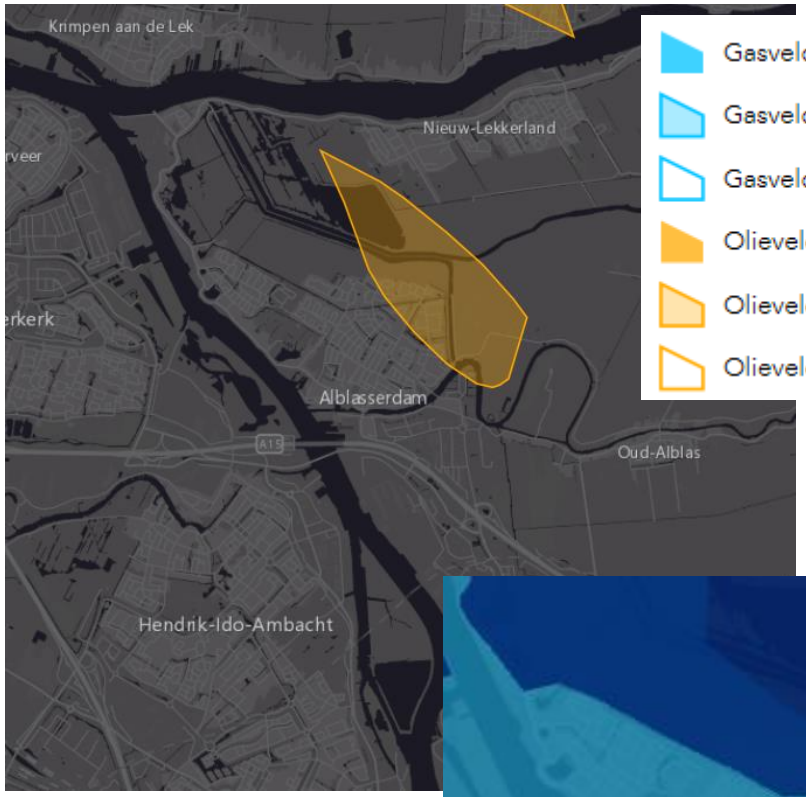

Gasveld - producerend
Gasveld - onontwikkeld
Gasveld - uitgeproduceerd
Olieveld - producerend
Olieveld - onontwikkeld
Olieveld - uitgeproduceerd

Categorie	Olieveld - onontwikkeld
Veldnaam	Alblasserdam
Soort	Olie
Status	Start productie onbekend
Operator	Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
Start productie	n.v.t.
Ontdekt	1957
Aardlaag	Delfland Subgroup

Voorgenomen Aanvullende Strategische Voorraden
Risicogebieden aantasting zoetwatervoorraden
Drinkwaterbeschermingsgebied

Signaleringskaarten.nl

Duurzaamheid

Zonne energie

De zon is een schone energiebron die nooit opraakt. De energie van de zon kan benut worden met zonnepanelen of zonneboilers op daken. Maar het gebeurt ook op veel grotere schaal door het gebruik van zonneparken tot grote zonnecentrales. Zonnepanelen worden momenteel ook al gecombineerd met water, de zogenaamde PVT panelen. Doordat water door het paneel loopt wat verwarmd wordt kan het paneel als het waren een alternatieve bron zijn voor een warmtepomp.

Huidige situatie
Momenteel liggen er al op diverse woningen en bedrijfsdaken zonnepanelen. Het vermogen dat opgewekt wordt door zonnepanelen in de gemeente stijgt steeds sneller sinds 10 jaar.

Opwekpotentie
Naast gelegen kaarten geven de opwekpotentie aan en mogelijk denkbare locaties voor zonnepanelen op dagen en in veldopstelling. Het is altijd beter om (eerst) zonnepanelen op daken te plaatsen, dan in velden, waar er concurrentie om ruimtegebruik is. Bedrijfsdaken zijn meestal erg geschikt voor het plaatsen van zonnepanelen. Dit is ook te zien op de zonpotentiekaart hiernaast. In Alblasserdam zijn er veel daken die op het eerste gezicht zeer geschikt zijn voor zonnepanelen. De dakconstructie is echter nog wel een belangrijke factor die niet in de kaart is opgenomen.

Zonnepanelen zijn te combineren met groene daken, dit versterkt zelfs het rendement van de panelen. Op luchtfoto's van de omgeving is te zien dat er nog veel van de potentiele daken openliggen. Hier zijn nog kansen voor zonnepanelen in Alblasserdam.

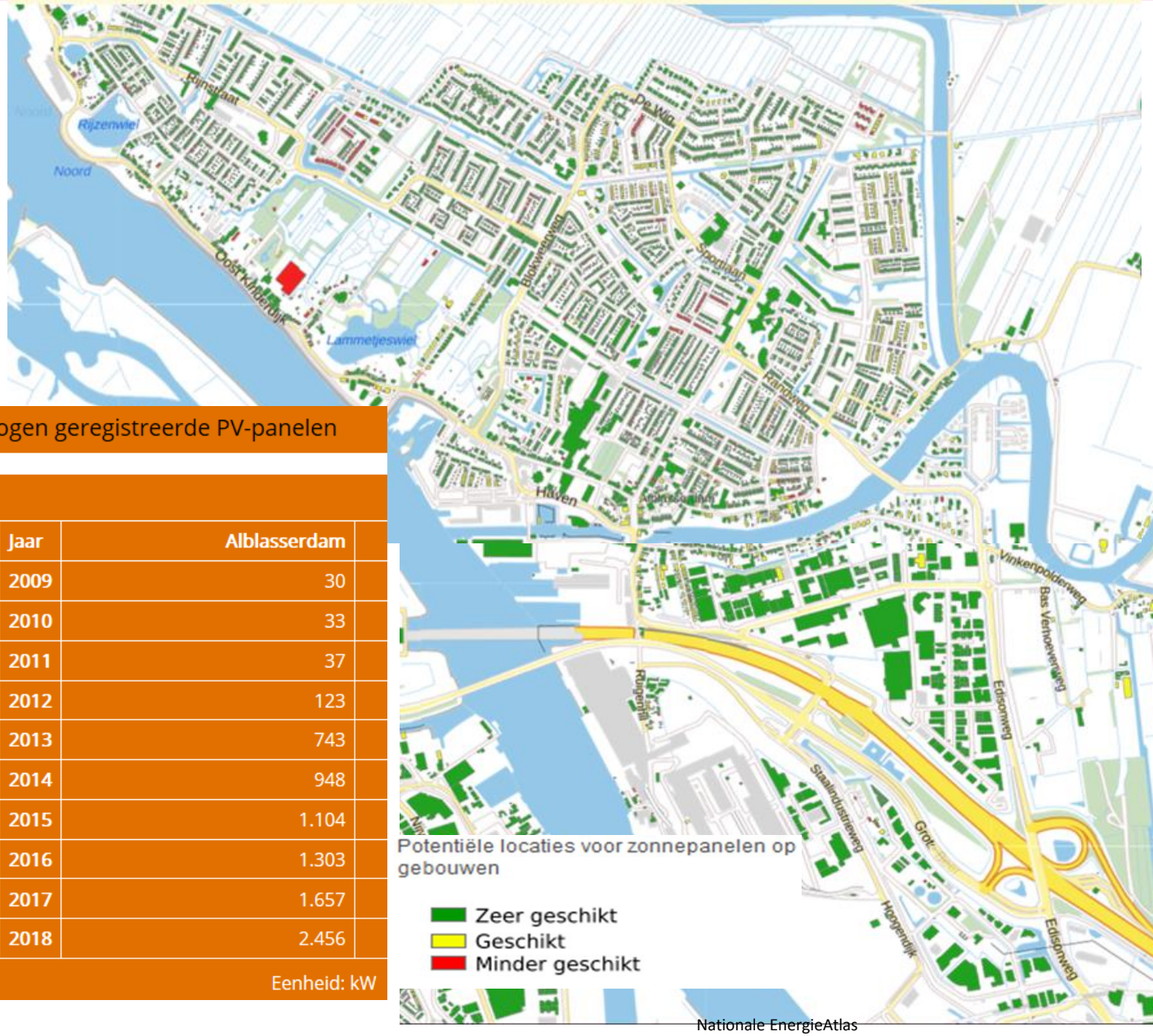

Nationale EnergieAtlas

Vermogen geregistreerde PV-panelen

Jaar	Alblasserdam
2009	30
2010	33
2011	37
2012	123
2013	743
2014	948
2015	1.104
2016	1.303
2017	1.657
2018	2.456

Eenheid: kW

Duurzaamheid

Windparken

Windenergie

Wind als energiebron levert een belangrijke bijdrage aan het verduurzamen van het energiegebruik. De gezamenlijke provincies hebben met het Rijk afgesproken om 6000 MW aan windenergie op land te realiseren voor 2020. Voor Zuid-Holland is de ambitie om hiervan 735,5 MW aan windturbines te plaatsen. Daarmee draagt de provincie bij aan de doelstelling van het Nationaal Energieakkoord dat 14% van de energie in 2020 duurzaam wordt opgewekt.

Windturbines niet overal in de provincie

De ambitie om 735,5 MW aan opgesteld vermogen te realiseren is vastgelegd in de provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit. Windturbines mogen niet overal in de provincie komen. De locatiekeuze is het resultaat van een afweging tussen eisen vanuit windenergie en voorwaarden vanuit landschap en ruimtelijke kwaliteit. De locaties combineren windenergie met technische grootschalige infrastructuur (snelwegen, rivieren), grootschalige bedrijvigheid (bedrijven- of industrieterreinen) of grootschalige scheidslijnen tussen land en water (bijvoorbeeld de randen van de Zuid-Hollandse eilanden).

Er zijn momenteel geen windturbines in Alblasserdam en deze zijn ook niet in ontwikkeling. De dichtstbijzijnde aangewezen locatie voor windenergie is in Papendrecht. Hier is echter nog geen initiatief voor.

Ruimtelijkeplannen.zuid-Holland.nl

Duurzaamheid

Circulaire Economie – grondstoffen en afval

Nederland moet in 2050 circulair zijn. Dit houdt in dat in 2050 grondstoffen efficiënt worden ingezet en hergebruikt, zonder schadelijke emissies naar het milieu. In 2030 dienen er al 50% minder primaire grondstoffen te worden gebruikt. Naast grondstoffen gaat circulariteit ook over het sluiten van de water- en energiekringloop.

De nulsituatie van een circulaire economie in de gemeente is lastig te meten of vast te stellen. In Alblasserdam is er nog geen concreet beleidsplan en meerjarenprogramma voor circulaire economie. Wel zijn er gegevens beschikbaar over het huishoudelijk afval en het bedrijfsafval dat bedrijven dienen te melden bij het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA).

Huishoudens
In 2017 bedroeg het huishoudelijk afval in de gemeente 542 kilo per inwoner. Het grootste deel hiervan bestaat uit restafval: 188 kilo (58%) (1). De landelijke doelstelling is om 75% van het huishoudelijk afval te scheiden, dit betekent dat er in 2020 maximaal 100 kilo restafval per jaar per inwoner hoort te zijn.

Bedrijven
In Alblasserdam bevindt zich veel industrie en bouwnijverheid. Dit zijn sectoren waar veel impact te maken is in een circulaire economie. Bij slopen komt bijvoorbeeld veel materiaal vrij wat hergebruikt kan worden: steen, metaal, hout. In industrie zijn er kansen voor hergebruik van restwarmte, maar ook benutten van reststromen van de ene industrie in de andere.

Top 5 huishoudelijk afval Alblasserdam (2017)
(in kg per inwoner)

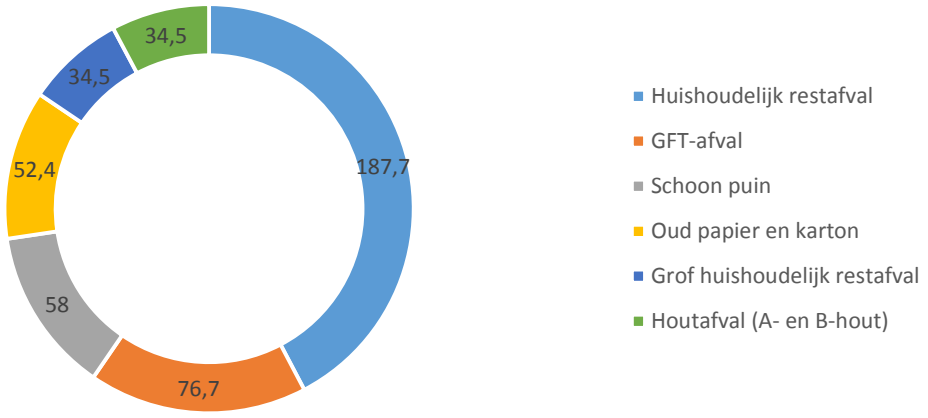

Aantal bedrijven

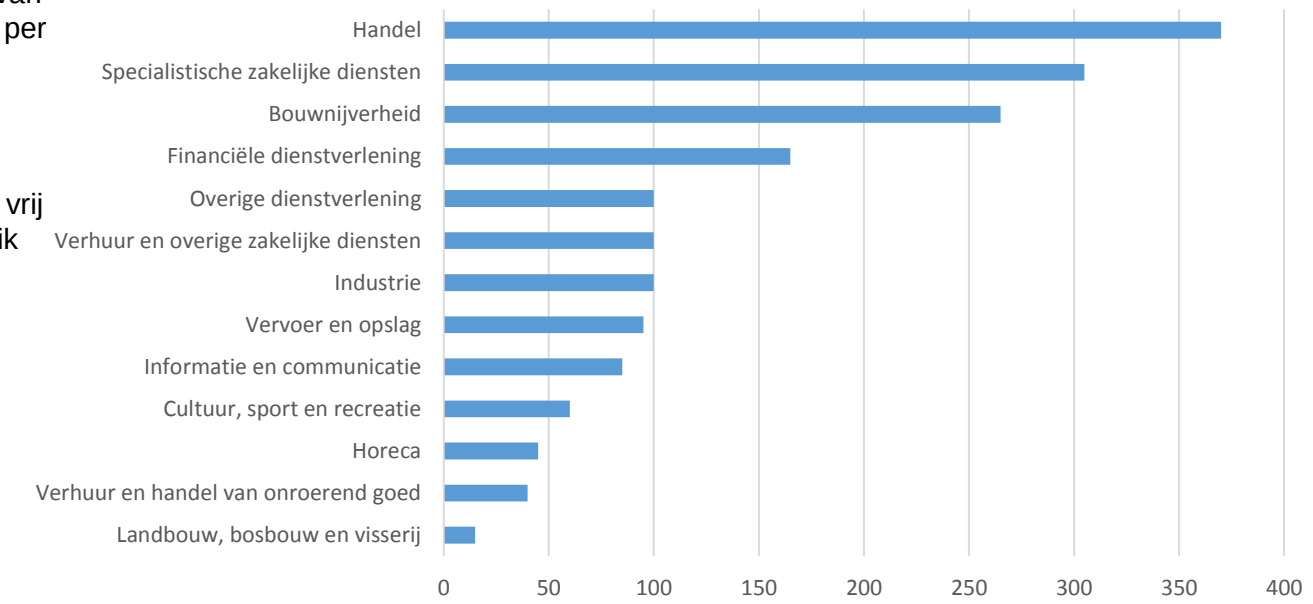

1. Bron: CBS (2017)

Demografische gegevens

Alblasserdam (wijken)

Alblasserdam heeft 6 wijken, namelijk Centrum, Kinderdijk, Blokweer, Souburgh, Bedrijventerrein en Landelijk gebied.

Aantal inwoners

Het totaal aantal inwoners in Alblasserdam is 20.014 (CBS: 1-1-2018). De grootste wijk is Blokweer (7.520 inwoners).

Demografische gegevens

Aantal inwoners

Het totaal aantal inwoners in Alblasserdam is 20.014 (CBS: 1-1-2018).
De grootste wijk is Blokweer (7.520 inwoners).

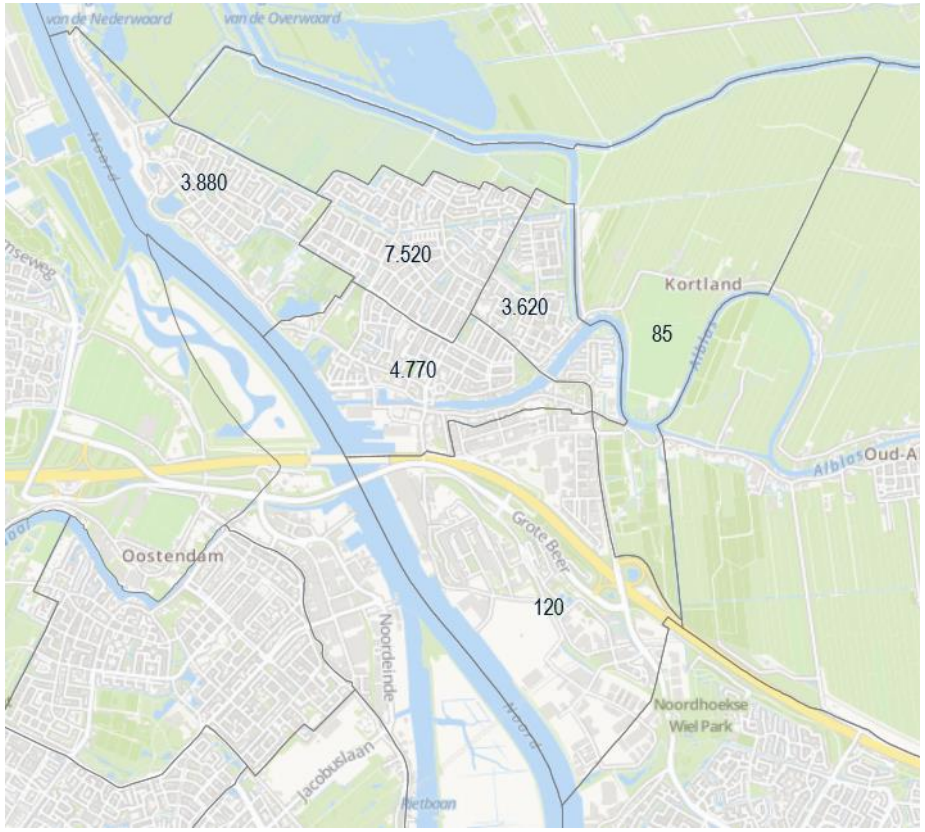

Aantal huishoudens

Het aantal huishoudens is in verhouding verdeeld over de 4 grote wijken; het gemiddelde aantal personen per huishouden is in deze 4 wijken bijna gelijk (tussen de 2,4-2,5).

Demografische gegevens

Bevolkingsdichtheid

De bevolkingsdichtheid geeft het aantal inwoners per vierkante kilometer aan. In de wijk Blokweer is de bevolkingsdichtheid het hoogst.

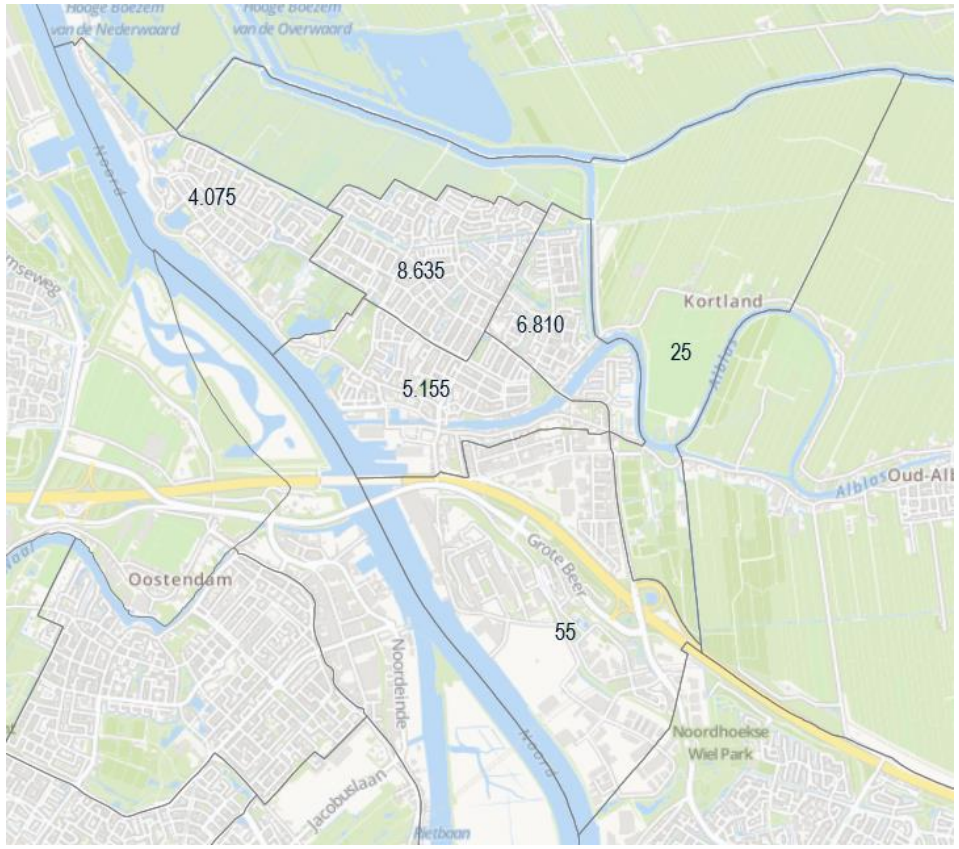

Veiligheidsrisico's

Veel verschillende aspecten hebben invloed op de veiligheid in een regio:

- Vitale infrastructuur en voorzieningen (zoals water, stroom, en telecommunicatie)
- Sociaal maatschappelijke omgeving
- Volksgezondheid
- Veiligheid van gebouwen
- Ongevallen op het land en water, al dan niet met gevaarlijke stoffen

Op de bijgevoegde tabel is het risicoprofiel van Zuid-Holland Zuid weergegeven. Een aantal van deze onderwerpen worden in de volgende dia's nader toegelicht

Risicoduiding Regionaal Risicoprofiel ZHZ

Nr.	Trends en ontwikkelingen	Icoon	Scenario	Alblasserdam
1.			**Natuurlijke omgeving**	
1.1			Overstroming dijktrajecten 16-1 t/m 16-5	
1.2			Overstroming dijktrajecten 17-1 t/m 17-2	
1.3			Overstroming dijktrajecten 21-1 en 21-2	
1.4			Overstroming dijktrajecten 22-1 en 22-2	
1.5			Overstroming dijktrajecten 43-1 t/m 43-6	
1.6			Overstroming buitendijkse gebieden	
1.7			Doorbraak regionale keringen (boezemkades)	
1.8			Extreem veel neerslag	
1.9			Extreme hitteperiode	
1.10			Extreme droogte	
1.11			Extreme sneeuwval en ijzel	
1.12			Storm en windhozen	
2.			**Gebouwde omgeving**	
2.1			Grote brand in gebouwen met verminderd zelfredzame personen	
2.2			Brand in oude binnenstad	
2.3			Instorting	
3.			**Technologische omgeving**	
3.1			Ongeval met gevaarlijke stoffen bij bedrijven en transport	
3.2			Ongeval met gevaarlijke stoffen op spooremplacement Kijfhoek	
3.3			Buisleidingincident	
3.4			Ongeval met alternatieve brandstoffen Li-ion, LNG, CNG en H2	
3.5			Nucleair ongeval	
3.6			Ongeval bij transport of opslag van radioactief materiaal	

Nr.	Trends en ontwikkelingen	Icoon	Scenario	Alblasserdam
4.			**Vitale infrastructuur en voorzieningen**	
4.1			Langdurige stroomuitval	
4.2			Digitale verstoring	
4.3			Verstoring drinkwatervoorziening	
5.			**Verkeer en vervoer**	
5.1			Ongeval op de weg	
5.2			Ongeval in een wegtunnel	
5.3			Incident met personenvervoer op het spoor	
5.4			Incident in een treintunnel (HSL)	
5.5			Ongeval op het water	
6.			**Gezondheid**	
6.1			Pandemie	
6.2			Zoönose	
7.			**Sociaal maatschappelijke omgeving**	
7.1			Grof en extreem geweld	
7.2			Incident met psychosociale impact	

Veiligheidsrisico’s

Incidenten

Het tabblad statistieken geeft een overzicht van aantal en typen incidenten in Alblasserdam in de periode van januari 2010 t/m maart 2019

Over deze periode gezien bestaat de **top 3** in Alblasserdam uit:

1. Brand (243)
2. Hulpverlening dieren (67)
3. Storm- en waterschade (63)

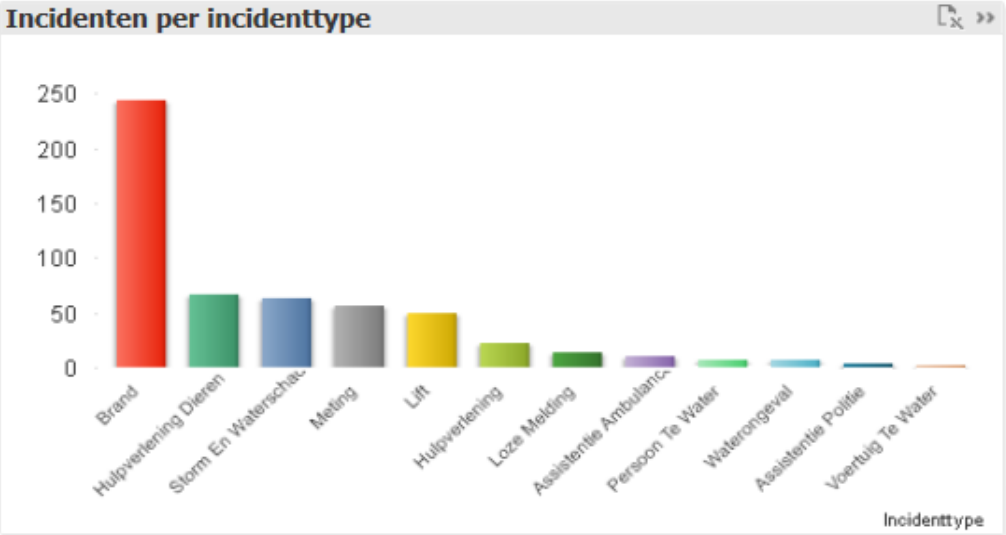

Veiligheidsrisico's

Brandrisico

Dynamisch brandrisicoprofiel
Het brandrisicoprofiel biedt inzicht in de risico's van branden en incidenten, waarop de basisbrandweerzorg van toepassing is (brand, hulpverlening, gevaarlijke stoffen en waterongevallen).

Hiermee onderscheidt het zich van het regionaal risicoprofiel.

Risicoanalyse
Het dynamisch brandrisicoprofiel kent een verdiepingsfunctie op woningbranden: het sociaalwoningbrandrisicoprofiel. De gemiddelde kans op een woningbrand in de gemeente Alblasserdam ligt iets onder het regionale gemiddelde.

Binnen Alblasserdam hebben de buurten Dijk, Rivierenbuurt, Oranjebuurt en Nieuw Kinderdijk een verhoogd risico op woningbranden ten opzichte van de andere buurten.

Binnen de buurten Dijk, Rivierenbuurt en Nieuw Kinderdijk valt dit te verklaren door meerdere branden binnen deze buurten. Daarnaast draagt het percentage meerpersoonshuishoudens met kinderen binnen Nieuw-Kinderdijk bij aan het brandrisico. De Oranjebuurt kent daarnaast een hoog percentage bewoners van 65 jaar en ouder.

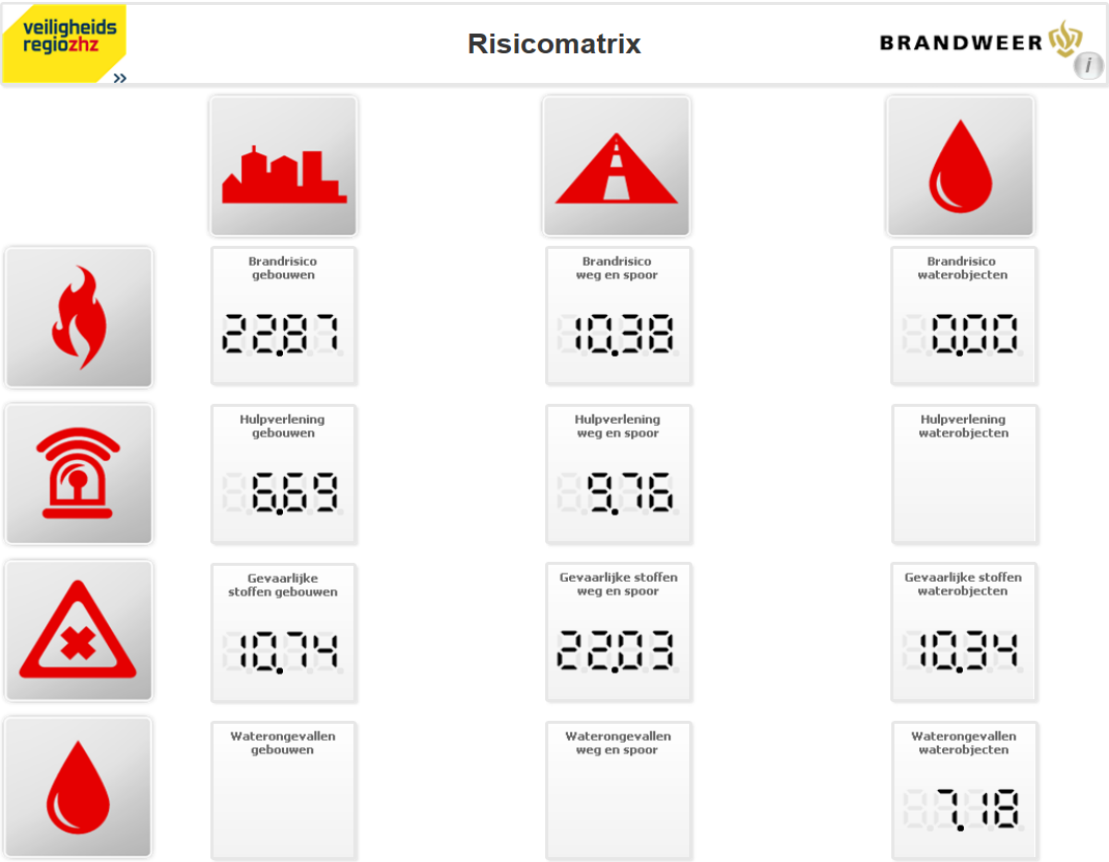

Bovenstaand is de risicomatrix zichtbaar. De getallen geven het gemiddeld risico weer per risicocategorie (brand, hulpverlening, gevaarlijke stoffen en waterobjecten), uitgedrukt in een % (totaal = 100%).

Veiligheidsrisico’s

Zorgnormen

Opkomsttijden van brandweer

Overschrijding van de opkomsttijden. Hierbij zijn de objecten in geel, waar de brandweer minder dan 1 minuut of gelijk daaraan te laat komt ten opzichte van de normtijd. Bij de rode stippen betekent dit een overschrijding van meer dan 1 minuut. Deze tijden zijn inclusief een verwerkingstijd van 1:30 minuut in de meldkamer en 4:30 minuten voor de uitruktijd van de vrijwilligers. Het duurt dus 6 minuten tussen het moment van opnemen 112 totdat de tankautospuit de kazerne verlaat.

Overschrijdingen zittenhoofdzakelijk in het Kortland (richting Oud-Alblas), de West-Kinderdijk (richting Nieuw-Lekkerland) en de wijk Kinderdijk (gebied rondom de Rijnstraat).

Het percentage binnen de norm komt nagenoeg overeen met het regionaal gemiddelde van 83,5%. In de overschrijding scoort Alblasserdam beter dan het regionaal gemiddelde, waarbij 10,2% =< 1 minuut en 6,3% > 1 minuut.

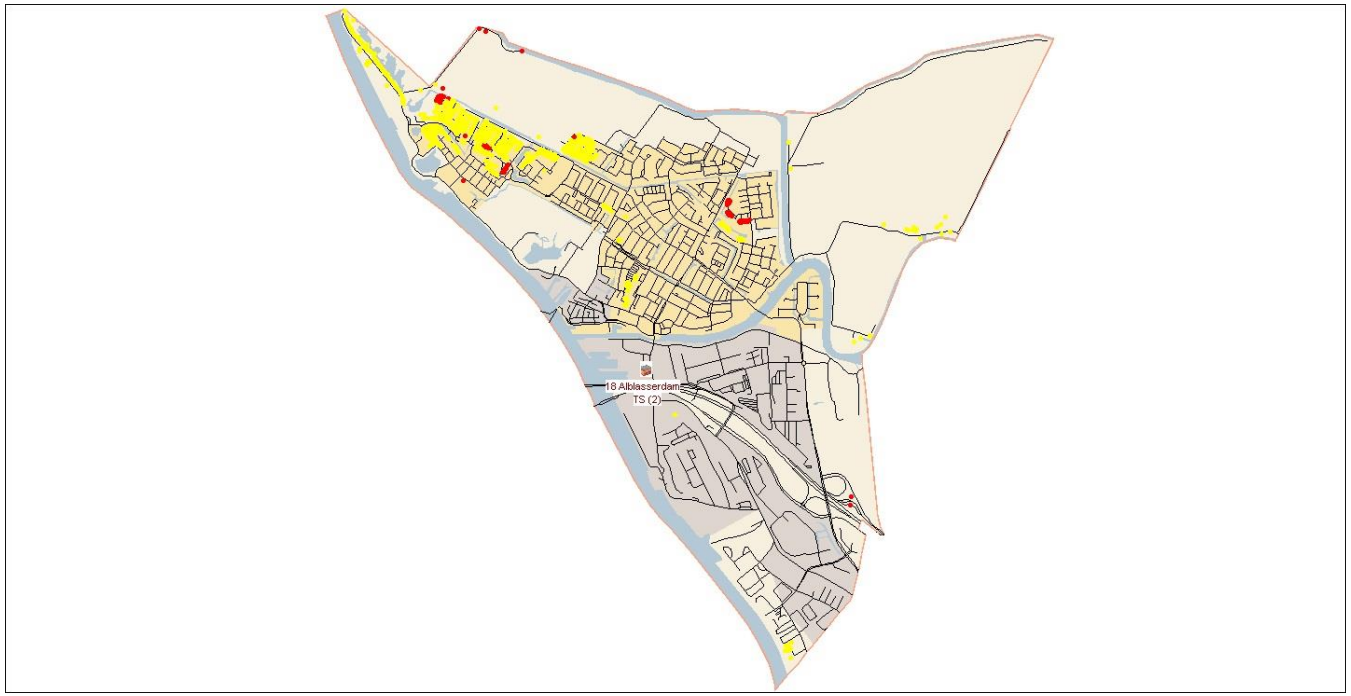

Opkomst TS Situatie Standaard Gemeente Alblasserdam

% Objecten t.o.v. totaal

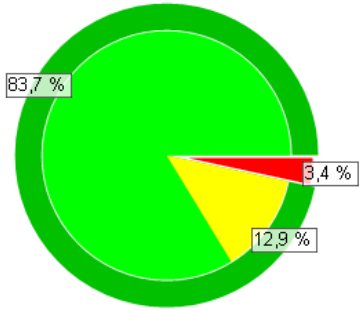

Omschrijving	Perc.	Aantal objecten
Totaal objecten	100,0 %	9490
Binnen norm	83,7 %	7944
Buiten norm <= 1,0 min	12,9 %	1227
Buiten norm > 1,0 min	3,4 %	319
Binnen (norm + 1,0 min)	96,6 %	9171

- Binnen norm
- Buiten norm <= 1,0 min
- Buiten norm > 1,0 min
- Binnen (norm + 1,0 min)

Veiligheidsrisico’s

Overstromingen

Overstroming dijkring 16-1 t/m 16-5

Dijktrajecten of normvakken (16-1 t/m 16-5) vormen tezamen de ring (dijkring 16) Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden en beschermen een gebied van circa 38.000 hectare met circa 220.000 inwoners. Het bevat acht inliggende gemeenten, waaronder Alblasserdam.

Het gebied ligt op de overgang van het rivierengebied naar het deltagebied en kent drie zones:

- Rivierengebied
- Overgangsgebied
- Deltagebied

Overstroming buitendijkse gebieden

- Alblasserdam is een gemeente met buitendijks gebied zonder waterkering.

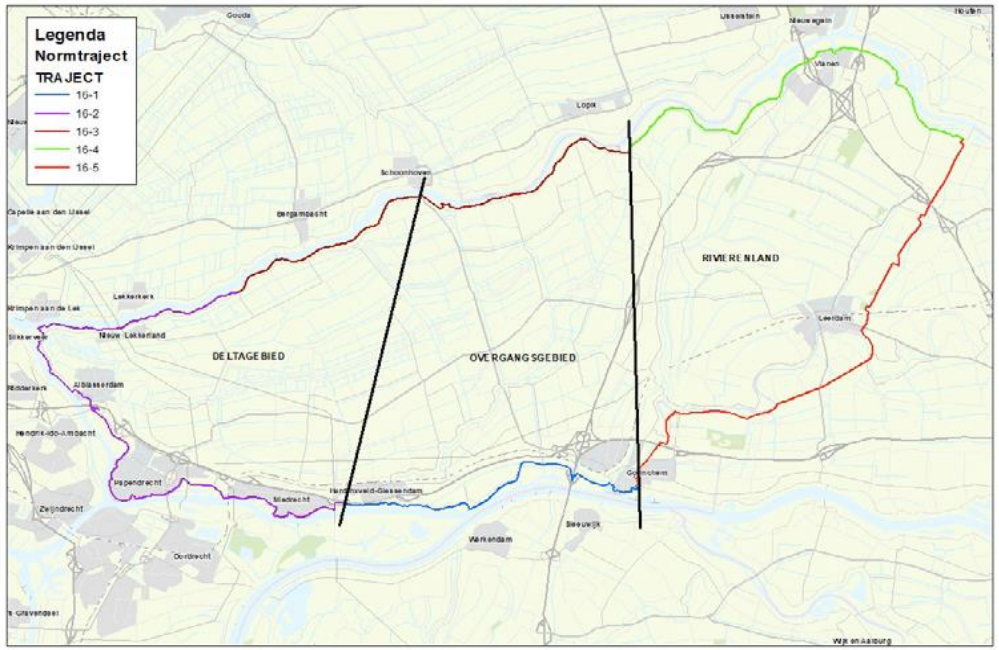

Veiligheidsrisico's

Overstromingen

Wat als er een dijk zou doorbreken? Bijgevoegde kaarten geven aan wat dan de maximale waterdiepte zou zijn en waar in Alblasserdam er droge verdiepingen beschikbaar zouden zijn.

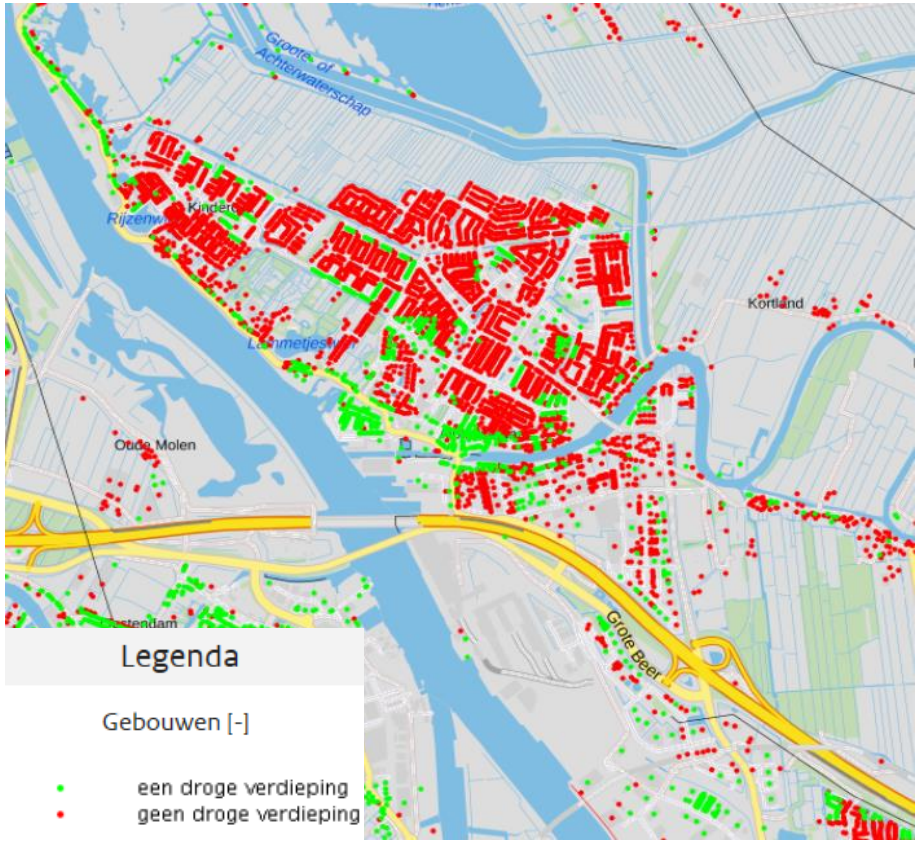

Beschikbare droge verdiepingen bij overstroming Alblasserdam

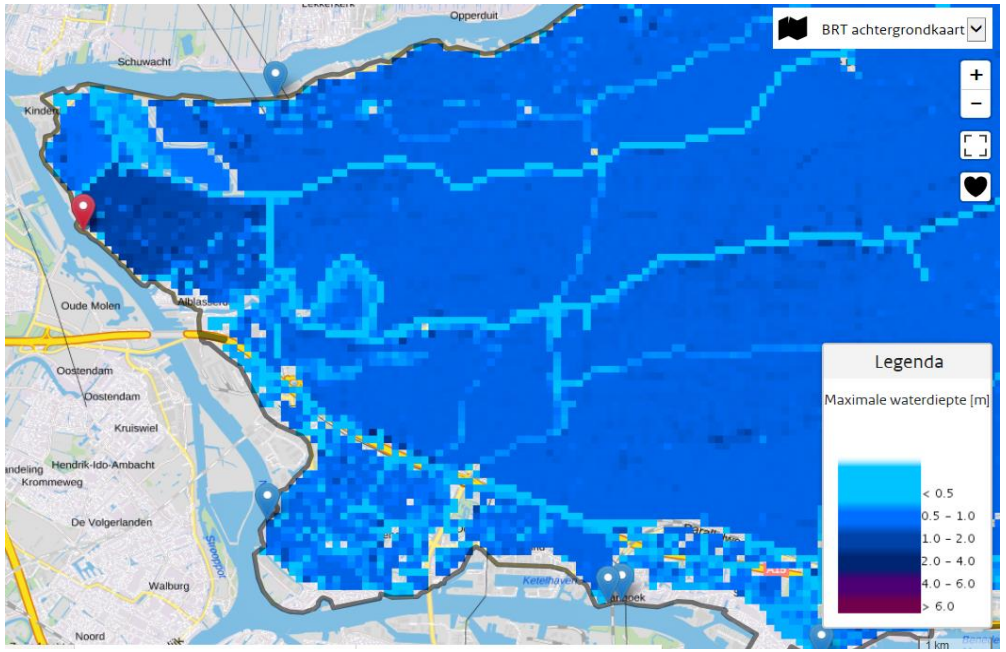

Waterdiepte maatgevend scenario doorbraaklocatie Kinderdijk AW144

Veiligheidsrisico’s

Veiligheidsmonitor

De Veiligheidsmonitor is een grootschalig bevolkingsonderzoek naar de beleving van leefbaarheid en veiligheid in Nederland.

De Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid heeft (samen met de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond) in 2017 extra vragen aan de Veiligheidsmonitor toegevoegd over risicobeleving, fysieke veiligheid en over de brandweer.

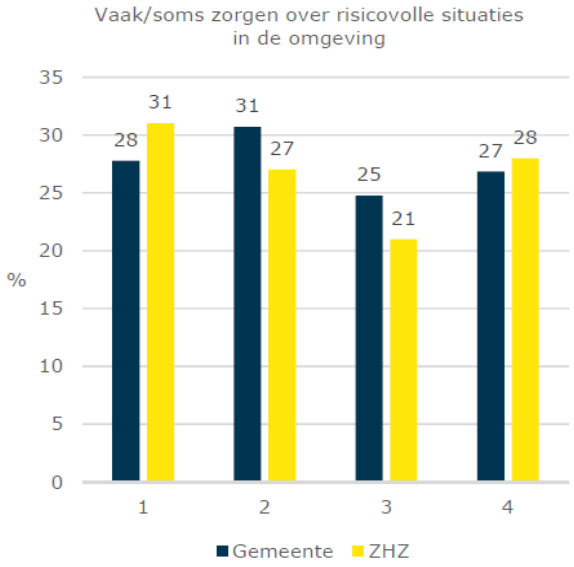

1. ongeluk/explosie met gevaarlijke stoffen/rook
2. extreem weer of overstromingen
3. langdurige uitval gas, water, elektriciteit, tv of internet
4. een grote brand

Samenvatting uitkomsten van Alblasserdam

- Ruim 3 op de 10 inwoners maken zich wel eens zorgen over extreem weer of overstromingen.
- Ruim 4 op de 10 inwoners denken zichzelf en anderen in veiligheid te kunnen brengen bij een noodsituatie.
- 3 op de 4 inwoners weten wat te doen als de sirene gaat.
- Bijna 4 op de 5 inwoners vinden het helpen van verminderd zelfredzame inwoners een verantwoordelijkheid van zowel overheid als buurtbewoners.
- Bijna de helft van de inwoners wil geïnformeerd worden over risico's in de omgeving van hun woning.
- Ruim 1 op de 10 inwoners heeft in de afgelopen 5 jaar contact gehad met de brandweer en het gemiddelde rapportcijfer voor dit contact is een 8.
- 7% van de inwoners heeft in de afgelopen 5 jaar informatie opgevraagd over het brandveilig maken van hun woning.
- Het overgrote deel van inwoners onderneemt actie om de brandveiligheid van hun woning te verbeteren.

Veiligheidsrisico’s

Veiligheidmonitor

Informatie voorziening

De volgende tabellen geven weer hoe bewoners informative over veiligheidsrisico’s zouden willen ontvangen

Over de manier waarop inwoners geïnformeerd willen worden, geven de meeste inwoners (49%) aan dat ze via een folder in de brievenbus geïnformeerd willen worden.

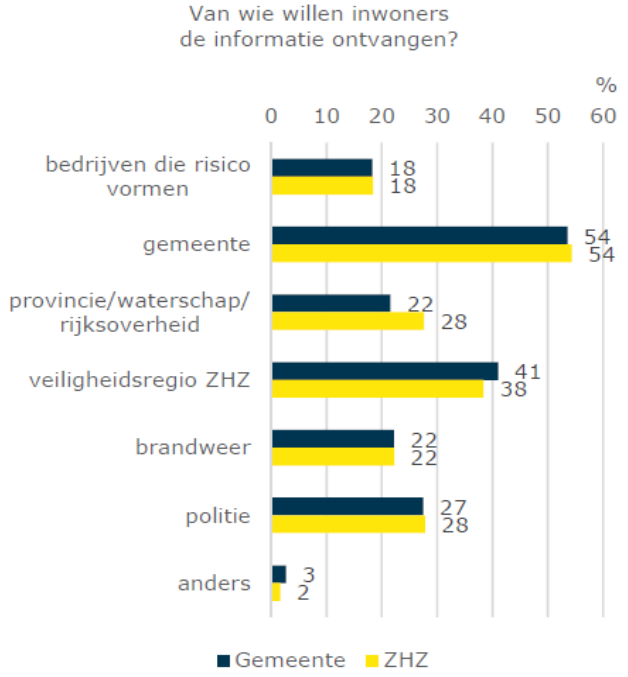

Hoe zouden inwoners de informatie willen ontvangen? Via...	Gemeente (%)	ZHZ (%)
folder in de brievenbus	49	43
huis-aan-huisbladen of lokale kranten	18	16
voorlichtingsbijeenkomst in buurt	7	8
Rijnmondveilig app	21	24
social media	12	11
www.vrzhz.nl	17	13
website van gemeente	20	16
een andere manier	3	3

Aan welke informatie hebben inwoners behoefte?	Gemeente (%)	ZHZ (%)
risico's in en rond woning	27	28
risico's in omgeving van woning	46	46
mogelijke gevolgen van noodsituatie	27	33
maatregelen die overheid/bedrijven nemen om noodsituatie te voorkomen	25	29
hoe het beste voor te bereiden op een noodsituatie	36	33
hoe je gewaarschuwd wordt bij een (dreigende) noodsituatie	32	35
wat je zelf kunt doen bij een noodsituatie	45	41
wie bij een noodsituatie kan helpen in veiligheid brengen van medebewoners	33	32
iets anders	4	1